

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ

ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದುದು
ವಿಶೇಷ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ

ಭಾಗ - ೪ Part - IV	ಬೆಂಗಳೂರು, ಶುಕ್ರವಾರ, ೧೭, ಮೇ, ೨೦೨೪(ವೈಶಾಖ, ೨೭, ಶಕವರ್ಷ, ೧೯೪೬) BENGALURU, FRIDAY, 17, MAY, 2024(VAISHAKHA, 27, SHAKAVARSHA, 1946)	ಸಂ. ೨೩೯ No. 239
----------------------	---	--------------------

ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನ ರಚನೆ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಸೂಚನೆ

ಸಂಖ್ಯೆ: ಸಂವ್ಯಾಸಾಇ 15 ಕೇಶಾಪು 2024

ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 17.05.2024.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ Ministry of Law and Justice, Legislative Department, Official Languages Wing (O.L. Section) ರವರ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: F.No.10(iii)(IX)/Auth./Kannada/79-OL/27, Dated: 02.04.2024ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (Central Act 50 of 1973)ರ ಪ್ರಕರಣ 2(a)ರಡಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: 21.03.2024ರಂದು ಮಾನ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮಗಳಾದ,-

1. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2005 (2005ರ ಸಂಖ್ಯೆ 53)
2. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ (ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2014 (2014ರ ಸಂಖ್ಯೆ 7)
3. ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2015 (2016ರ ಸಂಖ್ಯೆ 4)
4. ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 (2021ರ ಸಂಖ್ಯೆ 33)
5. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ (ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 (2021ರ ಸಂಖ್ಯೆ 47)

- ಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಭಾಗ-IV) ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ,-

ಭಾರತ ರಾಜಪತ್ರ

(Extraordinary)

(ಎಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ)

भाग IX अनुभाग 1
PART IX SECTION 1
ಭಾಗ IX ವಿಭಾಗ 1

प्राधिकार से प्रकाशित

Published by Authority

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ

सं 1, नई दिल्ली, शुक्रवार, मई 17, 2024 No.1, New Delhi, Friday, May 17, 2024 ಸಂ.1, ನವದೆಹಲಿ, ಶುಕ್ರವಾರ, ಮೇ 17, 2024	वैशाख 09, 1946 (शक) Vaishakha 09, 1946 (saka) ವೈಶಾಖ 09, 1946 (ಶಕ)	खंड.55 Vol. 55 ಸಂಪುಟ.55
---	---	-------------------------------

Ministry of Law and Justice
(Legislative Department)
New Delhi, 17th May, 2024

ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಾಲಯ
(ವಿಧಾಯೀ ಇಲಾಖೆ)

ನವದೆಹಲಿ, 17ನೇ ಮೇ, 2024

The Translation in Kannada of the following Acts, namely:- (1) THE DISASTER MANAGEMENT ACT, 2005 (NO.53 OF 2005) (2) THE STREET VENDORS (PROTECTION OF LIVELIHOOD AND REGULATION OF STREET VENDING) ACT, 2014 (NO.7 OF 2014)(3)THE COMMERCIAL COURTS ACT, 2015 (NO.4 OF 2016) (4) THE TRIBUNALS REFORMS ACT, 2021 (NO.33 OF 2021) (5) THE SURROGACY (REGULATION) ACT, 2021 (NO.47 OF 2021)- are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be authoritative text thereof in Kannada under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಧಿನಿಯಮಗಳು ಎಂದರೆ:- (1) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2005 (2005ರ ಸಂಖ್ಯೆ 53) (2)ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ (ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2014 (2014ರ ಸಂಖ್ಯೆ 7) (3) ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2015 (2016ರ ಸಂಖ್ಯೆ 4) (4) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 (2021ರ ಸಂಖ್ಯೆ 33) (5) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ (ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 (2021ರ ಸಂಖ್ಯೆ 47) - ಇವುಗಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಪಾಠಗಳ (ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನುಗಳು) ಅಧಿನಿಯಮ, 1973 (1973 ರ 50) ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಎ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಧಿಕೃತ ಕನ್ನಡ ಪಾಠವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2005

(2005ರ ಸಂಖ್ಯೆ 53)

[23ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್, 2005.]

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು, ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಐವತ್ತಾರನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ:- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2005 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು, ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೇರೆಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು, ಆ ರಾಜ್ಯದ ಆ ಉಪಬಂಧದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಬಗೆಗಿನ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು:- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) "ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶ" ಎಂದರೆ, ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ದೇಶದ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಒಂದು ಭಾಗ;

(ಬಿ) "ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆ"ಯು,-

(i) ಹಾಲಿ ಇರುವಂಥ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಸೃಜಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು;

(ii) ಉಪಖಂಡ (i)ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಸೃಜಿಸುವುದು;

(iii) ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ತರಬೇತಿಯ ಸಮನ್ವಯ;

(ಸಿ) "ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ" ಎಂದರೆ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆ;

(ಡಿ) "ವಿಪತ್ತು" ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನವ ಕೃತ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಆಪತ್ತು, ದುರಂತ, ದುರ್ಘಟನೆ ಅಥವಾ ಗಂಭೀರ ಘಟನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಜೀವಹಾನಿ ಅಥವಾ ಜನರು ಅತೀವ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತಿನ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಹಾನಿ ಅಥವಾ ನಾಶ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಜನ ಸಮುದಾಯವು ಅದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮೀರಿದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂಥ ಸ್ವರೂಪದಾಗಿರುವಂಥದ್ದು ಅಥವಾ ಬೃಹತ್ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡುವಂಥದ್ದು;

(ಇ) "ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ" ಎಂದರೆ, ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವಾದ ಯೋಜನೆ, ಸಂಘಟನೆ, ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮಗಳ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದರೆ:-

- (i) ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು;
- (ii) ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯವನ್ನು ಅಥವಾ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಶಮನ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು;
- (iii) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆ;
- (iv) ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು;
- (v) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು;
- (vi) ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಅಥವಾ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು;
- (vii) ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ;
- (viii) ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ;

(ಎಫ್) "ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂದರೆ, 25ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(ಜಿ) "ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ" ಎಂದರೆ, 31ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ;

(ಹೆಚ್) "ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಡಳಿ, ಕಂಟೋನ್ಮೆಂಟ್ ಬೋರ್ಡ್, ಪಟ್ಟಣ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಹಿತ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಹಿತ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾದ, ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(ಐ) "ಉಪಶಮನ" ಎಂದರೆ, ವಿಪತ್ತಿನ ಅಥವಾ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಅಪಾಯ ಸಂಭವ, ಪ್ರಭಾವ ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು;

(ಜೆ) "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂದರೆ, 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(ಕೆ) "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ" ಎಂದರೆ, 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ;

(ಎಲ್) "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ" ಎಂದರೆ, 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆ;

(ಎಮ್) "ಸನ್ನದ್ಧತೆ" ಎಂದರೆ, ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ;

(ಎನ್) "ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;

(ಒ) "ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ" ಎಂದರೆ, ವಿಪತ್ತಿನ ನಂತರ, ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಿತಿನ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವುದು;

(ಬಿ) "ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು" ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಸೇವೆಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ;

(ಕ್ಯೂ) "ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂದರೆ, 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಇದು, ಆ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ;

(ಆರ್) "ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ" ಎಂದರೆ, 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ;

(ಎಸ್) "ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ" ಎಂದರೆ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುವ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಇದು, ಸಂವಿಧಾನದ 239ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಟಿ) "ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ" ಎಂದರೆ, 23ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ, ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಈ ಮುಂದಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು:-

(ಎ) ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು, ಇತರೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಬಿ) ಖಂಡದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಬಹುದು;

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

4. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗಳು.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂಥ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

5. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ನೌಕರರ ನೇಮಕ.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ಮತ್ತು ನೌಕರರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

6. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು,-

(ಎ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬಹುದು;

(ಸಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬಹುದು;

(ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು;

(ಇ) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು;

(ಎಫ್) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(ಜಿ) ಉಪಶಮನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಧಿಗಳ ಏರ್ಪಾಡಿಗೆಗಾಗಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು;

(ಹೆಚ್) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭಾರಿ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿರುವ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು;

(ಐ) ವಿಪತ್ತಿನ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು;

(ಜೆ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಘಟನೋತ್ತರ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು.

7. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

8. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಈ ಮುಂದಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುವ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಕೃಷಿ, ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ, ರಕ್ಷಣೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ, ಹಣಕಾಸು (ವೆಚ್ಚ), ಆರೋಗ್ಯ, ಇಂಧನ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಬಾಹ್ಯಕಾಶ, ದೂರಸಂಪರ್ಕ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುವ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ರಕ್ಷಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ- ಪದನಿಮಿತ್ತ- ಸದಸ್ಯರುಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥವು ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

9. ಉಪ-ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆ.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಅದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳ ದಕ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಉಪ-ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿಯಿಂದ ಉಪ-ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಯಾವುದೇ ಉಪ-ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಜ್ಞ ಸಹವರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

10. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ಅದು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು,-

- (ಎ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು;
- (ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು;
- (ಸಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;
- (ಡಿ) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು;
- (ಇ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನುಸಾರ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು;
- (ಎಫ್) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ತಯಾರಿಸಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;
- (ಜಿ) ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;
- (ಹೆಚ್) ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;
- (ಐ) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಧಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಹಾಗೂ ಆ ರೀತಿಯ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(ಜಿ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ನೌಕರರು ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ-ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು;

(ಕೆ) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಬಹುದು;

(ಎಲ್) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(ಎಮ್) ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂಥ ಮಾನವ ಅಥವಾ ಭೌತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಯನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು;

(ಎನ್) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಕಾಯಗಳು, ಇತರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು, ನೆರವು ನೀಡಬಹುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(ಒ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವು ನೀಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು;

(ಪಿ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಬಹುದು; ಮತ್ತು

(ಕ್ಯೂ) ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

11. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ.- (1) ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಪರಿಣಿತ ನಿಕಾಯಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯು,-

(ಎ) ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;

(ಬಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಶಮನಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;

(ಸಿ) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;

(ಡಿ) ಖಂಡ (ಎ), (ಬಿ) ಮತ್ತು (ಸಿ) ಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು

- ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತಹಲಾವರೆಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸೂಕ್ತ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ಉಪಪ್ರಕರಣಗಳು (2) ಮತ್ತು (4)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

12. ಪರಿಹಾರದ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನಕಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರದ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನಕಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅವು ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ:-

(i) ವಸತಿ, ಆಹಾರ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಿಹಾರ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು;

(ii) ವಿಧವೆಯಿರಲಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನಾಥರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಶೇಷ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು;

(iii) ಜೀವಹಾನಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಅನುಗ್ರಹ ಪೂರ್ವಕ ನೆರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮನೆಗಳಿಗಾದ ಹಾನಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಾಧನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೆರವನ್ನು;

(iv) ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು

- ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

13. ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ, ಇತ್ಯಾದಿ.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ತೀವ್ರ ಪರಿಮಾಣಕಾರಿ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಲಗಳ ಮರುಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರಿಯಾಯಿತಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು

14. ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆ.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ನಂತರ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಪದನಿಮಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಎಂಟನ್ನು ಮೀರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದನಿಮಿತ್ತ.

(3) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಬಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದು.

(4) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ವಿಧಾನಸಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇತರ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರ್ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ದೆಹಲಿಯ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

15. ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗಳು.- (1) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

16. ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರ ನೇಮಕ.- ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ಮತ್ತು ನೌಕರರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

17. ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

18. ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು,-

(ಎ) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬಹುದು;

- (ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬಹುದು;
- (ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು;
- (ಇ) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು;
- (ಎಫ್) ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು;
- (ಜಿ) ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪುನರವಲೋಕನ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- (ಹೆಚ್) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪುನರವಲೋಕನ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಅಂಥ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು.

(3) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಆದರೆ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಘಟನೋತ್ತರ ಅನುಸಮರ್ಥನೆಗೊಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು.

19. ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಪರಿಹಾರದ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನಕಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು.- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಪರಿಹಾರದ ಮಾನಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿವರವಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಮಾನಕಗಳು, ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ತಿಳಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನಕಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

20. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನುಸಾರ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ, ನೆರವು ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಪದನಿಮಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು - ಪದನಿಮಿತ್ತ.

(3) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅವನಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥದ್ದು ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

21. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಉಪಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳ ದಕ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಅದರ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಪೈಕಿಯಿಂದ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಉಪಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೇಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಯಾವುದೇ ಉಪಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಜ್ಞ ಎಂಬುದಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಬಹುದು.

22. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- (1) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು,-

(ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;

(ಬಿ) ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುವ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು;

(ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು;

(ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;

(ಇ) ಇಲಾಖೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;

(ಎಫ್) ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(ಜಿ) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತು ಎದುರಾದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಬಹುದು;

(ಹೆಚ್) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(ಐ) ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು, ಒಳಗಾಗಬಹುದಾದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಲು, ಅಂಥ ಸಮುದಾಯವು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ತರಬೇತಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು;

(ಜೆ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ನಿಕಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು, ನೆರವು ನೀಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(ಕೆ) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು;

(ಎಲ್) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಹಣಕಾಸು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು;

(ಎಮ್) ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಗಾಗಿ ಅಂಥ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾದ ಮಾನಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಅಂಥ ಮಾನಕಗಳ ಅನುಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು;

(ಎನ್) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಬಹುದು;

(ಒ) ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು, ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇಂದೀಕರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು, ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂದೀಕರಿಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(ಪಿ) ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(ಕ್ಯೂ) ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅದಕ್ಕೆ ವಹಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಥವಾ ಅದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

23. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯೊಂದು ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯು,-

(ಎ) ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು;

(ಬಿ) ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;

(ಸಿ) ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಗ್ರಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ಕ್ರಮವನ್ನು;

(ಡಿ) ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;

(ಇ) ಮೇಲಿನ (ಬಿ), (ಸಿ) ಮತ್ತು (ಡಿ) ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು;

(ಎಫ್) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು

- ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಇಂದೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮುಚಿತ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(7) ಉಪಪ್ರಕರಣ (2) ಮತ್ತು (5)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಇಲಾಖೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮವೇ ಆದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

24. ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅಥವಾ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು,-

(ಎ) ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಹೋಗುವ, ಹೊರ ಬರುವ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಿನ ವಾಹನ ಸಂಚಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು;

(ಬಿ) ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಬರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು, ಅಲ್ಲಿ ಆತನ ಚಲನವಲನವನ್ನು ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು;

(ಸಿ) ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಬಹುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು;

(ಡಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಾನಕಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರ ಆಶ್ರಯ, ಆಹಾರ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು;

(ಇ) ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ, ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಜೀವ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗೆ, ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗಿನ ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ತಾನು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂಥ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(ಎಫ್) ಯಾವುದೇ ಸೂಕ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಭಾರ ವಹಿಸಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಯು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ನಿಕಾಯವು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತುರ್ತಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಂದಿಸುವ, ರಕ್ಷಣೆಯ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು;

(ಜಿ) ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ನೆರವು ನೀಡುವಂತೆ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ತಜ್ಞರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು;

(ಹೆಚ್) ಅಗತ್ಯವಿರುವಾಗ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಆದ್ಯತಾನುಸಾರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(ಐ) ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಡೆವಬಹುದು;

(ಜೆ) ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅವು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯೋಚಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭೇದಭಾವ ರಹಿತವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(ಕೆ) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬಹುದು;

(ಎಲ್) ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದಾದಂಥ, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದಂಥ ಅಥವಾ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದಂಥ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

25. ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಚನೆ.- (1) ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಾಗಿ, ಆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹೆಸರಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಎಂಬ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ, ಆದರೆ ಏಳಕ್ಕಿ ಮೀರದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ಈ ಮುಂದಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯು ಪದನಿಮಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸಹ-ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಸಂವಿಧಾನದ ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದಂತೆ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸದಸ್ಯನು ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸಹ-ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಡಿ) ಪೊಲೀಸ್ ಅಧೀಕ್ಷಕ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಇ) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಎಫ್) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸಬೇಕಾದ, ಇಬ್ಬರನ್ನು ಮೀರದ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.

(3) ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಹ-ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಪರ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಅಥವಾ ಅಪರ ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಥವಾ ಅಪರ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ದರ್ಜೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

26. ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಅಧಿಕಾರಗಳು.- (1) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಪ್ರತಿಯೋಜಿಸಬಹುದಾದಂಥ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೆ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಘಟನೋತ್ತರ ಅನುಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, (1)ನೇ ಅಥವಾ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಅದರ ಅಥವಾ ಅವನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಅದು ಅಥವಾ ಅವನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಮಿತಿಗಳು, ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೋಜಿಸಬಹುದು.

27. ಸಭೆಗಳು.- ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಅಗತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು.

28. ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆ.- (1) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ತಾನು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳ ದಕ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅದರ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಪೈಕಿಯಿಂದ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ರಚನೆಗೊಂಡ, ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಉಪಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಜ್ಞನಾಗಿ ಸಹವರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

29. ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರ ನೇಮಕ.- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ತಾನು ಪರಿಗಣಿಸುವಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಮಾಲೋಚಕರು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

30. ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- (1) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯೋಜನೆ, ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ನಿಕಾಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ

ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು,-

(i) ಜಿಲ್ಲೆಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಯೋಜನೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು;

(ii) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;

(iii) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಅದೇ ರೀತಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(iv) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರೂಪಿಸಿದ, ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(v) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(vi) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು;

(vii) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;

(viii) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು;

(ix) ಖಂಡ (viii)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು;

(x) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತು ಅಥವಾ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವುದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮುಚಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(xi) ಸನ್ನದ್ಧತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ, ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತು ಅಥವಾ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸನ್ನದ್ಧತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(xii) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ, ನೌಕರರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ-ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗಾಗಿ, ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(xiii) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ, ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಮುದಾಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು;

(xiv) ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೀತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು, ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು, ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಬಹುದು;

(xv) ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು, ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇಂದೀಕರಿಸಬಹುದು;

(xvi) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(xvii) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(xviii) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಿತಿಯೊಳಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(xix) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ಅಥವಾ ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಕಾಯಗಳ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು, ನೆರವು ನೀಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(xx) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(xxi) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಅವು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(xxii) ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವಶ್ಯಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು;

(xxiii) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾನಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ

ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅಂಥ ಮಾನಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು;

(xxiv) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಅಥವಾ ಶಿಬಿರಗಳಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು;

(xxv) ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ದಾಸ್ತಾನು ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(xxvi) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು;

(xxvii) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಳಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬಹುದು;

(xxviii) ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(xxix) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅದಕ್ಕೆ ವಹಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಥ ಇತರೆ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

31. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ.- (1) ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೂ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯು, ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು;
- (ಬಿ) ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;
- (ಸಿ) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;

(ಡಿ) ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಎಂದರೆ:-

- (i) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ;
- (ii) ವಿಪತ್ತು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಹಾರದ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಗಾಗಿ;
- (iii) ಅಗತ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ;
- (iv) ಸಂಪರ್ಕ ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ; ಮತ್ತು
- (v) ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ

- ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು;

(ಇ) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಅಂಥ ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು

- ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಇಂದೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಉಪಪ್ರಕರಣ (2) ಮತ್ತು (4)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ, ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಅದು ಅದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(7) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

32. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ.- ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಚೇರಿಯು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು-

(ಎ) ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಎಂದರೆ:-

(i) ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದಂತೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಏಜೆನ್ಸಿಗೆ ವಹಿಸಲಾದ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು;

(ii) ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು;

(iii) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು

- ನಿರೂಪಿಸುವ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಯೋಜನೆಯ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇಂದೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(ಡಿ) ಅದರ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಯಾವುದೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

33. ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಕೋರಿಕೆ.- ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಯು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಅಂಥ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯು ಅಂಥ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಬದ್ಧರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

34. ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯಾಗಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ, ನೆರವು ನೀಡುವ, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು,-

- (ಎ) ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;
- (ಬಿ) ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಮತ್ತು ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಹೋಗುವ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಿನ ವಾಹನಗಳ ಸಂಚಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು;
- (ಸಿ) ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗಿನ, ಆ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಇರುವಾಗಿನ ಅಥವಾ ಹೊರ ಹೋಗುವಾಗಿನ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಲನವಲನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು;
- (ಡಿ) ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯ ಜರುಗಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು;
- (ಇ) ಆಶ್ರಯ, ಆಹಾರ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು;
- (ಎಫ್) ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು;
- (ಜಿ) ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದ ಮೃತದೇಹಗಳ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು;
- (ಹೆಚ್) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;
- (ಐ) ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ, ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ನೆರವು ನೀಡಲು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು;
- (ಜೆ) ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಆದ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು;
- (ಕೆ) ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅಪಾಯ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಕೆಡವಬಹುದು;
- (ಎಲ್) ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅವು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ನ್ಯಾಯೋಚಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೇ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;
- (ಎಮ್) ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಥವಾ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮಗಳು

35. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಅದು ಅವಶ್ಯಕ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಆ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ರಮಗಳು, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು;

(ಬಿ) ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ವಿಪತ್ತು ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;

(ಸಿ) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ವಿಪತ್ತು ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;

(ಡಿ) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿವೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು;

(ಇ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಕೋರಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವುದು;

(ಎಫ್) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ನೌಕಾ ಪಡೆಯನ್ನು, ಮಿಲಿಟರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಾಯುಪಡೆಗಳನ್ನು, ಇತರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರೆ ಅಸೈನಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವುದು;

(ಜಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಸರ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವುದು;

(ಹೆಚ್) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು;

(ಐ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಅದು ಅವಶ್ಯಕ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು.

(3) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಭಾರಿ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನೆರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು.

36. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು.- ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗನುಸಾರ, ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ, ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ಅದು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಅಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು, ಅದರ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಗಾಗಿ, ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು;

(ಇ) ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವ, ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಯ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಎಫ್) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ,-

(i) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ, ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಗಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ಸಂವರ್ಧನೆ, ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ;

(ii) ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ;

(iii) ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ;

(iv) ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ

- ನೆರವು ನೀಡುವುದು;

(ಜಿ) ಅದರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು,-

(i) ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಂದಿಗೆ ತುರ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ;

(ii) ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(iii) ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು, ರಕ್ಷಣೆ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಶ್ರಯ ಅಥವಾ ಇತರ ತುರ್ತು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(iv) ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸೇತುವೆಗಳು, ಒಡ್ಡುಗಳು ಮತ್ತು ಇಳಿದಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(v) ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ

- ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ, ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಹೆಚ್) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

37. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು.- (1) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯು,-

(ಎ) ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(i) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನುಸಾರ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು;

(ii) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನುಸಾರ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಣೆಗಳು;

(iii) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು;

(iv) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು;

(v) ಉಪ-ಖಂಡಗಳಾದ (iii) ಮತ್ತು (iv) ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅದರ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ;

(vi) ಉಪ-ಖಂಡಗಳಾದ (iii) ಮತ್ತು (iv) ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳು;

(ಬಿ) ಖಂಡ (ಎ)ಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇಂದೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಖಂಡ (ಎ)ಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಖಂಡ (ಬಿ)ಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಅದು, ಅದರ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯು,-

(ಎ) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಎ)ನ ಮೇರೆಗೆ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಎ)ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಅದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದಾಗ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

38. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ತಾನು ಅವಶ್ಯಕ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕ್ರಮಗಳು, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು ನೀಡುವುದನ್ನು;

(ಸಿ) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಕೋರಿದಾಗ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವುದನ್ನು;

(ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಕೈಗೊಂಡ ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವ, ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು;

(ಇ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು, ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು;

(ಎಫ್) ರಾಜ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು ಒಳಗಾಗುವ ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು;

(ಜಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದನ್ನು;

(ಹೆಚ್) ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಹಂತದವರೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದನ್ನು;

(ಐ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಸೂಕ್ತ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದನ್ನು;

(ಜೆ) ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ, ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದನ್ನು;

(ಕೆ) ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು; ಮತ್ತು

(ಎಲ್) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಅದು ಅವಶ್ಯಕ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು

- ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

39. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು.- ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನುಸಾರವಾಗಿ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ, ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;

(ಬಿ) ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ನಿಧಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನುಸಾರ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಅಥವಾ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಅನುಸಾರ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು;

(ಇ) ತಾನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು;

(ಎಫ್) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸುವ,-

(i) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ, ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ಸಂವರ್ಧನೆ, ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು;

(ii) ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು;

(iii) ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ

- ನೆರವು ನೀಡುವುದು;

(ಜಿ) ಅದರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು;

(ಹೆಚ್) ಅದರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು,-

(i) ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಂದಿಗೆ ತುರ್ತು ಸಂವಹನ-ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(ii) ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(iii) ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು, ರಕ್ಷಣೆ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಶ್ರಯ ಅಥವಾ ಇತರ ತುರ್ತು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(iv) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(v) ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು, ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇಳಿದಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(vi) ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ

- ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಬಿ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

40. ರಾಜ್ಯದ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ.- ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಸುಸಂಗತವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯು,-

(ಎ) ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ:-

(i) ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವವೋ ಅಂಥ ಭಾಗಗಳನ್ನು;

(ii) ಇಲಾಖೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದನ್ನು;

(iii) ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ನೆರವು ಪ್ರಕಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಇಲಾಖೆಯು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅದರ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು;

(iv) ಉಪಖಂಡ (iii)ರ ಮೇರೆಗೆ, ಅಂಥ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ತುರ್ತು ನೆರವು ಪ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅದರ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಗಿತಿಯನ್ನು;

(v) 37ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದನ್ನು

- ನಿರೂಪಿಸಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಖಂಡ (ಎ)ಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇಂದೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(ಸಿ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಖಂಡ (ಎ) ಅಥವಾ ಖಂಡ (ಬಿ)ಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಸ್ಥಿತಿಗಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು

41. ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- (1) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು,-

(ಎ) ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನೌಕರರು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೂಡಲೇ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ವಿಪತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಪರಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾನಕಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಇವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ

42. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತುಂಬುವ ರೀತಿಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯು, ವಿನಿಯಮನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯು ಅದರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿಯಿಂದ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತುಂಬುವ ವಿಧಾನವು, ವಿನಿಯಮನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥದ್ದು ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(7) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ವಿನಿಯಮನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವವರೆಗೂ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಂಥ ವಿನಿಯಮನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ರಚಿಸಿದ್ದ ಯಾವುದೇ ವಿನಿಯಮನವನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು.

(8) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರೂಪಿಸಿರುವ ಸ್ಥೂಲ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ದಸ್ತಾವೇಜು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು, ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(9) ಉಪಪ್ರಕರಣ (8)ರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ,-

(ಎ) ತರಬೇತಿ ಮಾಡುಲಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಬಹುದು ಮತ್ತು ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬಹುದು;

(ಬಿ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ, ಸಮಗ್ರ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(ಸಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಬಹುದು;

(ಡಿ) ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಫ್ಯಾಕಲ್ಟಿ ಸದಸ್ಯರ ತರಬೇತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ನೆರವು ನೀಡಬಹುದು;

(ಇ) ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು, ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟಿನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರು, ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತಕರೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಲಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಜನರಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು;

(ಎಫ್) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಹುದು;

(ಜಿ) ಬಹು-ಅಪಾಯ ಉಪಶಮನ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪಂದನಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲೇಜು ಅಥವಾ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಇತರರೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಲ್ಲಿ ಅರಿವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು;

(ಹೆಚ್) ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು, ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು, ಆಯೋಜಿಸಬಹುದು;

(ಐ) ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು;

(ಜೆ) ಮೇಲ್ಕಂಡ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಪೂರಕವಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದಂಥ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು; ಮತ್ತು

(ಕೆ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

43. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರು.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VIII

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ಪಡೆ

44. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ಪಡೆ.- (1) ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಈ ಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿಯು ಮತ್ತು ಆ ಪಡೆಯ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಪಡೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥವುಗಳು ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

45. ನಿಯಂತ್ರಣ, ನಿರ್ದೇಶನ, ಇತ್ಯಾದಿ.- ಪಡೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಧೀಕ್ಷಣೆ, ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪಡೆಯ ಕಮಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಅಧೀಕ್ಷಣೆಯು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ಪಡೆಯ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IX

ಹಣಕಾಸು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ

46. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ನಿಧಿ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಕೃತ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು,-

(ಎ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಯಾವ ಮೊಬಲಗನ್ನು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಉಪಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಧನವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ತರುವಾಯದ ಮೊಬಲಗನ್ನು;

(ಬಿ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡಬಹುದಾದಂಥ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು

- ಅದಕ್ಕೆ ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ, ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ನಿಧಿಯು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

47. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ನಿಧಿ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪರಿಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಉಪಶಮನ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಯಾವ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಧನ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ತರುವಾಯ ಅಂಥ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ನಿಧಿಯನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದು.

48. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿಧಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಕೂಡಲೇ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿ;
- (ಬಿ) ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿ;
- (ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿ;
- (ಡಿ) ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿ.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುವ ನಿಧಿಗಳು,-

(i) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಎ)ಯ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು;

(ii) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉಪಖಂಡ (ಸಿ)ಯ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು;

(iii) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಬಿ) ಮತ್ತು (ಡಿ)ಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು

- ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

49. ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ನಿಧಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ.- (1) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಉಪಬಂಧಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಯಥೋಚಿತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

50. ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕ ಇಡುವುದು.- ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ರಕ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ

ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬಳಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ,-

(ಎ) ಅದು ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಟೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು, ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಅಂಥ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಇಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಸಿಂಧುವಾದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು ಅಥವಾ ಪೋಚರುಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ X

ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು

51. ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ.- ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು,-

(ಎ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ನೌಕರನನ್ನು ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಸಮಂಜಸ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದರೆ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ನೀಡಿದ ಅಥವಾ ಅದರ ಪರವಾಗಿ ನೀಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಸಮಂಜಸವಾದ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ

- ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯವಾದ ನಂತರ, ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಅಥವಾ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅವೆರಡರಿಂದಲೂ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ, ಜೀವ ಹಾನಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತ ಅಪಾಯ ಉಂಟಾದರೆ ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯವಾದ ನಂತರ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಾವಾಸದೊಂದಿಗೆ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

52. ಸುಳ್ಳು ಕ್ಲೇಮಗಳಿಗಾಗಿ ದಂಡನೆ.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ, ವಿಪತ್ತಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದೊರಕುವ ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರ, ನೆರವು, ದುರಸ್ತಿ, ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸುಳ್ಳೆಂದು ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಅಥವಾ ನಂಬಲು ಕಾರಣವಿರುವ ಕ್ಲೇಮವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯವಾದ ಮೇಲೆ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ಸಹ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

53. ಹಣ ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ.- ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಯಾವುದೇ ಹಣ ಅಥವಾ ಸರಕುಗಳ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಥವಾ ಒಡೆತನ ಹೊಂದಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಅಂಥ ಹಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು

ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾರೇ ಇತರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರೆ, ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯವಾದ ಮೇಲೆ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಗೆ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ಸಹ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

54. ಸುಳ್ಳು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ.- ವಿಪತ್ತು ಅಥವಾ ಅದರ ತೀವ್ರತೆಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಅಪಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಳ್ಳು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಅಥವಾ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯವಾದ ಮೇಲೆ, ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಅಥವಾ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

55. ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಅಪರಾಧಗಳು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಘಟಿಸಿದ ಅಪರಾಧದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಅಪರಾಧದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧವು ತನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಘಟಿಸಿದೆ ಎಂದು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಅಪರಾಧ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಎಲ್ಲಾ ಯುಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದನೆಂದು ಅವನು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು, ಅವನು ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧದ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅಪರಾಧವು ಘಟಿಸಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಾದ ಅಥವಾ ಆತನ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆರೋಪಿಸಬಹುದಾದದ್ದೆಂದು ರುಜುವಾತಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಪರಾಧದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

56. ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಫಲತೆ ಅಥವಾ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪರೋಕ್ಷ ಸಮ್ಮತಿ.- ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಕರ್ತವ್ಯ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆತನು ತನ್ನ ಪದದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿದರೆ, ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಹೊರತು, ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಅಥವಾ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

57. ಕಡ್ಡಾಯ ಕೋರಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ದಂಡನೆ.- ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, 65ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆತನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಅಥವಾ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅವೆರಡರಿಂದಲೂ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

58. ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ಅಪರಾಧ.- (1) ಒಂದು ಕಂಪನಿಯು ಅಥವಾ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಲಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕಂಪನಿಯ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಅದೇ ರೀತಿ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬದ್ಧನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಒಂದು ವೇಳೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಅಪರಾಧವು ಆತನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ನಡೆಯಿತು ಎಂದು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಅಪರಾಧವನ್ನು ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು, ಆತ ಯುಕ್ತ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು

ವಹಿಸಿದ್ದನು ಎಂದು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಆತನನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ದಂಡನೆಗೆ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಒಂದು ಕಂಪನಿಯು ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಯ ಯಾರೇ ನಿರ್ದೇಶಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು ಎಂದು ರುಜುವಾತಾದರೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆರೋಪಿಸಬಹುದಾದರೆ, ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಆ ಅಪರಾಧದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.- ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ,-

(ಎ) "ಕಂಪನಿ" ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಫರ್ಮನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರ ಸಂಘವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು

(ಬಿ) ಫರ್ಮ್ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, "ನಿರ್ದೇಶಕ" ಎಂದರೆ, ಫರ್ಮಿನ ಪಾಲುದಾರ.

59. ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್‌ಗಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಮಂಜೂರಾತಿ.- 55ನೇ ಮತ್ತು 56ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡನೀಯವಾದ ಅಪರಾಧಗಳಿಗಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡಿರುವ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಪೂರ್ವ ಮಂಜೂರಾತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಪ್ರಾರಂಭಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

60. ಅಪರಾಧಗಳ ಸಂಜ್ಞಾನ.- ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು,-

(ಎ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ನೀಡಿದ ದೂರಿನ ಹೊರತು;

(ಬಿ) ಆಪಾದಿಸಲಾದ ಅಪರಾಧದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ, ನೋಟೀಸನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ಯಾವುದೇ ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲಾದಂತೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ದೂರು ನೀಡುವ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು

- ಸಂಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ XI

ಸಂಕೀರ್ಣ

61. ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ನಿಷೇಧ.- ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದವರಿಗೆ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವಾಗ, ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ, ಸಂತತಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

62. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ.- ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ, ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಕಾಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ನೌಕರರಿಗೆ, ವಿಪತ್ತು

ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಅಥವಾ ನೆರವು ನೀಡಲು, ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಕಾಯವು, ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಥವಾ ನೌಕರನು ಅಂಥ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಬದ್ಧರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

63. ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳು.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೋರಿಕೊಂಡಾಗ, ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಥವಾ ನೌಕರರು ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಕ್ಷಣಾ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

64. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಅಥವಾ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಅಥವಾ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ನಿಯಮ, ವಿನಿಯಮನ, ಅಧಿಸೂಚನೆ, ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ, ಸೂಚನೆ, ಆದೇಶ, ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಉಪ-ವಿಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಥವಾ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳ, ವಿನಿಯಮನದ, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ, ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ, ಸೂಚನೆ, ಆದೇಶ, ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಉಪ-ವಿಧಿಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮುಚಿತ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಆ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

65. ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ವಾಹನ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೋರುವ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡಿರುವ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ,-

(ಎ) ತ್ವರಿತ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಳಿಯಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು;

(ಬಿ) ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಆವರಣಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ ಎಂದು; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ವಿಪತ್ತು ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ರಕ್ಷಣಾ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಅಥವಾ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ವಾಹನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ ಎಂದು

- ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಅಂಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಅಂಥ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಆವರಣಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಂಥ ವಾಹನವನ್ನು ಕೋರಬಹುದು ಮತ್ತು ಕೋರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಅಗತ್ಯ ಅಥವಾ ಸಮಯೋಚಿತವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದ ಅಂಥ ಮುಂದಿನ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು.

(2) ಯಾವುದೇ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಆವರಣ ಅಥವಾ ವಾಹನವನ್ನು (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕೋರಿದಾಗಲ್ಲ, ಅಂಥ ಕೋರಿಕೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು, ಅಂಥ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಆವರಣ ಅಥವಾ ವಾಹನವು, ಆ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಸ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

- (ಎ) "ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು" ಎಂಬುದು ಮಾನವ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ;
- (ಬಿ) "ಸೇವೆಗಳು" ಎಂಬುದು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ;
- (ಸಿ) "ಆವರಣ" ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಭೂಮಿ, ಕಟ್ಟಡ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಡದ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು, ಶೆಡ್ ಅಥವಾ ಇತರೆ ರಚನೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;
- (ಡಿ) "ವಾಹನ" ಎಂದರೆ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾವಾಗಲಿ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವ, ಸಾಗಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ಅಥವಾ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಂಥ ಯಾವುದೇ ವಾಹನ.

66. ನಷ್ಟಪರಿಹಾರದ ಸಂದಾಯ.- (1) 65ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿಯು, ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಆವರಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕೋರಿದರೆ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು, ಎಂದರೆ:-

- (i) ಆವರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಬಾಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಆಯಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಂಥದ್ದೇ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಾಡಿಗೆ;
- (ii) ಆವರಣದ ಕಡ್ಡಾಯ ಕೋರಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ನಿವಾಸವನ್ನು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಅಂಥ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ಸೂಕ್ತ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು (ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ)

- ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಹಾಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತದಿಂದಾಗಿ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ಹಿತಾಸಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಕೋರಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತವು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತದ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ವಿವಾದವಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸಿದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನಿಗೆ ನಿರ್ಧರಣೆಗಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನ ನಿರ್ಣಯದನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.- ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ" ಎಂದರೆ, ಕೋರಿಕೆಯ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ 65ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಾಗ, ಆವರಣದ ನೈಜ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಅಂಥ ನೈಜ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಆವರಣದ ಮಾಲೀಕ.

(2) 65ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿಯು, ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ವಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಸಂದಾಯ

ಮಾಡತಕ್ಕ ಅದರ ಪರಿಹಾರದ ಮೊಬಲಗು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಂಥ ವಾಹನದ ಬಾಡಿಗೆಗಾಗಿ ಆಯಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಡಿಗೆಗಳು ಅಥವಾ ದರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕ ಮೊಬಲಗು ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಹಾಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊಬಲಗಿನಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಅಂಥ ವಾಹನದ ಮಾಲೀಕನು, ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಮಾಲೀಕನ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ವಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ನೌಕೆಗಾಗಿ ಕೋರಿಕೆಯ ನಿಕಟಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯ ಕಂತು ಖರೀದಿ ಒಪ್ಪಂದದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಕೋರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕನ ನಡುವೆ, ಅವರು ಒಪ್ಪಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

67. ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಯಾವುದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಲಭ್ಯವಿರಬಹುದಾದಂಥ, ಯಾವುದೇ ಶ್ರವ್ಯ ಅಥವಾ ಶ್ರವ್ಯ-ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಗೊತ್ತುಮಾಡಲಾದ ಸದರಿ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮವು, ಅಂಥ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

68. ಆದೇಶಗಳ ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳ ಅಧಿಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಧಿಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

69. ಅಧಿಕಾರಗಳ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜನೆ.- ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಲಿಖಿತ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಅದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಮಿತಿಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಇತರ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಬಹುದು.

70. ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನೈಜವಾದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣವಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಸರ್ಕಾರವು, ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿಜವಾದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣವಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಎರಡು ಸದನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಒಂದೇ ಸದನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

71. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಷೇಧ.- ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು (ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹೊರತಾಗಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ, ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ, ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶಗಳ, ನೀಡಲಾದ ನಿರ್ದೇಶನದ, ಸೂಚನೆಯ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

72. ಅಧಿನಿಯಮವು ಅಧ್ಯಾರೋಹ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಬಲದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಯಾವುದೇ ಲಿಖಿತ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸಂಗತವಾದುದು ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

73. ಸದ್ಯಾವನೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ರಕ್ಷಣೆ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮನಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೇರೆಗೆ, ಸದ್ಯಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗುವ ಅಥವಾ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಅಥವಾ ನೌಕರನ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯ ಪರವಾಗಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ದಾವೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್‌ನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೂಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

74. ಕಾನೂನು ಕ್ರಮದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನೌಕರರಿಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪದೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಂವಹನ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಸನ್ನಿಹಿತ ವಿಪತ್ತಿನ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸಂವಹನದ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮದ ಅಥವಾ ನೀಡಿದ ನಿರ್ದೇಶನದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

75. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಬಿ) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು;

(ಸಿ) 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;

(ಡಿ) 9ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಉಪ-ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು;

(ಇ) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು 42ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ರೀತಿ;

(ಎಫ್) 44ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪಬಂಧಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪಡೆಯ ರಚನೆಯ ರೀತಿ, ಪಡೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಜಿ) 60ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಬಿ)ಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಪರಾಧದ ಬಗ್ಗೆ ನೋಟೀಸನ್ನು ಮತ್ತು ದೂರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, ಸಲ್ಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದ ರೀತಿ;

(ಹೆಚ್) 70ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾಲದೊಳಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಕಾಲ;

(ಐ) ನಿಯಮಿಸಬೇಕಾದ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

76. ವಿನಿಯಮನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿನಿಯಮನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ವಿನಿಯಮನಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ಚಲಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು;

(ಬಿ) ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯು, ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;

(ಸಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯಮನಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

77. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದು.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿನಿಯಮನವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ, ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದು ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನದ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮನದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳೂ ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳೂ ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮವು ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮನವು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ರದ್ದಿಯಾತಿಯು, ಆ ನಿಯಮದ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮನದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕ ಉಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

78. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಕರಣದ (5)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಬಿ) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು;

(ಸಿ) 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;

(ಡಿ) 21ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯು ರಚಿಸಿದ ಉಪಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು;

(ಇ) 25ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಚಲಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು;

(ಎಫ್) 28ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ತಜ್ಞ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು;

(ಜಿ) ನಿಯಮಿಸಬೇಕಾದ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಯಾವ ಇತರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

(3) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸದನಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅಥವಾ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸದನ ಇದ್ದರೆ ಆ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

79. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರದಂಥ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ನಂತರ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಸಂಸತ್ತಿನ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅಥವಾ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ (ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2014
(2014ರ ಸಂಖ್ಯೆ 7)

[4ನೇ ಮಾರ್ಚ್, 2014.]

ನಗರ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು, ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಅರವತ್ತೆನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಉಪಬಂಧಗಳು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ (ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2014 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು, [ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ] ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(3) ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು ಬೇರೆಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಉಪಬಂಧವು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ರೈಲ್ವೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1989 (1989 ರ 24) ರ ಮೇರೆಗೆ ರೈಲ್ವೆಗಳ ಒಡೆತನ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಭೂಮಿಗೆ, ಆವರಣಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರೈಲುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ "ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರ" ಎಂದರೆ:-

(i) ವಿಧಾನಮಂಡಲ ಹೊಂದಿಲ್ಲದ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ;

(ii) ವಿಧಾನಮಂಡಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜಧಾನಿ ದೆಹಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಥವಾ ಪುದುಚೇರಿಯ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಸರ್ಕಾರ;

(iii) ಒಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ;

(ಬಿ) "ಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ" ಎಂದರೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಮಾರಾಟಗಾರರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿರುವಂಥ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆ;

* ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ:ಎಸ್.ಒ 3912(ಇ), ದಿನಾಂಕ:30ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019ರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಲಡಾಖ್ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

(ಸಿ) “ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ” ಎಂದರೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಪೌರಸಭಾ ನಿಗಮ ಅಥವಾ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಗರ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ದಂಡು ಪ್ರದೇಶ ಅಧಿನಿಯಮ, 2006 (2006 ರ 41)ರ 47ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ದಂಡು ಪ್ರದೇಶ ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಸಮಿತಿ ಅಥವಾ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಥವಾ ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವ ಯಾವುದೇ ನಗರ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳ ಅಂಥ ಇತರ ನಿಕಾಯ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ನಗರ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭೂ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವ “ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ”ವು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಡಿ) “ಸಂಚಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು” ಎಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು;

(ಇ) “ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ” ಎಂದರೆ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವವರು, ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಖರೀದಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರುವಂಥ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಹಾಗೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿರುವಂಥ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ;

(ಎಫ್) “ಅಧಿಸೂಚನೆ” ಎಂದರೆ, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮತ್ತು “ಅಧಿಸೂಚಿಸು” ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) “ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ” ಎಂದರೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಯೋಜನಾ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಪೌರಸಭಾ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕಾನೂನುಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಮಹಾಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ವಲಯ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಲೇಔಟ್ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಿಖರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಭಾಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಭೂ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹೊಂದಿರುವುದೆಂದು ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಗರ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(ಹೆಚ್) “ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು” ಎಂದರೆ, ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;

(ಐ) “ಅನುಸೂಚಿ” ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧಿಸಲಾದ ಅನುಸೂಚಿ;

(ಜೆ) “ಸ್ಕ್ವೇಮ್” ಎಂದರೆ, 38ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಿದ ಸ್ಕ್ವೇಮ್;

(ಕೆ) “ಸ್ಥಾಯೀ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು” ಎಂದರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು;

(ಎಲ್) “ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ” ಎಂದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ರಸ್ತೆಬದಿಯಲ್ಲಿ, ಓಣಿಯಲ್ಲಿ, ಮಗ್ಗಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದ ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ, ಸರಕುಗಳ, ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಥವಾ

ವಾಣಿಜ್ಯ ಸರಕುಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ತಳ್ಳುಗಾಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಅಲೆಮಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಆಕ್ರಮಿತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮತ್ತು 'ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ' ಎಂಬ ಪದಾವಳಿಗೆ, ಸ್ಥಳೀಯವಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 'ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಕರಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಸಜಾತೀಯ ಪದಾವಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಂ) "ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿ" ಎಂದರೆ, 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ನಿಕಾಯ;

(ಎನ್) "ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯ" ಎಂದರೆ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಹಾಗೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದಂಥ ಪ್ರದೇಶ, ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ, ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗ, ಕಾಲುದಾರಿ, ಮಗ್ಗುಲುದಾರಿ, ಏರಿ, ರಸ್ತೆಯ ಭಾಗಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾಗಿ ಇರುವ ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳ.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಧಿನಿಯಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು, ಅಂಥ ಅಧಿನಿಯಮಿತಿ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಉಪಬಂಧವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂವಾದಿ ಕಾನೂನು, ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಯಮನ

3. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.-

(1) ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಸ್ಕ್ರೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತರುವಾಯದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಯೋಜನೆಗೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳ ಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವಾರ್ಡ್ ಅಥವಾ ವಲಯ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣ ಅಥವಾ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ ಎರಡೂವರೆಯಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ಮಾರಾಟ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು, ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವವರೆಗೆ ಯಾರೇ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

4. ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡುವುದು.- (1) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಅಥವಾ ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ

ನಿಬಂಧಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದಂಥ ನಿಬಂಧನೆ ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಧಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಯಾರಿಗೆ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರದಿರಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅನುಮತಿಯು ಇತರ ಯಾವುದೇ ರೂಪದ್ದಾಗಿರಲಿ (ಸ್ಥಾಯೀ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಚಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರವರ್ಗದ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿರಲಿ) ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅವನು ಆ ಪ್ರವರ್ಗದ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಎರಡು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ನಡುವಿನ ಮಧ್ಯಂತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಕೋರಿದಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳ ಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ಸ್ಕೀಮ್, ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಥವಾ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಕೋರಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು, ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದ ಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರಿದಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚೀಟಿ ಎತ್ತತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ಥಳಾಂತರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

5. ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಷರತ್ತುಗಳು.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ನೀಡಿಕೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಗೆ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು, ಆ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ,-

(ಎ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನ ಮುಖಾಂತರ ಮಾತ್ರ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆಂದು;

(ಬಿ) ಅವನು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದು;

(ಸಿ) ಅವನು, ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಯು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಇತರ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು

- ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಯಾವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ಮರಣ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವಿಕಲತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನಾರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆತನ ಬದಲಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡ ಆದ್ಯತಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆತನ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಸಿಂಧುತ್ವವಿರುವವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬಹುದು,-

(ಎ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಗಂಡ/ಹೆಂಡತಿ;

(ಬಿ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಅವಲಂಬಿತ ಮಗು;

ಪರಂತು, ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಬದಲಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಯಾರು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿವಾದ ಉದ್ಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ, 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಸಮಿತಿಯು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

6. ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಪ್ರವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.- (1) ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯಾವುದೇ ಪ್ರವರ್ಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಸ್ಥಾಯೀ ವ್ಯಾಪಾರಿ;
- (ಬಿ) ಸಂಚಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ; ಅಥವಾ
- (ಸಿ) ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರವರ್ಗ.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಪ್ರವರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡಿದ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದೋ, ಆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯವನ್ನು, ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಿನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನು ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ನಡೆಸತಕ್ಕವನಾಗಿರುವನೋ ಅಂಥ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಯಾರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

7. ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಮಾನದಂಡಗಳು.- ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾನದಂಡವು, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದಂಥದ್ದಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಇತರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲದೆ, ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ, ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ, ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರವರ್ಗಗಳಿಗೆ ನೀಡಬಹುದು.

8. ಮಾರಾಟದ ಶುಲ್ಕಗಳು.- ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

9. ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಸಿಂಧುತ್ವ ಮತ್ತು ನವೀಕರಣ.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಸಿಂಧುವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ, ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನವೀಕರಿಸುವಂಥದ್ದಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

10. ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ಅದರ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್‌ಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು ತಪ್ಪು ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಮೋಸದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದಿಬದಿ

ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಜುಲ್ಮಾನೆಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸುವಂಥ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ ಹೊರತು ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

11. ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಪೀಲು.- (1) 6ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ 10ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು ಕೈಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಪೀಲನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(2) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಪೀಲುದಾರನಿಗೆ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ ಹೊರತು, ಯಾವುದೇ ಅಪೀಲನ್ನು ವಿಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು

12. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ಜಾಗವನ್ನು, ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಯಾರೇ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

13. ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಾಗ ಹೊಸ ಜಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಹಕ್ಕು.- ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, 18ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಆತನನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ಅವನು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಹೊಸ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

14. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ.- ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಸಮಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಾಗವನ್ನು ಅಧಿಭೋಗಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಆತನಿಗೆ ಅನುಮತಿಸಿದ ಸಮಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದಾಗ ಆತನ ಪ್ರತಿದಿನ ತನ್ನ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು.

15. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾಪಾಡುವುದು.- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಲಗತ್ತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕದ್ದು.

16. ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡಬಾರದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬಾರದು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹಾನಿ ಅಥವಾ ನಾಶ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು.

17. ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳ ಸಂದಾಯ.- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ನಾಗರಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೊರಹಾಕುವುದು

18. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೊರಹಾಕುವುದು.- (1) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ, ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಲಯ ಅಥವಾ ಅದರ ಭಾಗವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಬಹುದು.

(2) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 10ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಇಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂಥ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಯಾರೇ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು, ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ನೋಟೀಸನ್ನು ನೀಡಿದ ಹೊರತು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಹೊರಹಾಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು, ನೋಟೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ನಂತರ, ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ತಪ್ಪಿದ್ದ ನಂತರ ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಹೊರಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ನೋಟೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ನಂತರ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲು ಅಥವಾ ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ತಪ್ಪಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿದ ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಬದ್ಧನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ದಂಡವು, ಜಪ್ತಿಯಾದ ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

19. ಸರಕುಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಕ್ಲೇಮು ಮಾಡುವುದು.- (1) 18ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಿದ ನೋಟೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ವಿಫಲನಾದರೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, 18ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಯಾವುವೇ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಲಾದ ಸರಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದಂತೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸಹಿ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಸರಕುಗಳನ್ನು, ಸ್ವೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಫೀಜುಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅವನು ತನ್ನ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಕ್ಲೇಮು ಮಾಡಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಕೆಟ್ಟುಹೋಗದ ಸರಕುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಕ್ಲೇಮು ಮಾಡಿದ ದಿನದಿಂದ ಎರಡು ಕೆಲಸದ ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಸರಕುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಕ್ಲೇಮು ಮಾಡಿರುವ ದಿನದಂದೇ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ವಿವಾದ ನಿವಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

20. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು.- (1) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಿಕ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ನಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವ ಇತರ ಇಬ್ಬರು ವೃತ್ತಿಗರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾರೇ ನೌಕರನನ್ನು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಕುಂದುಕೊರತೆ ಅಥವಾ ವಿವಾದ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ಸಮಿತಿಗೆ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (2)ರ ಮೇರೆಗೆ ಕುಂದುಕೊರತೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ವಿವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಸಮಿತಿಯು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ನಂತರ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಕುಂದುಕೊರತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಂಥ ವಿವಾದವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(5) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅಪೀಲನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಪೀಲನ್ನು ವಿಲೇ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ, ಬಾಧಿತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ

21. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ, ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಂದನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಲು ಅದನ್ನು ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸುವ ಮುಂಚೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗಬಹುದಾದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿ

22. ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿ.- (1) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ರಚಿಸುವ ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದರೆ, ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ವಾರ್ಡ್‌ಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದು.

(2) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು,-

(ಎ) ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಪೌರಸಭಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು; ಮತ್ತು

(ಬಿ) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು, ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಂಚಾರಿ ಪೊಲೀಸ್, ಪೊಲೀಸ್, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಘವನ್ನು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಘಗಳನ್ನು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಘಗಳನ್ನು, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಸಂಘಟನೆ ಆಧಾರಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಿವಾಸಿ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯುಕ್ತವೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಇತರ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು;

(ಸಿ) ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಾಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ, ಶೇಕಡ ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರನ್ನು;

(ಡಿ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಶೇಕಡ ನಲವತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು

- ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸದಸ್ಯರ ಮೂರನೇ ಒಂದರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಇರತಕ್ಕದ್ದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸದಸ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ, ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ, ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲತೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಯುಕ್ತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (2)ರ ಮೇರೆಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತನಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

23. ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳು.- (1) ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು, ಅಂಥ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಸೂಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

24. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.- (1) ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೆರವು ಅಥವಾ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದೋ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

25. ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಗಾಗಿ ಕಚೇರಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರು.- ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಕಚೇರಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಥ ನೌಕರರನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

26. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಸನ್ನದು ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆಸುವುದು.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದೊಳಗೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದೋ, ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಸನ್ನದನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದೊಳಗೆ ನವೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ, ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಅಂಥ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಹೆಸರು, ಆತನಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಮಳಿಗೆ, ಆತನು ನಡೆಸುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಪ್ರವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಸುಸಂಗತವಾಗಿರಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ, ನೋಂದಾಯಿತ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ತಹಲೆವರೆಗಿನ (ಅಪ್‌ಡೇಟ್) ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಅಧಿನಿಯಮ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಅಥವಾ ಸ್ಕ್ರೀಮ್‌ಗಳ ಮೇರೆಗೆ, ಸ್ಕ್ರೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VIII

ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು

27. ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.- ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಯಾರೇ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು, ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು, ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಅಥವಾ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ IX

ದಂಡನೆಯ ಉಪಬಂಧಗಳು

28. ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ.- ಯಾರೇ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು,-

- (ಎ) ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವಿಲ್ಲದೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ;
- (ಬಿ) ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ; ಅಥವಾ
- (ಸಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳ ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್‌ಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ

- ಅವನು ಅಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ X

ಸಂಕೀರ್ಣ

29. ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸುವಂತಿಲ್ಲ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ ಅವನಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವನು ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಯಾವುದೇ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ, ಖಾಯಂ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತ ಹಕ್ಕನ್ನು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (1)ರಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಅಂಥ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂಥ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಯಾರೇ ಸ್ಥಾಯೀ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

30. ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ.- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

31. ಉತ್ತೇಜಕ ಕ್ರಮಗಳು.- ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಘಗಳು ಅಥವಾ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು, ಇವುಗಳೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಬೀದಿಬದಿ

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ, ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯ (ಕ್ರೆಡಿಟ್), ವಿಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಇತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ಕೀಮ್‌ಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂಥ ಉತ್ತೇಜಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

32.ಸಂಶೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.- ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ,-

(ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬಹುದು;

(ಬಿ) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

33. ಅಧಿನಿಯಮವು, ಅಧ್ಯಾರೋಹ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಬಲದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಂಗತವಾದುದು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

34. ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಗಳು.- ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಲಿಖಿತ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಷರತ್ತುಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ (36ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು 38ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಕೀಮ್‌ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಅದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಬಹುದು.

35. ಅನುಸೂಚಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಅನುಸೂಚಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟಾದರೆ, ಅದು ಹಾಗೆ ಅನುಸೂಚಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಆ ನಂತರ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಮೊದಲನೇ ಅನುಸೂಚಿ ಅಥವಾ ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿಗಳು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು, ಅದನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

36. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಒಳಗಾಗಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ವಯಸ್ಸು;

(ಬಿ) 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸುವ ನಮೂನೆ, ಅವಧಿ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಸಿ) 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಅನುಭವ;

(ಡಿ) 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಅರ್ಜಿಯ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಇ) ಕುಂದುಕೊರತೆ ಅಥವಾ ವಿವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಸತ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು, 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಯಾವ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿವಾದಗಳ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದೋ ಆ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಎಫ್) 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪೀಲನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ನಮೂನೆ, ಅವಧಿ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಜಿ) 20ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (5)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪೀಲನ್ನು ವಿಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಹೆಚ್) 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ರಚಿಸುವ ರೀತಿ;

(ಐ) 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಬಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಇತರ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ;

(ಜೆ) 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಡಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೊಳಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ರೀತಿ;

(ಕೆ) 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಭತ್ಯೆಗಳು;

(ಎಲ್) 23ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಸಭೆ ನಡೆಸುವ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರಗಳು;

(ಎಂ) 24ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೋ ಆ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ;

(ಎನ್) 24ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು;

(ಒ) 25ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಇತರೆ ನೌಕರರು;

(ಪಿ) 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ತಹಲಾವರೆಗಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರೀತಿ;

(ಕ್ಯೂ) 30ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ವಿವರಪಟ್ಟಿಕೆಗಳು;

(ಆರ್) 38ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಕ್ರೀಮ್‌ನ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ರೀತಿ.

(3) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಕ್ರೀಮ್ ಅನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ

ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನವು ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್ ಅನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮವು ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ರದ್ದಿಯಾತಿಯು ಆ ನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್‌ನ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್ ಅನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಆ ಎರಡು ಸದನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಸದನವು ಇರುವಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಆ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

37. ಉಪವಿಧಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಸ್ಕೀಮ್‌ನ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಆ ಉಪವಿಧಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ನಿರ್ಬಂಧಮುಕ್ತ-ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಬಂಧಿತ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಯಮನ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಬಿ) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಗರಿಕ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ, ಮಾಸಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು;

(ಸಿ) 18ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (5)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮತ್ತು 28ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಗಳ ಮತ್ತು ಫೀಜುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ವಿನಿಯಮನ;

(ಇ) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ವಿನಿಯಮನ;

(ಎಫ್) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಿನಿಯಮನ ಮತ್ತು ಜನಾರೋಗ್ಯ, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು;

(ಜಿ) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳ ವಿನಿಯಮನ; ಮತ್ತು

(ಎಚ್) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರಬಹುದಾದಂಥ ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳ ವಿನಿಯಮನ.

38. ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಕೀಮ್.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆರು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಯುಕ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದ ನಂತರ, ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುವೇ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ಕೀಮ್ ಅನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದ ಸ್ಕೀಮ್‌ನ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಎರಡು ಸ್ಥಳೀಯ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

39. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯು ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ತನಗೆ

ಕಂಡುಬರುವಂಥ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರದಂಥ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ನಂತರ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ, ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಮೊದಲನೇ ಅನುಸೂಚಿ

(21ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಬೀದಿಬದಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ

(1) ಬೀದಿಬದಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯು,-

(ಎ) ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಈಗ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ವಾರ್ಡ್, ವಲಯ, ಪಟ್ಟಣ ಅಥವಾ ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ ಎರಡೂವರೆಯಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಪಾದಚಾರಿಗಳು, ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಓಡಾಡುವ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶವು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸುಸಂಗತವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) ವ್ಯಾಪಾರದ ಸ್ಥಳಗಳೆಂದು ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ಯುಕ್ತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಇರುವ ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) ಸರಕುಗಳ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ, ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಕ್ರೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು.

(2) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರದೇಶ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು;

(ಬಿ) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುವುದು;

(ಸಿ) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳನ್ನು, ನಿರ್ಬಂಧಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳು, ನಿರ್ಬಂಧ-ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟಾದ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಬಹುದಾದ ಅಂಥ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಳ ಪ್ರಮಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು;

(ಇ) ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ವಲಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಲೇಔಟ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆನುಷಂಗಿಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

(3) ಈ ಕೆಳಗಿನ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವ ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸುವುದು,-

(ಎ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು, ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸದಿರುವುದು;

(ಬಿ) ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡಬಹುದೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಜನದಟ್ಟಣೆ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು, ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಪರಂತು, ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಅಂಥ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು.

(ಡಿ) ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಹೊಣೆಯೆಂದು ಆರೋಪಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಅವು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಯುಕ್ತ ನಾಗರಿಕ ಕ್ರಮಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗದವುಗಳಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು, ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅಂಥ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು ಆಧಾರವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಇ) ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದಿರುವ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗದಿರದ ಅಂಥ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವಲಯವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿ

(38ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಸ್ಕ್ರೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ, ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು:-

(ಎ) ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ವಿಧಾನ;

(ಬಿ) ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದೋ, ಆ ಅವಧಿ;

(ಸಿ) ಎರಡು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಮಧ್ಯಂತರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ಯಾವ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದೋ ಆ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಡಿ) ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡಬಹುದೋ ಆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಇ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ನೀಡಲಾಗುವ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಗಳ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ;

(ಎಫ್) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾನದಂಡಗಳು;

(ಜಿ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪ್ರವರ್ಗಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವ್ಯಾಪಾರ-ಫೀಜುಗಳು, ಅದು ಬೇರೆಬೇರೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಗಿರಬಹುದು;

(ಹೆಚ್) ವ್ಯಾಪಾರದ ಫೀಜುಗಳನ್ನು, ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ, ಸಂಚಾರಿ ಮಳಿಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸ್ಥಳದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಮುಖಾಂತರ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನ;

(ಐ) ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಸಿಂಧುತ್ವದ ಅವಧಿ;

(ಜೆ) ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು, ಯಾವ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದೋ ಆ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ನವೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಫೀಜುಗಳು;

(ಕೆ) ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಅಮಾನತ್ತಿನಲ್ಲಿಡಬಹುದೋ ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದೋ ಆ ರೀತಿ;

(ಎಲ್) ಸ್ಥಾಯೀ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಚಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪ್ರವರ್ಗಗಳು;

(ಎಂ) ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಇತರ ಪ್ರವರ್ಗಗಳು;

(ಎನ್) ಯಾವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಬಹುದೋ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ವಿಧಾನ;

(ಓ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ ವಿಧಾನ;

(ಪಿ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೋಟೀಸ್ ನೀಡುವ ವಿಧಾನ;

(ಕ್ಯೂ) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದು ವಿಫಲವಾದಾಗ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ ವಿಧಾನ;

(ಆರ್) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸರಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನೀಡಿಕೆಯು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ;

(ಎಸ್) ರಸ್ತೆ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮರುಕ್ಷೇಮು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಫೀಜುಗಳು;

(ಟಿ) ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ;

(ಯು) ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಖಾಸಗಿ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳು, ನಿರ್ಬಂಧಿತ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯಗಳೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದೋ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು;

(ವಿ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಡಬ್ಲ್ಯೂ) ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವುದು;

(ಎಕ್ಸ್) ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಯು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಯುಕ್ತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರೆ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನ;

(ವೈ) ವ್ಯಾಪಾರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಯ-ಹಂಚಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ವಿಧಾನ;

(ಝಡ್) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳನ್ನು, ನಿರ್ಬಂಧಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳು, ನಿರ್ಬಂಧಿತ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರೇತರ ವಲಯಗಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತತ್ವಗಳು;

(ಝಡ್ಏ) ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳ ಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಗಣತಿ ಮತ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ;

(ಝಡ್ಐ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡುವ ತತ್ವಗಳು,-

(i) ಪ್ರಶ್ನಿತ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯತೆ ಇದ್ದ ಹೊರತು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ಪುನರ್ ವಸತಿ ಪರಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಾಧಿತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(iii) ಬಾಧಿತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗಾದರೂ ತರುವುದು;

(iv) ಹೊಸ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಹೊಸ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸೃಜಿತವಾದ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

(v) ಆಸ್ತಿಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ನಷ್ಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು;

(vi) ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯದ ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ವರ್ಗಾವಣೆಯು, ಅಂಥ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಂಥ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳಾಂತರವನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು;

(vii) ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು, ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕ ಹೊರಹಾಕುವಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(viii) ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿರುವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪರಂಪರಾಗತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬೀದಿಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಝಡ್ಝ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಕ್ರೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2015
(2016ರ ಸಂಖ್ಯೆ 4)

[31ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್, 2015.]

ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಚಾರಣಾ ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು, ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಅರವತ್ತಾರನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2015 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು, ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(3) ಇದು, 2015ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 23ನೇ ದಿನದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) "ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು" ಎಂದರೆ, 3ಎ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು;

(ಎಎ) "ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗ" ಎಂದರೆ, 5ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗ;

(ಬಿ) "ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂದರೆ, 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ;

(ಸಿ) "ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದ" ಎಂದರೆ:-

(i) ವರ್ತಕರ, ಬ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳ, ಹಣಕಾಸುದಾರರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅರ್ಥೈಸುವುದೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ;

(ii) ವಾಣಿಜ್ಯ ಸರಕುಗಳ ರಫ್ತು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳಿಂದ;

(iii) ಸಾಗರ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ನೌಕಾಯಾನ ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಂದ;

(iv) ವಿಮಾನಗಳ, ವಿಮಾನ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳ, ವಿಮಾನ ಉಪಕರಣಗಳ ಮತ್ತು ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಮಾರಾಟ, ಗುತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ;

- (v) ಸರಕುಗಳ ಸಾಗಣೆಯಿಂದ;
  - (vi) ಟೆಂಡರ್‌ಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕರಾರುಗಳಿಂದ;
  - (vii) ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಾದ ಸ್ಥಿರಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (viii) ಫ್ರಾಂಚೈಸಿಂಗ್ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (ix) ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ನೀಡಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (x) ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (xi) ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (xii) ಷೇರುದಾರರ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (xiii) ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸೇವೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಂತಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (xiv) ವಾಣಿಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ರೂಢಿಯಿಂದ;
  - (xv) ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (xvi) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (xvii) ನೋಂದಾಯಿತ ಮತ್ತು ನೋಂದಾಯಿತವಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಿಹ್ನೆಗಳು, ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ, ಪೇಟೆಂಟ್, ವಿನ್ಯಾಸ, ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಸರುಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ಗುರುತುಗಳು ಮತ್ತು ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸ್ವತ್ತಿನ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ;
  - (xviii) ಸರಕುಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದ;
  - (xix) ಇಲೆಕ್ಟ್ರೋಮ್ಯಾಗ್ನೆಟಿಕ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಮ್ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ನಿಕ್ಷೇಪ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬರಿದುಮಾಡುವುದರಿಂದ;
  - (xx) ವಿಮೆ ಮತ್ತು ಮರು-ವಿಮೆಯಿಂದ;
  - (xxi) ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಕರಾರುಗಳಿಂದ; ಮತ್ತು
  - (xxii) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಷಯಗಳಿಂದ
- ಉದ್ಭವಿಸುವ ವಿವಾದ.

ವಿವರಣೆ.-ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದವು,-

- (ಎ) ಇದು, ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಭದ್ರತೆಯಾಗಿ ನೀಡಲಾದ ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪೈಕಿಯಿಂದ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ;

(ಬಿ) ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಕ್ಷಕಾರರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಏಜೆನ್ಸಿಯು ಅಥವಾ ಏಜೆಂಟನು ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಖಾಸಗಿ ನಿಕಾಯವು ಒಂದು ಪಕ್ಷಕಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

- ಮಾತ್ರವೇ, ಅದು ಕೇವಲ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದವಾಗಿ ನಿಂತುಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಡಿ) "ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ" ಎಂದರೆ, 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ;

(ಇ) "ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ" ಎಂಬ ಪದವು, ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ 236ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದ (ಎ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) "ದಸ್ತಾವೇಜು" ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಅಥವಾ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳು, ಅಂಕಗಳು ಅಥವಾ ಗುರುತುಗಳ ಸಾಧನಗಳು ಅಥವಾ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ, ಆ ವಸ್ತುವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಥವಾ ವಿವರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ;

(ಜಿ) "ಅಧಿಸೂಚನೆ" ಎಂದರೆ, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಜಾತೀಯ ಅರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ "ಅಧಿಸೂಚಿಸು" ಎಂಬ ಪದಾವಳಿಯನ್ನು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) "ಅನುಸೂಚಿ" ಎಂದರೆ, ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧಿಸಲಾದ ಅನುಸೂಚಿ; ಮತ್ತು

(ಐ) ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ "ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯ" ಎಂದರೆ, 12ನೇ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದಂತೆ ದಾವೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿನ ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಮೌಲ್ಯ. ಇದು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಭಾಷಿಸಿಲ್ಲದ ಆದರೆ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 1872 (1872ರ 1)ರಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿದ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಪದಾವಳಿಗಳು, ಆ ಸಂಹಿತೆ ಮತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀಡಲಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ವಾಣಿಜ್ಯನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯಅಪೀಲುನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯವಿಭಾಗಗಳು ಮತ್ತುವಾಣಿಜ್ಯಅಪೀಲುವಿಭಾಗಗಳು

3. ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ರಚನೆ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಸಾಮಾನ್ಯಮೂಲಸಿವಿಲ್ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲಾನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು:

ಮತ್ತೂ ಪರಂತು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಮೂಲಸಿವಿಲ್ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವೋ, ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ

ಮೂಲಕ ಮೂರುಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತಕಡಿಮೆಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದಂಥಮತ್ತುಅವಶ್ಯವೆಂದುತಾನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ಜಿಲ್ಲಾನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳುಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾದಆರ್ಥಿಕಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಗಿಂತಹೆಚ್ಚಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದಂಥಆರ್ಥಿಕಮೌಲ್ಯವನ್ನುನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

(1ಎ) ಈಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿಏನೇಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆಸಮಾಲೋಚಿಸಿದತರುವಾಯ, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಭಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರುಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಥವಾ ಅದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರದಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನುನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು, ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬಹುದು.

(3) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯೊಂದಿಗೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ದರ್ಜೆಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ದರ್ಜೆಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ದರ್ಜೆಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದು.

3ಎ. ವಾಣಿಜ್ಯಅಪೀಲುನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವುದು.-ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳುಸಾಮಾನ್ಯಮೂಲಸಿವಿಲ್ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನುಹೊಂದಿರುವವೋ, ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನುಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆಸಮಾಲೋಚಿಸಿದತರುವಾಯ, ಅಧಿಸೂಚನೆಯಮೂಲಕಈಅಧಿನಿಯಮದಮೇರೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಮತ್ತುಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನುಚಲಾಯಿಸುವಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿಜಿಲ್ಲಾನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಾಣಿಜ್ಯಅಪೀಲುನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು.

4. ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗದ ರಚನೆ.- (1) ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲ ಸಿವಿಲ್ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಎಲ್ಲ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಅದರ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಏಕ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನ್ಯಾಯಪೀಠಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನನ್ನಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

5. ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಚಾರಣಾ ವಿಭಾಗದ ರಚನೆ.- (1) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅಥವಾ 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯು, ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಅದರ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಭಾಗೀಯ ನ್ಯಾಯಪೀಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನಾಗಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

6. ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ:- ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿಹಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ:- ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ 16 ರಿಂದ 20 ರವರೆಗಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳ ಅನುಸಾರ, ಅಂಥ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾವೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಹೂಡಲಾಗಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿಹಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದವು ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

7. ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ:- ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲ ಸಿವಿಲ್ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಹೂಡಲು ಮತ್ತು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೂಲ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ ಅಥವಾ ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ದಾವೆಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಮತ್ತೂ ಪರಂತು, ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2000 (2000ರ 16)ರ 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಥವಾ ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1970 (1970ರ 39)ರ 104ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಬಲದಿಂದಾಗಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲ ಸಿವಿಲ್ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

8. ಪುನರೀಕ್ಷಣಾ ಅರ್ಜಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಷೇಧ ಅಥವಾ ವಾದಕಾಲೀನ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಅರ್ಜಿ:- ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ವಿವಾದವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ವಾದಕಾಲೀನ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ, ಯಾವುದೇ ಸಿವಿಲ್ ಪುನರೀಕ್ಷಣಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಪುನರೀಕ್ಷಣಾ ಪುನರಾವೇಶತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು 13ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಡಿಕ್ರಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತತಕ್ಕದ್ದು.

9. [ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಾಗಿದೆ.]

10. ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ:- ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ವಸ್ತು-ವಿಷಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು,-

(1) ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೇರೆಗೆ, ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ಆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಹೊರತಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೂಲ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ಆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಹೊರತಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿರದ ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಧಾನ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

11. ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷೇಧ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ, ಯಾವ ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಪ್ರತಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ, ಅರ್ಜಿ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ತೀರ್ಮಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯ

12. ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ನಿರ್ಧಾರಣೆ.- (1) ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದದ ವಸ್ತು-ವಿಷಯದ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದು,-

(ಎ) ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಕೋರಿದ ಪರಿಹಾರವು, ಹಣದ ವಸೂಲಾತಿಗಾಗಿ ಆಗಿದ್ದರೆ, ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರುವ ಹಣ ಬಡ್ಡಿಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ದಾವೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ, ಅಂಥ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ದಾವೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಕೋರಿದ ಪರಿಹಾರವು ಚರಾಸ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿನ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಆ ದಾವೆಯನ್ನು, ಅಪೀಲನ್ನು ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಇರುವಂತೆ ಚರಾಸ್ತಿಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು, ಅಂಥ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ದಾವೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಕೋರಿದ ಪರಿಹಾರವು, ಚರಾಸ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿನ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಆ ದಾವೆ, ಅಪೀಲು ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಇರುವಂತೆ, ಚರಾಸ್ತಿಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(ಡಿ) ದಾವೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಕೋರಿದ ಪರಿಹಾರವು, ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಅಮೂರ್ತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ವಾದಿಯು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದಂತೆ ಸದರಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಕ್ಲೇಮು ಮತ್ತು ಎದುರು ಕ್ಲೇಮು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದರ ವಿವರಣಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದಂತೆ ಆ ಕ್ಲೇಮಿನ ಮತ್ತು ಎದುರು ಕ್ಲೇಮಿನ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವು ಅಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗದ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗದ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಾರವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ತನಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ 115ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ವಿರುದ್ಧ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಪೀಲನ್ನು ಅಥವಾ ಸಿವಿಲ್ ಪುನರೀಕ್ಷಣಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ IIIಎ

ಪೂರ್ವ-ಹೂಡಿಕೆಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಮತ್ತುಇತ್ಯರ್ಥ

12ಎ.

ಪೂರ್ವ-ಹೂಡಿಕೆಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಮತ್ತುಇತ್ಯರ್ಥ.-

(1)

ಈಅಧಿನಿಯಮದಮೇರೆಗೆಯಾವುದೇತುರ್ತುಮಧ್ಯಂತರಪರಿಹಾರವನ್ನುಉದ್ದೇಶಿಸಿಲ್ಲದಿರುವದಾವೆಯನ್ನು, ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರವುರಚಿಸಿದನಿಯಮಗಳಮೂಲಕನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥರೀತಿಮತ್ತುಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆಅನುಸಾರವಾಗಿವಾದಿಯುಪೂರ್ವ-ಹೂಡಿಕೆಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಪರಿಹಾರದ ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನುಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದ ಹೊರತು ಹೂಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯಮೂಲಕ, ಪೂರ್ವ-ಹೂಡಿಕೆಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಕಾನೂನುಸೇವೆಗಳಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಅಧಿನಿಯಮ, 1987 (1987ರ39)ರಮೇರೆಗೆರಚಿಸಲಾದಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನುಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಬಹುದು.

(3) ಕಾನೂನುಸೇವೆಗಳಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಅಧಿನಿಯಮ, 1987 (1987ರ39)ರಲ್ಲಿಏನೇಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರವುಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆವಾದಿಯುಅರ್ಜಿಯನ್ನುಸಲ್ಲಿಸಿದದಿನಾಂಕದಿಂದಮೂರುತಿಂಗಳಾವಧಿಯೊಳಗೆಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನುಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಾವಧಿಯನ್ನು, ಪಕ್ಷಕಾರರಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಎರಡುತಿಂಗಳುಗಳ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅವಧಿಯವರೆಗೆವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಪೂರ್ವ-ಹೂಡಿಕೆಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದಪಕ್ಷಕಾರರು ಹೂಡಿಕೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯನ್ನು, ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಅಧಿನಿಯಮ, 1963 (1963ರ36)ರಮೇರೆಗೆಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಅಂಥಅವಧಿಯನ್ನುಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ವಾಣಿಜ್ಯವಿವಾದದ ಪಕ್ಷಕಾರರು, ಇತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ, ಅದನ್ನುಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸತಕ್ಕದ್ದುಮತ್ತು ವಿವಾದದ ಪಕ್ಷಕಾರರು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನು ಅದಕ್ಕೆಸಹಿಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಇತ್ಯರ್ಥವನ್ನು, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ 30ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಒಪ್ಪಿತನಿಬಂಧನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಐತೀರ್ಪು ಆಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅದೇ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಅಪೀಲುಗಳು

13. ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಡಿಕ್ರಿಗಳಿಂದ ಅಪೀಲುಗಳು.- (1) ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪು ಅಥವಾ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ತೀರ್ಪು ಅಥವಾ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(1ಎ) ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಮೂಲ ಸಿವಿಲ್ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ಹೊರಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆತೀರ್ಪನ್ನು ಅಥವಾ ಆದೇಶವನ್ನು ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮಧ್ಯಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ 37ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾದಂತೆ, ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಕ್ರಮಾದೇಶ XLIIIರ ಮೇರೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೊರಡಿಸಲಾದಂಥ ಆದೇಶಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅಪೀಲನ್ನು ಹೂಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪೇಟೆಂಟ್ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಥಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶ ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಅಪೀಲನ್ನು ಹೂಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

14. ಅಪೀಲುಗಳ ಶೀಘ್ರ ವಿಲೇವಾರಿ.- ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮತ್ತಾವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗವು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ಅಂಥ ಅಪೀಲನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ದಾವೆಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ

15. ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ.- (1) ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ ಮೇರೆಗಿನ ಅರ್ಜಿಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವ ಎಲ್ಲ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೆ, ಅದರ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ ಮೇರೆಗಿನ ಅರ್ಜಿಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಂಥ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಮುಂಚೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಆಗಲಿ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1996 (1996ರ 26)ರ ಮೇರೆಗಿನ ಅರ್ಜಿಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯು (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಥವಾ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರದಿದ್ದ ಆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಕ್ರಮಾದೇಶ XV-ಎ ಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಅಂಥ ದಾವೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಹೊಸ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯವಿರಬಹುದಾದಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಅಂಥ ವರ್ಗಾಯಿತ ದಾವೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಕ್ರಮಾದೇಶ Vರ ನಿಯಮ 1ರ ಉಪನಿಯಮ (1)ರ ಪರಂತುವು, ಅಂಥ ವರ್ಗಾಯಿತ ದಾವೆಗೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಕಾಲಾವಧಿಯೊಳಗೆ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದು.

(5) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1), (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ದಾವೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯು ವರ್ಗಾಯಿತವಾಗಿರದಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗವು, ದಾವೆಯ ಯಾರೇ ಪಕ್ಷಕಾರರು ದಾವೆಗೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಕರಣವು ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವುದೋ ಆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಅಂಥ ದಾವೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಅಂಥ ದಾವೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಆದೇಶವು ಅಂತಿಮವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬದ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908ರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

16. ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908ನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು.- (1) ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವಲ್ಲಿ, ಆ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾದಂತೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ದಾವೆಯನ್ನು ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅಥವಾ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ

ಮೂಲಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾದಂತೆ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾದಂತೆ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯ ಉಪಬಂಧಗಳು ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ಸಂಕೀರ್ಣ

17. **ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗವು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗಗಳಿಂದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆ.-** ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗ ಇವುಗಳ ಮುಂದೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಾವೆಗಳು, ಅರ್ಜಿಗಳು, ಅಪೀಲುಗಳು ಅಥವಾ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ದತ್ತಾಂಶವು, ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಥ ಪ್ರಕರಣಗಳು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕರಣದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ವಿಲೆ ಮಾಡಲಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗವು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಅದನ್ನು ಇಂದೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

18. **ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ.-** ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಅಧ್ಯಾಯ IIರ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪೂರಕಗೊಳಿಸಲು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

19. **ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.-** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ ಅವಶ್ಯಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

20. **ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ.-** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆಯೋ ಆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು.

21. **ಅಧಿನಿಯಮವು ಅಧ್ಯಾರೋಹಿ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿರುವುದು.-** ಅನ್ಯಥಾ ಉಪಬಂಧಿಸಿದುದನ್ನುಳಿದು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಹೊರತು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಲಿಖಿತ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಸಂಗತವಾದುದು ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

21ಎ. **ನಿಯಮಗಳನ್ನುರಚಿಸಲುಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದಅಧಿಕಾರ.-** (1) ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯಮೂಲಕ, ಈಅಧಿನಿಯಮದಉಪಬಂಧಗಳನ್ನುಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನಿಯಮಗಳನ್ನುರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿಮತ್ತುಈಹಿಂದೆಹೇಳಿದಅಧಿಕಾರದಸಾಮಾನ್ಯಾನ್ವಯಕ್ಕೆಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥನಿಯಮಗಳನ್ನುಈಮುಂದಿನಎಲ್ಲಅಥವಾಯಾವುದೇವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿಉಪಬಂಧಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) 12ಎ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆಪೂರ್ವ-ಹೂಡಿಕೆಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯರೀತಿಮತ್ತುಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;

(ಬಿ) ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರವು,

ಯಾವವಿಷಯವನ್ನುಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋಅಥವಾಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆಯೋಅಥವಾಯಾವಿಷಯದಸಂಬಂಧದ ಲ್ಲಿನಿಯಮಗಳಮೂಲಕಉಪಬಂಧವನ್ನುಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆಯೋಅಥವಾಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆಯೋಆಯಾವುದೇಇತರೆವಿಷಯ.

(3) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ, ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಥವಾ ನಿರಂತರ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟತರುವಾಯದ ಅಧಿವೇಶನವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆತರುವಾಯ, ಆ ನಿಯಮವು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಅಂಥ ಮಾರ್ಪಾಟಾದರೂ ಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾರದ್ದಿ ಯಾತಿಯು ಆ ನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

22. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಆ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ತನಗೆ ಕಂಡುಬರುವಂಥ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಲ್ಲದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಮುಕ್ತಾಯದ ನಂತರ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

23. ನಿರಸನ ಮತ್ತು ಉಳಿಸುವಿಕೆ.- (1) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಪೀಲು ವಿಭಾಗ ಅಧ್ಯಾದೇಶ, 2015 (2015 ರ ಅಧ್ಯಾದೇಶ 8) ಅನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

(2) ಅಂಥ ನಿರಸನ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ, ಸದರಿ ಅಧ್ಯಾದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಸಂವಾದಿ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅಥವಾ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅನುಸೂಚಿ

(16ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನೋಡಿ)

1. 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908 ರ 5)ರ (ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಂಹಿತೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ) 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಪರಂತುಕವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“ಪರಂತು, ಅಂಥ ಅಫಿಡಾವಿಟ್, ಕ್ರಮಾದೇಶ VI, ನಿಯಮ 15 ಎಆಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿಸಲಾದ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.”.

2. 35ನೇ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹೊಸ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸುವುದು.- ಸಂಹಿತೆಯ 35ನೇ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“35.ಖರ್ಚುಗಳು.- (1) ಯಾವುದೇವಾಣಿಜ್ಯವಿವಾದದಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವಯಾವುದೇಇತರಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಅಥವಾನಿಯಮದಲ್ಲಿಎನೇಬಳಿಗೊಂಡಿದ್ದರೂ,-

- (ಎ) ಒಬ್ಬಪಕ್ಷಕಾರನಿಂದಇನ್ನೊಬ್ಬಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆಖರ್ಚುಗಳುಸಂದಾಯವಾಗತಕ್ಕವುಗಳೇಎಂಬುದನ್ನು;
  - (ಬಿ) ಆಖರ್ಚುಗಳಪ್ರಮಾಣ; ಮತ್ತು
  - (ಸಿ) ಯಾವಾಗಲವುಗಳನ್ನುಸಂದಾಯಮಾಡಬೇಕಾದುದುಎಂಬುದನ್ನು
- ತೀರ್ಮಾನಿಸಲುವಿಮೋಚನಾಧಿಕಾರವನ್ನುಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ವಿವರಣೆ.-ಖಂಡ (ಎ)ನಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, “ಖರ್ಚುಗಳು”ಎಂದರೆ:-

- (i) ಸಾಕ್ಷಿದಾರರುಭರಿಸಿದಫೀಜುಗಳುಮತ್ತುವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ;
  - (ii) ಭರಿಸಿದಕಾನೂನುಫೀಜುಗಳುಮತ್ತುವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ;
  - (iii) ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಭರಿಸಿದಯಾವುದೇಇತರವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ
- ಸಂಬಂಧಪಡುವಸೂಕ್ತವೆಚ್ಚಗಳು.

(2) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಖರ್ಚುಗಳಸಂದಾಯಕ್ಕಾಗಿಆದೇಶವನ್ನುಮಾಡಲುನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ, ಸೋತಪಕ್ಷಕಾರನುಗೆದ್ದಪಕ್ಷಕಾರನಖರ್ಚುಗಳನ್ನುಸಂದಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದುಆದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದುಸಾಮಾನ್ಯನಿಯಮ:

ಪರಂತು, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿಕಾರಣಗಳನ್ನದಾಖಲಾಡಿಸಾಮಾನ್ಯನಿಯಮವನ್ನುಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿಆದೇಶಮಾಡಬಹುದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

ವಾದಿಯು, ತನ್ನದಾವೆಯಲ್ಲಿ, ಕರಾರುಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿಮತ್ತುಹಾನಿಯಹಣದಸಲುವಾಗಿಡಕ್ಕಿನೀಡುವಂತೆಕೋರಿದ್ದರೆ, ವಾದಿಯಹಣಕ್ಕಾಗಿನಡಕ್ಕಿಗೆಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನೆಂದುತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹಾನಿಗಾಗಿನಕ್ಷೇಮ, ಪುಲ್ಲಕಮತ್ತುಕಿರುಕುಳಕಾರಿಯಾದುದೆಂದುಕ್ಷೇಮನ್ನುಹಿಂದಿರುಗಿಸುವತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆಬರಬಹುದು.

ಅಂಥಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿವಾದಿಯುಜಯಗಳಿಸಿದ್ದರೂ, ಹಾನಿಗಾಗಿ ಪುಲ್ಲಕ ಕ್ಷೇಮನ್ನುಎತ್ತಿದ್ದರಿಂದನ್ಯಾಯಾಲಯವುವಾದಿಯಮೇಲೆಖರ್ಚುಗಳನ್ನುವಿಧಿಸಬಹುದು.

(3) ಖರ್ಚುಗಳನ್ನುಸಂದಾಯಮಾಡಲುಆದೇಶವನ್ನುಮಾಡುವಾಗನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಈಮುಂದಿನಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನುಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಪಕ್ಷಕಾರರನಡತೆ;
- (ಬಿ) ತನ್ನಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಪಕ್ಷಕಾರನುತನ್ನಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿಭಾಗಶಃಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವನೇ;
- (ಸಿ) ಪಕ್ಷಕಾರನುಮೊಕದ್ದಮೆಯವಿಲೆಗೆವಿಳಂಬವಾಗುವುದಕ್ಕೆಕಾರಣವಾಗಿರುವಪುಲ್ಲಕ ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಮನ್ನುಮಾಡಿದ್ದಾನೆಯೇ;
- (ಡಿ)

ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯಾವುದೇಸೂಕ್ತಬೇಡಿಕೆಯನ್ನುಪಕ್ಷಕಾರನುಮಾಡಿದ್ದಾನೆಯೇಮತ್ತುಮತ್ತೊಬ್ಬಪಕ್ಷಕಾರನುಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇಅದನ್ನುತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾನೆಯೇ;ಮತ್ತು

(ಇ)

ಪಕ್ಷಕಾರನು ಕ್ಷುಲ್ಲಕಕ್ಷೇಮುಮಾಡಿದ್ದಾನೆಯೇ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಮಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವ ಕಿರುಕುಳಕಾರಿ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದಾನೆಯೇ

- ಎಂಬುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(4)

ಈ ಉಪಬಂಧದ ಮೇರೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಯಾವ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೋ ಆ ಆದೇಶವು, ಪಕ್ಷಕಾರನು ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು,-

(ಎ) ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಕ್ಷಕಾರನ ಖರ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣ;

(ಬಿ) ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಕ್ಷಕಾರನ ಖರ್ಚುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಮೊಬಲಗು;

(ಸಿ) ನಿರ್ದಿಷ್ಟದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟದಿನಾಂಕದವರೆಗಿನ ಖರ್ಚುಗಳು;

(ಡಿ) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಭರಿಸಲಾದ ಖರ್ಚುಗಳು;

(ಇ) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಖರ್ಚುಗಳು;

(ಎಫ್) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಖರ್ಚುಗಳು; ಮತ್ತು

(ಜಿ) ನಿರ್ದಿಷ್ಟದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟದಿನಾಂಕದವರೆಗಿನ ಖರ್ಚುಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ."

3. 35ಎ ಪ್ರಕರಣದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಂಹಿತೆಯ 35ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

4. ಮೊದಲನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಂಹಿತೆಯ ಮೊದಲ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ,-

(ಎ) ಕ್ರಮಾದೇಶ Vರಲ್ಲಿ 1ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ, (1)ನೇ ಉಪನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಎರಡನೇ ಪರಂತುಕದ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪರಂತುಕವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"ಮತ್ತು

ಪರಂತು,

ಸದರಿ ಮೂವತ್ತದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ವಿಫಲನಾದಲ್ಲಿ,

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ,

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರದಿನದಂದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಅನುಮತಿಸಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು, ಆದರೆ, ಅಂಥದಿನಾಂಕವು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ನೂರಾಣ್ಣಪ್ಪತ್ತದಿನಗಳ ಗೆಮೀರದ ದಿನಾಂಕವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದ ನೂರಾಣ್ಣಪ್ಪತ್ತದಿನಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಅಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಅನುಮತಿಸಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ."

(ಬಿ) ಕ್ರಮಾದೇಶ VIರಲ್ಲಿ,-

(i) 3ನೇ ನಿಯಮದ ತರುವಾಯ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಯಮವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"3ಎ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾದಪತ್ರದ ನಮೂನೆಗಳು.-

ವಾಣಿಜ್ಯವಿವಾದದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ವಾಣಿಜ್ಯವಿವಾದಗಳ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಮೇರೆಗೆ ವಾದಪತ್ರಗಳ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದಲ್ಲಿ, ವಾದಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರಗಳು ಅಂಥ ನಮೂನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು,"

(ii) 15ನೇ ನಿಯಮದ ತರುವಾಯ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಯಮವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

15ಎ. ವಾಣಿಜ್ಯವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿವಾದಪತ್ರಗಳಸತ್ಯಾಪನೆ.- (1) ನಿಯಮ 15ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ವಾಣಿಜ್ಯವಿವಾದದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾದಪತ್ರವನ್ನು ಈ ಅನುಸೂಚಿಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಪಿಡಾವಿ ಟ್ಮೂಲಕ ಸತ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪನಿಯಮ (1)ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಅಪಿಡಾವಿಟ್‌ಗೆ, ಪಕ್ಷಕಾರನು ಅಥವಾ ವಾದ - ಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರದ ಪಕ್ಷಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪಕ್ಷಕಾರನು ಅಥವಾ ಯಾರು ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವರೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ರುಜುವಾತಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಪಕ್ಷಕಾರನು ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಕಾರರು ವಿದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಹಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ವಾದಪತ್ರವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅನ್ಯಥಾ ಆದೇಶಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಉಪನಿಯಮ (1)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಪನೆಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಉಪನಿಯಮ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾದಪತ್ರವನ್ನು ಸತ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ವಾದಪತ್ರವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಆಧರಿಸಲು ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(5) ವಾದಪತ್ರವನ್ನು ಅದು ಸತ್ಯವಾದುದೆಂದು ಅನುಸೂಚಿಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಎಂದರೆ, ಅಪಿಡಾವಿಟ್‌ನ ಮೂಲಕ ಸತ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಿದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಬಹುದು."

(ಸಿ) ಕ್ರಮಾದೇಶ VIIರಲ್ಲಿ 2ನೇ ನಿಯಮದ ತರುವಾಯ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಯಮವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

2ಎ. ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಕೋರಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ.- (1) ವಾದಿಯು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೋರಿದ್ದರೆ, ವಾದಪತ್ರವು ಉಪನಿಯಮ (2)ರ ಮತ್ತು (3)ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ವಿವರಗಳ ಸಹಿತ ಆ ಬಗೆಗಿನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ವಾದಿಯು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೋರಿದ್ದರೆ, ವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಾದಿಯು ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ 34ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಥೈಸ್‌ನ ದಂತೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೋರಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ವಾದಿಯು ಕರಾರಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳಂತೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಕೋರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಆಧಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ವಾದಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು,-

- (ಎ) ಯಾವದರಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕ್ಷೇಮು ಮಾಡಬಹುದೋ ಆದರ;
- (ಬಿ) ಯಾವದಿನಾಂಕದಿಂದ ಕ್ಷೇಮು ಮಾಡಬಹುದೋ ಆದಿನಾಂಕ;
- (ಸಿ) ಯಾವದಿನಾಂಕದಿಂದ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗಿದೆಯೋ ಆದಿನಾಂಕ;
- (ಡಿ) ಯಾವದಿನಾಂಕದಿಂದ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದ ಕ್ಷೇಮು ಮಾಡಲಾದ ಬಡ್ಡಿಯ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ; ಮತ್ತು
- (ಇ) ವಾಯಿದಿನಾಂಕದ ನಂತರದ ದಿನಗಳ ಬಡ್ಡಿಯ ದರ."

(ಡಿ) ಕ್ರಮಾದೇಶ VIIIರಲ್ಲಿ,-

(i) 1ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿನ, ಪರಂತುಕಕ್ಕೆ ಈ ಮುಂದಿನ ಪರಂತುಕವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“ಪರಂತು,

ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಸದರಿ ಮೂವತ್ತದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಾಡಲು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ,
ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ಸಂದಾಯ
ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ,
ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ದಿನದಂದು ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಅನು
ಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಆದಿನವು,
ಸಮನುಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಒಂದು ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತದಿನಗಳ ಮೀರದ ದಿನವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಮನ್ಜಾರಿ
ಗೊಳಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಒಂದು ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತದಿನಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು,
ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಆತನ ಹಕ್ಕು ಮುಟ್ಟುಗೋಲಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು
ದಾಖಲೆಯ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.”;

(ii) 3ನೇ ನಿಯಮದ ತರುವಾಯ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಯಮವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“3ಎ.

ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗದ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ದಾವೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ
ವಾದಿಯ ನಿರಾಕರಣೆ.- (1) ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಈ ನಿಯಮದ (2), (3), (4) ಮತ್ತು
(5)ನೇ ಉಪನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪ್ರತಿವಾದಿಯು, ತನ್ನ ಪ್ರತಿರಕ್ಷೆಯ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ,
ವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಯಾವ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು,
ಯಾವ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
ಆದರೆ,
ಯಾವುದನ್ನು ವಾದಿಯು ರುಜುವಾತು ಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಆತನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂ
ಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿಯ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಲ್ಲಿ,
ಹಾಗೆ ನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ವಾದಿಯು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾ
ದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದರೆ, ಆತನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲೇಬೇಕು.

(4) ಪ್ರತಿವಾದಿಯು, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿವಾದಿಸಿದರೆ,
ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನಿದ್ದರೆ,
ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

(5) ವಾದಿಯ ದಾವೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ವಿವಾದಿಸಿದರೆ,
ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಆತನು ತಿಳಿಸಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೆ ದಾವೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ
ದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.”.

(iii) 5ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ, (1)ನೇ ಉಪನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಮೊದಲನೇ ಪರಂತುಕದ ತರುವಾಯ, ಈ
ಮುಂದಿನ ಪರಂತುಕವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“ಮತ್ತುಪರಂತು, ವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿಸಂಗತಿಯಪ್ರತಿಯೊಂದುಆಪಾದನೆಯನ್ನು, ಈಕ್ರಮಾದೇಶದ3ನೆಯಮದಲಿಯಲ್ಲಿಉಪಬಂಧಿಸಿರುವರೀತಿಯಲ್ಲಿನಿರಾಕರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅಸಮರ್ಥತೆಗೊಳಗಾದವ್ಯಕ್ತಿಯವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವಹೊರತು, ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದುತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.”

(iv) 10ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಪರಂತುಕವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“ಪರಂತು, ಯಾವುದೇನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕಹೇಳಿಕೆಯನ್ನುದಾಖಲಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಈಕ್ರಮಾದೇಶದ1ನೇನಿಯಮದಲಿಯಲ್ಲಿಉಪಬಂಧಿಸಿದಅವಧಿಯನ್ನುವಿಸ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.”;

(ಇ) ಸಂಹಿತೆಯ XIನೇ ಕ್ರಮಾದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಾದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

‘ಕ್ರಮಾದೇಶXI

ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದವಾಣಿಜ್ಯವಿಭಾಗದಅಥವಾವಾಣಿಜ್ಯನ್ಯಾಯಾಲಯದಮುಂದಿರುವದಾವೆಗಳಲ್ಲಿದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಪ್ರಕಟಿಸುವಿಕೆ, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಮತ್ತುಪರಿಶೀಲನೆ

1. ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಪ್ರಕಟಿಸುವಿಕೆಮತ್ತುಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆ.- (1) ವಾದಿಯು, ದಾವೆಗೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ವಾದಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರಗಳಜೊತೆಗೆಈಮುಂದಿನವುಗಳೊಡಂತೆ, ತನ್ನಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಇರುವ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಎಲ್ಲಾದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಮತ್ತುಎಲ್ಲಾದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಫೋಟೋಪ್ರತಿಗಳಪಟ್ಟಿಯನ್ನುಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ವಾದಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿವಾದಿಯುಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಅಥವಾಅಧಾರವಾಗಿತ್ತೆದುಕೊಂಡಿರುವದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು;

(ಬಿ) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದಯಾವುದೇವಿಷಯಕ್ಕೆಸಂಬಂಧಿಸಿದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು.

ಅವುವಾದಿಯಮೊಕದ್ದಮೆಗೆಪೂರಕವಾಗಿರಲಿಅಥವಾಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿರಲಿ, ಅದುಏನೇಇದ್ದರೂ, ವಾದಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರವನ್ನುಸಲ್ಲಿಸುವದಿನಾಂಕದಂದು, ವಾದಿಯಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಇರುವಂಥದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು;

(ಸಿ) ಈನಿಯಮದಲ್ಲಿಇರುವುದಾವುದೂ, ವಾದಿಗಳುಒದಗಿಸಿದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಿಗೆಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ: ಮತ್ತು,-

(i) ಪ್ರತಿವಾದಿಸಾಕ್ಷಿದಾರರಪಾಟೀ-ಸವಾಲಿಗಾಗಿಸುಸಂಗತವಾದ; ಅಥವಾ

(ii)

ವಾದಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರವನ್ನುಪ್ರತಿವಾದಿಯುಸಲ್ಲಿಸಿದತರುವಾಯಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಯಾವುದೇವಾದಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿಮಾತ್ರಸುಸಂಗತವಾದ; ಅಥವಾ

(iii) ಸಾಕ್ಷಿದಾರರುನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲುಮಾತ್ರವೇಸುಸಂಗತವಾದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಿಗೆ

- ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ವಾದಿಯುಸಲ್ಲಿಸಿದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ವಾದಿಯಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು, ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳೇ, ಕಚೇರಿಪ್ರತಿಗಳೇಅಥವಾಫೋಟೋಪ್ರತಿಗಳೇಎಂಬುದನ್ನುನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದುಮತ್ತುಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದುದಸ್ತಾವೇಜಿಗೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆವಿವರಗಳನ್ನು, ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವವಿಧಾನ, ನೀಡಿಕೆಅಥವಾಸ್ವೀಕೃತಿಮತ್ತುಪ್ರತಿಯೊಂದುದಸ್ತಾವೇಜಿನಅಭಿರಕ್ಷೆಯಶ್ರೇಣಿಯನ್ನುನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ವಾದಪತ್ರವು, ವಾದಿಯುತಾನುಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ, ವ್ಯವಹಾರಗಳಸಂಗತಿಗಳಿಗೆಮತ್ತುಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆವಾದಿಯಅಧಿಕಾರ, ಸ್ವಾಧೀನತೆ, ನಿಯಂತ್ರಣಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವಎಲ್ಲದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನುಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದುಮತ್ತುಅವುಗಳಪ್ರತಿಗಳನ್ನುವಾದಪತ್ರಕ್ಕೆಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದುಮತ್ತುವಾದಿಯು, ತನ್ನಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಇತರಯಾವುದೇದಸ್ತಾವೇಜನ್ನುಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದೂಅವನುಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿಹೇಳಿದ ಘೋಷಣೆಯನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.-

ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿವಿವರಿಸಿದಂತೆಈಉಪನಿಯಮದಅಡಿಯಲ್ಲಿಮಾಡಿದಪ್ರಮಾಣದಘೋಷಣೆಯುಅಂಥಸತ್ಯತಾಹೇಳಿಕೆಯನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ತುರ್ತುಗಿಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ವಾದಿಯುಮೇಲ್ಕಂಡಘೋಷಣೆಯಭಾಗವಾಗಿಪ್ರಮಾಣದಮೇಲೆಹೆಚ್ಚುವಿನದಾಖಲೆಗಳನ್ನುಆಧಾರವಾಗಿತ್ತೆಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಅನುಮತಿ ಕೋರಬಹುದುಮತ್ತುನ್ಯಾಯಾಲಯದಅಂಥಅನುಮತಿಗೆಒಳಪಟ್ಟು, ವಾದಿಯುಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದವ್ಯವಹಾರಗಳಸಂಗತಿಗಳಿಗೆಮತ್ತುಸಂದರ್ಭಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ತನ್ನಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿರುವ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವಮತ್ತುಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವಎಲ್ಲದಾಖಲೆಗಳನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದೂಮತ್ತುತನ್ನಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಇತರಯಾವುದೇದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲವೆಂದುಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿಹೇಳಿದಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ, ದಾವೆಯನ್ನುಸಲ್ಲಿಸಿದದಿನಾಂಕದಿಂದಮೂವತ್ತುದಿನಗಳೊಳಗೆನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿಅಂಥಹೆಚ್ಚಿನದಾಖಲೆಗಳನ್ನುಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ವಾದಿಯಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದಮತ್ತುವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿಅಥವಾಮೇಲೆವಿವರಿಸಿದವಿಸ್ತರಿಸಿದಅವಧಿಯೊಳಗೆಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದಿದ್ದದಾಖಲೆಗಳನ್ನುಆಧಾರವಾಗಿತ್ತೆಂದುಕೊಳ್ಳಲುನ್ಯಾಯಾಲಯದಅನುಮತಿಯನ್ನುಳಿದುಮತ್ತುಅದರಹೊರತಾಗಿ, ವಾದಿಗೆಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಮತ್ತುವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿದಾಖಲೆಗಳನ್ನುಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿಸೂಕ್ತಕಾರಣಗಳನ್ನುವಾದಿಯುರು ಜುವಾತುಪಡಿಸಿದಮೇಲೆಮಾತ್ರಅನುಮತಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ಯಾವದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಪ್ರತಿವಾದಿಯಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಇವೆಂದುವಾದಿಯುನಂಬಿರುತ್ತಾನೆಯೋಮತ್ತುವಾದಿಯುಅವುಗಳನ್ನುಆಧಾರವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೊಳ್ಳಲುಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆಯೋಮತ್ತುಸದರಿಪ್ರತಿವಾದಿಯುಅವುಗಳನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸಬೇಕೆಂದುಅನುಮತಿಯನ್ನುಕೋರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅದಸ್ತಾವೇಜುಗಳವಿವರಗಳನ್ನುವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿವಿವರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(7) ಪ್ರತಿವಾದಿಯುದಾವೆಗೆಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆತನ್ನಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿನೀಡಿದಲಿಖಿತಹೇಳಿಕೆಅಥವಾವಿದುರಕ್ಷೇಮುಯಾವುದಾದರೂಇದ್ದರೆಅದರಜೊತೆಗೆ, ಈಮುಂದಿನವುಎಂದರೆ:-

(ಎ)

ಪ್ರತಿವಾದಿಯುಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕಲಿಖಿತಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಮತ್ತುಅವನುಅಧರಿಸಿರುವದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು;

(ಬಿ) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿತವಾದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ತಾವೇಜುಗಳು, ಅವು ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿರೋಧವಾಗಿರಲಿ ಅದು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತಾವೇಜುಗಳು

- ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(ಸಿ) ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಮತ್ತು

(i) ವಾದಿಯ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರ ಪಾಟೀಸವಾಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸುಸಂಗತವಾದ;

(ii)

ವಾದ ಪ್ರತಿವಾದ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ತರುವಾಯ ವಾದಿಯು ನಿರೂಪಿಸುವ ಯಾವುದೇ ವಾದದ ಸಮರ್ಥನೆಗಳು ತರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸುಸಂಗತವಾದ; ಅಥವಾ

(iii) ಸಾಕ್ಷಿದಾರರು ನನಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ ವೇಸು ಸಂಗತವಾದ

- ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(8) ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿದನಿಡಿದ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯ ಜೊತೆ ದಾಖಲಾಡಿದ ಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತಾವೇಜುಗಳು, ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳೇ, ಕಚೇರಿ ಪ್ರತಿಗಳೇ ಅಥವಾ ಫೋಟೋ ಪ್ರತಿಗಳೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಒದಗಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಪಕ್ಕಕಾರರ ವಿವರಗಳನ್ನು, ಅಮಲ್ದಾರಿಯ ವಿಧಾನ, ನೀಡಿಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(9) ಲಿಖಿತ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಎದುರುಕ್ಷೇಮ, ವಾದಿಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಪನಿಯಮ 7(ಸಿ)(iii)ರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಎದುರುಕ್ಷೇಮಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದವುಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ನೀಡಿದ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಎದುರುಕ್ಷೇಮಿನ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ, ಸ್ವಾಧೀನತೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಥವಾ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆ ದಾರನು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿದನಿಡಿದ ಫೋಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(10) ಉಪನಿಯಮ 7(ಸಿ)(iii) - ಇದನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಎದುರುಕ್ಷೇಮಿನ ಜೊತೆಗೆ, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದಿದ್ದ, ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿ ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಅನುಮತಿಯನ್ನು, ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಮಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಸೂಕ್ತ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ವೇನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(11)

ಲಿಖಿತಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಎದುರುಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲ,

ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ತಾನು ಆಧಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಮತ್ತು ವಾದಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿರಂಗಪಡಿಸದಿದ್ದ, ವಾದಿಯ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವದ ಸ್ವಾವೇಚನವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಾದಿಯು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು.

(12)

ಪಕ್ಷಕಾರನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದದ ಸ್ವಾವೇಚನಗಳನ್ನು ಬಿರಂಗಪಡಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವು,

ದಾವೆಯ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವಿಕೆ. - (1) ಯಾವುದೇ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ವಾದಿಯು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು,

ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಎದುರುಪಕ್ಷಕಾರರನ್ನು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಪಕ್ಷಕಾರರಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಲಿಖಿತ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಅಂಥ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪೈಕಿಯಾವುದನ್ನು ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಅಡಿಸಿಪ್ಲೀನಿಯಂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು,

ಯಾರೊಬ್ಬ ಪಕ್ಷಕಾರನು,

ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆದೇಶವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅದೇ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸೆಟ್‌ನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ ಅವುಗಳನ್ನು, ಸಾಕ್ಷಿದಾರನ ಮೌಖಿಕ ಪಾಟೀಸವಾಲಿಗಾಗಿ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವು ಅಸಂಬಂಧವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2)

ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಅನುಮತಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದಾಗ,

ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸದರಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದವು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಂಥ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷಕಾರನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಪಕ್ಷಕಾರನು, ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪುವುದಾಗಿ ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ, ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾದ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಯತವಾಗಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು, ಉಳಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂದು ಅದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುವಂಥ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3)

ದಾವೆಯ ಖರ್ಚನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದರ ಔಚಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೇ ಪಕ್ಷಕಾರನ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ಕಿರುಕುಳಕಾರಿ ಅಥವಾ ಅನುಚಿತವಾದದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖರ್ಚನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ ಸದರಿ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ತಗುಲಿದ ಖರ್ಚನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಪಕ್ಷಕಾರನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(4)

ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಸಹಿಸಿ ವಿಲಕ್ಷಿತಿಯಾಸಂಹಿತೆ, 1908

(1908ರ5) ರಲ್ಲಿ ದಗಿಸಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಟೀಕಿನ ಮೂನೆ ಔದ್ರಪ್ರಕಾರ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(5)

ದಾವೆಯಯಾರೇಪಕ್ಷಕಾರನು,

ತನ್ನಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಅಥವಾಇತರಯಾರೇಅಧಿಕಾರಿಯಅಥವಾಇತರವ್ಯಕ್ತಿಯಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದಾವೆಹೂಡಲುಅಥವಾದಾವೆಗೆಗುರಿಯಾಗಲುಕಾ
ನೂನಿನಮೂಲಕಅಧಿಕಾರಪಡೆದಿರುವಲ್ಲಿ,

ಆಯಾವುದೇಪಕ್ಷಕಾರನುನಿಗಮಿತವಾಗಿರುವಅಥವಾನಿಗಮಿತವಾಗಿರದನಿಗಮವಾಗಿರುವಲ್ಲಿಅಥವಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳನಿಕಾಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ,

ಅಂಥನಿಗಮದಅಥವಾನಿಕಾಯದಯಾರೇಸದಸ್ಯನಿಗೆಅಥವಾಅಧಿಕಾರಿಗೆ,

ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನುಕೊಡಲುತನಗೆಅನುಮತಿಕೊಡುವಆದೇಶವನ್ನುಮಾಡಬೇಕೆಂದುಯಾರೇಎದುರುಪಕ್ಷಕಾರನುಅರ್ಜಿಯನ್ನುಸಲ್ಲಿಸಬ
ಹುದುಮತ್ತುತದನುಸಾರವಾಗಿಆದೇಶವನ್ನುಮಾಡಬಹುದು.

(6)

ಯಾವುದೇಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಯು,

ನಿಂದನೆಯಿಂದಕೂಡಿದಅಥವಾಅಪ್ರಸ್ತುತಅಥವಾದಾವೆಯುಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಅದುಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದಕೊಡಲಾಗಿಲ್ಲಅಥವಾವಿಚಾರಣೆ
ಮಾಡಿದವಿಷಯಗಳುಅಹಂತದಲ್ಲಿಸಾಕಷ್ಟುಮಹತ್ವದವುಗಳಲ್ಲಂಬಅಧಾರದಮೇಲೆಅಥವಾಇತರಯಾವುದೇಅಧಾರದಮೇಲೆ,
ಅದಕ್ಕೇಉತ್ತರಕೊಡಲುಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಉತ್ತರನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟೂಲಕಹಾಗೆಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನುಮಾಡಬಹುದು.

(7)

ಯಾವುದೇಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು,

ಅವುಅನುಚಿತಅಥವಾಕಿರುಕುಳಕಾರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂಬಅಧಾರದಮೇಲೆಅವುಗಳನ್ನುತಳ್ಳಿಹಾಕಬಹುದುಅಥವಾವುಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಂಬವಿಷಯ
ನಕಾರಿಯಾದವು,

ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದವುಅಥವಾನಿಂದನೆಯಿಂದಕೂಡಿದವುಗಳೆಂಬಅಧಾರದಮೇಲೆಅವುಗಳನ್ನುತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದುಮತ್ತುಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳ
ನ್ನುಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದವುಳುದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿಈಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯಾವುದೇಅರ್ಜಿಯನ್ನುಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(8)

ಭರ್ತಿಮಾಡಿದಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟೂಲಕಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳಿಗೆಹತ್ತುದಿನಗಳೊಳಗೆಅಥವಾನ್ಯಾಯಾಲಯವುಸಮ್ಮತಿಸಬಹುದಾದಕಾಲದೊಳಗೆಉ
ತ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(9)

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳಿಗೆಕೊಟ್ಟಉತ್ತರದಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟಂದರ್ಭಗಳುಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಸಹಿತವಿಲ್ಪಕ್ತಿಯಾಸಂಹಿತೆ, 1908
(1908/85) ರಲ್ಲಿಬದಗಿಸಿರುವನಮೂನೆ3ಪರಿಶಿಷ್ಟ-ಸಿಪ್ರಕಾರಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(10)

ಉತ್ತರರೂಪವಾಗಿರುವಯಾವುದೇಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟುಗಳೇಪವನ್ನುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ,

ಆದರೆಅಂಥಯಾವುದೇಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟುಅಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೆಂದುಆಕ್ಷೇಪಿಸಿರುವಲ್ಲಿ,

ಅದುಅಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೇಅಥವಾಅಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲವೇಎಂಬುದನ್ನುನ್ಯಾಯಾಲಯವುನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(11)

ಯಾರಿಗೆಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನುಕೇಳಲಾಗಿದೆಯೋಆವ್ಯಕ್ತಿಯುಉತ್ತರಿಸಲುತಪ್ಪಿದರೆಅಥವಾನೀಡಬೇಕಾದಷ್ಟುಉತ್ತರನೀಡದಿದ್ದರೆ,

ಪರಿಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿರುವಪಕ್ಷಕಾರನು,

ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ,

ಆವ್ಯಕ್ತಿಯುಉತ್ತರಿಸುವಂತೆಅಥವಾಇನ್ನಷ್ಟುಉತ್ತರಿಸುವಂತೆಅಗತ್ಯಪಡಿಸುವಆದೇಶವನ್ನುನೀಡಬೇಕೆಂದುಕೋರಿನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆಅ
ರ್ಜಿಯನ್ನುಸಲ್ಲಿಸಬಹುದುಮತ್ತುನ್ಯಾಯಾಲಯವುನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದಾದಂತೆಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟೂಲಕಅಥವಾಮೌಖಿಕವಿಚಾರಣೆಯಮೂ
ಲಕಉತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದುಅಥವಾಇನ್ನಷ್ಟುಉತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದುಅವನನ್ನುಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿಆದೇಶವನ್ನುನೀಡಬಹುದು.

3.

ಪರಿಶೀಲನೆ.-

(1)

ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿನೀಡಿದಲಿಖಿತಹೇಳಿಕೆಯನ್ನುಅಥವಾವುದುರಕ್ಷೇಮಿಗಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿನೀಡಿದಲಿ

ಖಿಕಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು

ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯಾವುದನ್ನು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆದಿನ ದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಕಾರರು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,

ಈಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2)

ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಯಾವ ಇತರ ಪಕ್ಷಕಾರನು,

ಯಾವ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದನೋ ಅಥವಾ ಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆ ನೋಟೀಸ್ಸೊಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಹಾಜರುಪಡಿಸದಿದ್ದ ಅಂಥ ಪಕ್ಷಕಾರನು ಆ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಕೋರಬಹುದು.

(3)

ಉತ್ತರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಗಳು

(ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅನುಮತಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ)

ಮತ್ತು ವಿಚಾರಣೆಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಂಥ ಅರ್ಜಿಗಳ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆದೇಶವನ್ನು,

ಅಂಥ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(4)

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ,

ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು,

ಅವುಗಳನ್ನು ಕೋರುವ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ಅಂಥ ಆದೇಶದ ಐದು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5)

ಯಾವ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ ಅವುಗಳನ್ನು,

ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅನುಮತಿಯನ್ನುಳಿದು ಮತ್ತು ಹೊರತಾಗಿ,

ಆ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಲು ಯಾರೇ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ಅನುಮತಿಯಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(6)

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,

ಯಾವ ಪಕ್ಷಕಾರನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ದಾವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಯಾವ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು ಅವನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ,

ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ,

ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇವೆಯೋ ಅಥವಾ ಆ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು,

ತಪ್ಪಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ವಿಫಲನಾದ ಆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಪಕ್ಷಕಾರನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು.

4.

ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಣೆ.-

(1)

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಕ್ಷಕಾರನು,

ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಯಾವ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು,

ಪರಿಶೀಲನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ದಿನದಿಂದ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಹುದಾದ ದಿನಾಂಕದೊಳಗೆ

ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುವ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುವ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು, ಅಂಥ ಪಕ್ಷಕಾರನು,-

(ಎ) ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯದ ಸರಿತನವನ್ನು;

(ಬಿ) ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು;

(ಸಿ) ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಅಮಲ್ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು;

(ಡಿ) ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಹೊರಡಿಸುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದನ್ನು; ಮತ್ತು

(ಇ) ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯನ್ನು

-ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವನೋಅಥವಾನಿರಾಕರಿಸುವನೋಎಂಬುದನ್ನುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವಿವರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.-ಉಪನಿಯಮ (2) (ಬಿ) ಅನುಸಾರಮಾಡಿದದಸ್ತಾವೇಜನಅಸ್ತಿತ್ವದಬಗ್ಗೆಒಪ್ಪಿಗೆಅಥವಾನಿರಾಕರಣೆಯು, ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿಒಳಾಂಶಗಳಒಪ್ಪಿಗೆಅಥವಾನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನುಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಪಕ್ಷಕಾರನು, ಮೇಲ್ಕಂಡವುಗಳಪೈಕಿಯಾವುದೇದಸ್ತಾವೇಜನ್ನುನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನಕಾರಣಗಳನ್ನುವಿವರಿಸತಕ್ಕದ್ದುಮತ್ತುಕೇವಲನಿರಾಕರಣೆಗಳ ನ್ನುಮತ್ತುಸಮರ್ಥಿಸಲಾಗದಿದ್ದನಿರಾಕರಣೆಗಳನ್ನು, ದಸ್ತಾವೇಜಿನನಿರಾಕರಣೆಗಳಾಗಿವೆಎಂದುಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಮತ್ತುಅಂಥದಸ್ತಾವೇಜುಗಳರುಜುವಾತಿನಬಗ್ಗೆನ್ಯಾಯಾಲಯವುವಿವೇಚನೆ ಯಪ್ರಕಾರವಿನಾಯಿತಿನೀಡಬಹುದು.

(4) ಆದಾಗ್ಯೂಯಾರೇಪಕ್ಷಕಾರನು, ನಿರಾಕರಿಸುವಪಕ್ಷಕಾರನು, ಯಾವದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಮೂರನೇಪಕ್ಷಕಾರನಾಗಿರುವನೋ, ಆದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಬಗ್ಗೆಮುದ್ದಾಗಿತಿಯದಿರುವಮತ್ತುನಿರಾಕರಿಸುವಪಕ್ಷಕಾರನುಯಾವದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಿಗೆಯಾವುದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿಪಕ್ಷ ಕಾರನಾಗಿಲ್ಲವೋಆದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನುಮಾತ್ರವೇಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(5) ಒಪ್ಪಿಗೆಗಳಮತ್ತುನಿರಾಕರಣೆಗಳಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕಹೇಳಿಕೆಗೆಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ, ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕಹೇಳಿಕೆಯವಿಷಯಗಳಸರಿತನವನ್ನುಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನ್ನುಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ಮೇಲ್ಕಂಡಯಾವುದೇಮಾನದಂಡಗಳಪ್ರಕಾರ, ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನುಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲುಅನುಚಿತವಾಗಿನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದುನ್ಯಾಯಾಲಯವುತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೆ, ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನುಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನುನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ (ಹೆಚ್ಚಿನಖರ್ಚುಗಳೊಳಗೊಂಡಂತೆ) ಖರ್ಚುಗಳನ್ನುಅಂಥಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆನ್ಯಾಯಾಲಯವುವಿಧಿಸಬಹುದು.

(7) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಯಾವುದೇದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಬಗ್ಗೆಮತ್ತಷ್ಟುರುಜುವಾತನ್ನುವಿನಾಯಿತಿಸುವುದೋಅಥವಾನಿರಾಕರಿಸುವುದೋ, ಅದೊಳಗೊಂಡಂತೆ, ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನುಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಆದೇಶವನ್ನುಮಾಡಬಹುದು.

5. ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದು.- (1) ವ್ಯವಹರಣೆಯಯಾರೇಪಕ್ಷಕಾರನು, ಯಾವುದೇದಾವೆಯುಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವಯಾವುದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದಾವೆಯಲ್ಲಿಪ್ರತಿಪಕ್ಷವಾಗಿರುವಯಾವುದೇವಿಷಯಕ್ಕೆಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದಸ್ತಾವೇಜುಗಳುಯಾರಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿವೆಯೋಅಪಕ್ಷಕಾರನುಅವುಗಳನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆಕೋರಬಹುದುಅಥವಾನ್ಯಾಯಾಲಯವುಆದೇಶಮಾಡಬಹುದು.

(2) ಅಂಥದಸ್ತಾವೇಜನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನೋಟೀಸನ್ನುಸಿವಿಲ್ಪಕ್ರಿಯಾಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ5) ರಪರಿಶಿಷ್ಟ ಟಿಂಯಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟಿರುವನಮೂನೆ-7ರಲ್ಲಿನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆಯಾಗಿಅಂಥನೋಟೀಸನ್ನುಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೋಆಯಾರೇಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆಅಥವಾವ್ಯಕ್ತಿಗೆಎಳುದಿ ನಗಳಿಗೆಕಡಿಯೆಲ್ಲದನೋಟೀಸನ್ನುನೀಡತಕ್ಕದ್ದುಮತ್ತುಅಂಥದಸ್ತಾವೇಜನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಅಥವಾಅಂಥದಸ್ತಾವೇಜ ನ್ನುಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆಅವರಿಗಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿಉತ್ತರನೀಡಲುಹದಿನೈದುದಿನಗಳಿಗಿಂತಹೆಚ್ಚಿನಕಾಲವನ್ನುನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ .

(4)

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,

ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನೋಟೀಸ್ಸೀಡಿದ ತರುವಾಯ ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಕಾರನ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಕೂಲತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅಂತಹ ದೇಶವಾಡಬಹುದು.

6.

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಗಳು.-

(1)

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮ, 2000 (2000ದ21) ದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿದಂತೆ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮೇಲ್ಕಂಡ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2)

ಪಕ್ಷಕಾರನ ವಿವೇಚನೆಯಂತೆ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದಲ್ಲಿ

(ಆಡಿಯೋ ಅಥವಾ ವಿಡಿಯೋದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದಾಗ) ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು, ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಒದಗಿಸಬಹುದು.

(3)

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಗಳು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಭಾಗವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ,

ಪಕ್ಷಕಾರನು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ,-

(ಎ) ಅಂಥ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಷಕಾರರಾಗಿರುವವರನ್ನು;

(ಬಿ)

ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಯನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಯಾರು ಹಾಜರುಪಡಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು;

(ಸಿ)

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಾಖಲೆಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಯವನ್ನು;

(ಡಿ)

ಅಂಥ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲಾದ ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಸಮಯವನ್ನು;

(ಇ) ಇ-ಮೇಲ್ ಐಡಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಇ-ಮೇಲ್ ಐಡಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ, ಅಭಿರಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ ಇವುಗಳನ್ನು;

(ಎಫ್)

ಗಣಕಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗಣಕಯಂತ್ರ ಸೋರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ

(ಹೊರಗಿನ ಸರ್ವರ್‌ಗಳ ಅಥವಾ ಕ್ಲೌಡ್‌ಗಳ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ)

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ವಿವರಗಳು;

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಂಗ್ ಸೋರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿನ ಅಂಥದ್ದಾಂಶ (ಡಾಟಾ) ಗಳ ಅಭಿರಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ - ಇವುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು;

(ಜಿ) ಒಳಾಂಶಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ದಬ್ಬೆಹೇಳಿಕೆ ದಾರನತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು;

(ಹಚ್)

ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು

ವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಥವಾ ಕಂಪ್ಯೂಟ್ರಿಸೋರ್ಸ್ ರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಥವಾ
ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿತ್ತೇ ಎಂದರೆ ಸ್ಪೋರ್ಮಾಡಿದ ದಸ್ತಾವೇಜಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿತ್ತೇ ಎಂಬುದನ್ನು,

(ಐ)

ಒದಗಿಸಲಾದ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಯನ್ನು,

ಮೂಲ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಅಥವಾ ಕಂಪ್ಯೂಟ್ರಿಸೋರ್ಸ್ ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತೇ ಎಂಬುದನ್ನು

- ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4)

ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುವ ಪಕ್ಷಕಾರರು,
ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ: ಪರಂತು,
ಹಾಜರಪಡಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಥ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮೂಲ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ದಾಖಲೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂಥ ಪಕ್ಷಕಾರನು
ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(5)

ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ದಾಖಲೆಗಳ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹತೆಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

(6)

ಯಾರೇ ಪಕ್ಷಕಾರನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಕೋರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು,
ಮೆಟಾಡೇಟಾ ಅಥವಾ ಲಾಗ್‌ಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ದಾಖಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಯಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

7.

ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸಂಹಿತೆ,

1908 ರ ಕೆಲವು ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.-

ಸಂದೇಹನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ5) ರಕ್ರಮಾದೇಶ XIII, ನಿಯಮ 1,
ಕ್ರಮಾದೇಶ VII ನಿಯಮ 14 ಮತ್ತು ಕ್ರಮಾದೇಶ VIII, ನಿಯಮ 1 ಎ ಇವು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ
ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮುಂದೆ ಇರುವ ದಾವೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ."

5. ಹೊಸ ಕ್ರಮಾದೇಶ XIII-ಎ ಅನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.- ಸಂಹಿತೆಯ ಕ್ರಮಾದೇಶ XIIIರ ತರುವಾಯ, ಕ್ರಮಾದೇಶವನ್ನು
ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"ಕ್ರಮಾದೇಶ XIII-ಎ

ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪು

1.

ಈ ಕ್ರಮಾದೇಶವು ಅನ್ವಯವಾಗುವ ದಾವೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳು.-

(1)

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಯಾವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ,

ಮೌಖಿಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಾಡದೇ ಯಾವುದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಲೇಮನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದೋ ಅ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು
ಈ ಕ್ರಮಾದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(2) ಈ ಕ್ರಮಾದೇಶದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, "ಕ್ಷೇಮು" ಎಂಬ ಪದವು,-

(ಎ) ಕ್ಲೇಮಿನ ಭಾಗವನ್ನು;

(ಬಿ) ಯಾವನಿರ್ದಿಷ್ಟಪ್ರಶ್ನೆಯಮೇಲೆಕ್ಷೇಮವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆಯೋ
(ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಲಿ) ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಎದುರಕ್ಷೇಮನ್ನು

- ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಇದಕ್ಕೆವಿರುದ್ಧವಾದುದುಎನೇಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಈಕ್ರಮಾದೇಶದಅಡಿಯಲ್ಲಿಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿಅರ್ಜಿಯನ್ನು, ಕ್ರಮಾದೇಶXXXVIIರಅಡಿಯಲ್ಲಿಕ್ಷಿಪ್ರದಾವೆಯಾಗಿಮೂಲತಃಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುವಯಾವುದೇವಾಣಿಜ್ಯವಿವಾದದಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿನದಾವೆಯಲ್ಲಿಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

2. **ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಹಂತ.**-ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆಸಮನ್ಗಳನ್ನುಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದತರುವಾಯ, ಯಾವುದೇಕಾಲದಲ್ಲಿಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ದಾವೆಯಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿನ್ಯಾಯಾಲಯವುವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನುರೂಪಿಸಿದತರುವಾಯ, ಅಂಥಅರ್ಜಿ ದಾರನುಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿಯಾವುದೇಅರ್ಜಿಯನ್ನುಸಲ್ಲಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

3. **ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿಅಧಾರಗಳು.**-ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,-

(ಎ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾದಿಯು,

ಕ್ಷೇಮಿನಲ್ಲಿಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಸಂಭವವಿರಬಹುದಾದಯಾವುದೇವಾಸ್ತವಿಕಭರವಸೆಇಲ್ಲಅಥವಾಪ್ರತಿವಾದಿಯುಕ್ಷೇಮನ್ನುಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವಾಸ್ತವಿಕಭರವಸೆಇಲ್ಲ; ಮತ್ತು

(ಬಿ)

ಮೌಖಿಕಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತಮೊದಲುಕ್ಷೇಮನ್ನುಏಕೆವಿಲೆಮಾಡಬಾರದುಎಂಬುದಕ್ಕೆಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವ ಇತರಯಾವುದೇಕಾರಣಇಲ್ಲ

- ಎಂದುಪರಿಗಣಿಸಿದರೆಅಕ್ಷೇಮಿನಮೇಲೆವಾದಿಯಅಥವಾಪ್ರತಿವಾದಿಯವಿರುದ್ಧಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪನ್ನುನೀಡಬಹುದು.

4. **ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.**- (1)

ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುವಅರ್ಜಿಯುಅರ್ಜಿ ದಾರನುತಾನುಸಂಗತವೆಂದುಭಾವಿಸಬಹುದಾದಇತರಯಾವುದೇವಿಷಯಗಳಜೊತೆಗೆ, ಈಕೆಳಗೆ (ಎ) ದಿಂದ (ಎಫ್) ಉಪಖಂಡಗಳಲ್ಲಿವಿವರಿಸಿದವಿಷಯಗಳನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು,-

(ಎ) ಈಅರ್ಜಿಯು,

ಈಕ್ರಮಾದೇಶದಅಡಿಯಲ್ಲಿಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದಅರ್ಜಿಆಗಿದೆಯೆಂಬಹೇಳಿಕೆಯನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ,

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿಎಲ್ಲಮುಖ್ಯವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನುತಿಳಿಸಬೇಕುಮತ್ತುಕಾನೂನಿನಅಂಶಯಾವುದೇಇದ್ದರೇಅದನ್ನುಗುರುತಿಸಬೇಕು;

(ಸಿ) ಅರ್ಜಿ ದಾರನುದಸ್ತಾವೇಜಿನಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುಆಧರಿಸಲುಕೋರಿದಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ,-

(i) ತನ್ನಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿಅಂಥದಸ್ತಾವೇಜಿನಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುಸೇರಿಸಬೇಕು;

(ii) ಅರ್ಜಿ ದಾರನುಆಧರಿಸಿರುವಂಥದಸ್ತಾವೇಜಿನಸಾಕ್ಷ್ಯದಸುಸಂಗತವಿಷಯಗಳನ್ನುಗುರುತಿಸಬೇಕು;

(ಡಿ) ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ,

ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರಕ್ಷೇಮಿನಲ್ಲಿಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಅಥವಾಕ್ಷೇಮನ್ನುಸಮರ್ಥಿಸುವಯಾವುದೇನಿಜವಾದಭರವಸೆವಿಕೆಇಲ್ಲಎಂಬಬಗ್ಗೆಕಾರಣವನ್ನುತಿಳಿಸಬೇಕು;

(ಇ)

ಅರ್ಜಿದಾರನು ಯಾವ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೋರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿ, ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ,-

(ಎ) ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ ಬಗ್ಗೆ; ಮತ್ತು

(ಬಿ) ಅಂಥ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿರುವ ಕ್ಷೇಮಿನ ಬಗ್ಗೆ

- ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

(3) ಪ್ರತಿವಾದಿಯು, ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಅರ್ಜಿಯ ಬಗೆಗಿನ ನೋಟೀಸನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆಯ ನೋಟೀಸನ್ನು

(ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅದನ್ನು)

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗೆ,

ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಸುಸಂಗತವೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ, (ಎ) ದಿಂದ (ಎಫ್)

ವರೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(ಎ) ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಖರವಾಗಿ,-

(i) ಎಲ್ಲಾ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಬೇಕು;

(ii) ಕಾನೂನಿನ ಅಂಶ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು

(iii) ಅರ್ಜಿದಾರನು ಕೋರಿದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

(ಬಿ)

ಪ್ರತಿವಾದಿಯು,

ತನ್ನ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಲು ಕೋರಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು,-

(i) ತನ್ನ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(ii)

ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಆಧರಿಸಿರುವ ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸತಕ್ಕ

ದ್ದು.

(ಸಿ)

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ,

ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕ್ಷೇಮಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕ್ಷೇಮನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವ ನಿಜವಾದ ಭರವಸೆ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು;

(ಡಿ) ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಅಧಿವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು;

(ಇ)

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ,

ಯಾವ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯ ಮೇಲೆ ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯ ಮೇಲೆ ತರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು

(ಎಫ್) ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ದಾಖಲೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಇದ್ದರೆ,

ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪು ನೀಡಲು ಮುಂದುವರಿಯಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

5. ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿನ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯ.- (1) ಈ ಕ್ರಮಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿಯ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು,-

(ಎ) ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು

(ಬಿ)

ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಜಿಗೆ ಪಕ್ಷಕಾರರಾಗಿರುವ ಇತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಗೆಮೊದಲು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

(2) ಈ ಕ್ರಮಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಅರ್ಜಿದಾರನು, ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿದ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ, ಅರ್ಜಿದಾರನು,-

(ಎ) ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು

(ಬಿ)

ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಯ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಗೆಮೊದಲು ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

(3) ಉಪನಿಯಮ (1) ಮತ್ತು (2) ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು,-

(ಎ) ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೆ, ಫೈಲ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಈಗಾಗಲೇ ಅದನ್ನು ಯಾವ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು

- ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

6. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಆದೇಶಗಳು.- (1) ಈ ಕ್ರಮಾದೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಯ ಮೇಲೆ, ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ,

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು,-

(ಎ) ಕ್ಲೇಮಿನ ಮೇಲಿನ ತೀರ್ಮಾನ;

(ಬಿ) ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ 7ನೇ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಷರತ್ತುಬದ್ಧ ಆದೇಶ;

(ಸಿ) ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸುವುದು;

(ಡಿ)

ಕ್ಲೇಮಿನ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ವಜಾಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವಜಾಮಾಡದಿರುವ ಕ್ಲೇಮಿನ ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ನೀಡುವುದು;

(ಇ) ವಾದಪ್ರತಿವಾದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು (ಪೂರ್ಣ ವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃವಾಗಲಿ); ಅಥವಾ

(ಎಫ್)

ಕ್ರಮಾದೇಶ XV-

ಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ನಿರ್ದೇಶನಗಳು.

(2) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಉಪನಿಯಮ (1) (ಎ) ಇಂದ (ಎಫ್)

ವರೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ಆದೇಶಗಳ ಪೈಕಿಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ,

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,

ಅಂಥ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

7. **ಷರತ್ತುಬದ್ಧತೆ.**- (1) ಕ್ಲೇಮ್‌ಅಥವಾಪ್ರತಿವಾದರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದುಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದೆಂದು, ಆದರೆ, ಹಾಗೆಮಾಡಲುಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದುನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆಕಂಡುಬಂದರೆ, ನಿಯಮ6(1)(ಬಿ) ಯಲ್ಲಿವಿವರಿಸಿದಂತೆನ್ಯಾಯಾಲಯವುಷರತ್ತುಬದ್ಧತೆಮಾಡಬಹುದು.

(2) ನ್ಯಾಯಾಲಯವುಷರತ್ತುಬದ್ಧತೆಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಅದು,-

(ಎ) ಈಮುಂದಿನಎಲ್ಲಅಥವಾಯಾವುದೇಷರತ್ತಿಗೆಒಳಪಟ್ಟು,-

(i) ಪಕ್ಷಕಾರನುಒಂದುಮೊತ್ತದಹಣವನ್ನುನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿಠೇವಣಿಡಬೇಕೆಂದುಅಗತ್ಯಪಡಿಸುವಆದೇಶವನ್ನು;

(ii) ಪಕ್ಷಕಾರನು,

ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರಕ್ಷೇಮಿಗೇಅಥವಾಪ್ರತಿರಕ್ಷೆಗೇಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆನಿರ್ದಿಷ್ಟಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದುಪಕ್ಷಕಾರನನ್ನುಅಗತ್ಯಪಡಿಸುವಆದೇಶವನ್ನು;

(iii) ಪಕ್ಷಕಾರನು,

ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರಭದ್ರತೆಯನ್ನುಕೊಡುವಂತೆಅಥವಾನ್ಯಾಯಾಲಯವುಸೂಕ್ತವೆಂದುಮತ್ತುಸರಿಯಾದುದೆಂದುಭಾವಿಸುವಖರ್ಚುಗಳನ್ನುಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆತರುವುದಕ್ಕಾಗಿಭದ್ರತೆಒದಗಿಸುವಂತೆಅಗತ್ಯಪಡಿಸುವಆದೇಶವನ್ನು;

(iv)

ದಾವೆಯುಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವಾಗಯಾರೇಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆಉಂಟಾಗಬಹುದಾದನಷ್ಟವನ್ನುತುಂಬಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವುತನ್ನವೇಚನೆಯಂತೆಸೂಕ್ತವೆಂದುಭಾವಿಸುವಭದ್ರತೆಯನ್ನುಒದಗಿಸುವುದೂಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಇತರಅಂಥಷರತ್ತುಗಳನ್ನುವಿಧಿಸುವಆದೇಶವನ್ನು

- ಮಾಡಬಹುದು; ಮತ್ತು

(ಬಿ) ಷರತ್ತುಬದ್ಧತೆಮಾಡುವವನುಪಾಲಿಸಲುತಪ್ಪುವಪಕ್ಷಕಾರನವಿರುದ್ಧತೀರ್ಪುನೀಡುವುದೂಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಷರತ್ತುಬದ್ಧತೆಮಾಡುವವನುಪಾಲಿಸಲುತಪ್ಪುವುದರಿಂದಉಂಟಾಗುವಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನುನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

8.

ಖರ್ಚುಗಳನ್ನುವಿಧಿಸುವುದಕ್ಕೆಅಧಿಕಾರ.-ಸಂಹಿತೆಯ35ನೇಮತ್ತು

35ಎಪ್ರಕರಣದಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆಅನುಸಾರವಾಗಿಕ್ಷಿಪ್ರತೀರ್ಪಿಗಾಗಿಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿಹೇಳಿದಖರ್ಚುಗಳಸಂದಾಯಕ್ಕೆನ್ಯಾಯಾಲಯವುಆದೇಶಮಾಡಬಹುದು."

6. **ಕ್ರಮಾದೇಶ XV ಅನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.**- ಸಂಹಿತೆಯ ಕ್ರಮಾದೇಶ XV ಅನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

7. **ಕ್ರಮಾದೇಶ XV-ಎ ಅನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.**- ಕ್ರಮಾದೇಶ XVನ ನಂತರ ಈ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಾದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

'ಕ್ರಮಾದೇಶ XVಎ

ಮೊಕದ್ದಮೆನಿರ್ವಹಣೆಯವಿಚಾರಣೆ

1.

ಮೊಕದ್ದಮೆನಿರ್ವಹಣೆಯಮೊದಲನೇವಿಚಾರಣೆ.-ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,

ಮೊಕದ್ದಮೆನಿರ್ವಹಣೆಯಮೊದಲನೇವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು,

ದಾವೆಯಎಲ್ಲಾಪಕ್ಷಕಾರರು,

ದಸ್ತಾವೇಜಿನಒಪ್ಪಿಗೆಅಥವಾನಿರಾಕರಣೆಗಾಗಿಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ಅನ್ನುಸ್ವೀಕರಿಸಿದನಿಂತೆಂದನಾಲ್ಕುವಾರಗಳಿಗಿಂತಮೀರದದಿನದಂದುಮೊಕದ್ದಮೆನಿರ್ವಹಣೆಯಮೊದಲನೇವಿಚಾರಣೆನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

2. **ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆದೇಶಗಳು.** - ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರಣೆ, ಪಕ್ಷಕಾರರ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ವಿವಾದಾಂಶಗಳು ಇವೆಂದು ಒಮ್ಮೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, -

(ಎ) ವಾದಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರಗಳನ್ನು,
ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಂದೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮದೇಶ Xರ ನಿಯಮ 2ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಕ್ರಮದೇಶ XIV ಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪಕ್ಷಕಾರರ ನಡುವೆ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ;

(ಬಿ) ಪಕ್ಷಕಾರರು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ;

(ಸಿ) ಪಕ್ಷಕಾರರು ಯಾವ ದಿನಾಂಕದಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೋ ಆ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ;

(ಡಿ) ಯಾವ ದಿನಾಂಕದಂದು ಪಕ್ಷಕಾರರ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ;

(ಇ) ಯಾವ ದಿನಾಂಕದಂದು ಪಕ್ಷಕಾರರು,
ಲಿಖಿತವಾದ ಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಫೈಲು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ;

(ಎಫ್)

ಯಾವ ದಿನಾಂಕದಂದು ವಾದಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದೋ ಆ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ; ಮತ್ತು

(ಜಿ) ಪಕ್ಷಕಾರರು ಮತ್ತು ವರನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು ಮೌಖಿಕವಾದ ಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ

- ಆದೇಶ ಮಾಡಬಹುದು.

3. **ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲಮಿತಿ.** - ಈ ಕ್ರಮದೇಶದ ನಿಯಮ 2ರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಥಮ ವಿಚಾರಣೆಯ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆರು ತಿಂಗಳನ್ನು ಮೀರದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ವಾದಪ್ರತಿವಾದಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

4. **ದೈನಂದಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೌಖಿಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು.** - ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರ ಪಾಟೀಸವಾಲು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ದೈನಂದಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

5. **ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಚಾರಣೆ.** - ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ, ನಿಯಮ 2ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಕಾರರು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ದಾವೆಯ ತ್ವರಿತ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬಹುದು.

6. **ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಗಳು.** - (1)
ಈ ಕ್ರಮದೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಯಾವುದೇ ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, -

(ಎ) ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು,
ಕ್ರಮದೇಶ XIII ಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಕಾರರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಜಿ ಯು ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು;

(ಬಿ)

ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನುರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಸುಸಂಗತವಾದಮತ್ತುಅವಶ್ಯಕವಾದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಮತ್ತುವಾದವಿವಾದಪತ್ರಗಳಸಂಕಲನಮಾಡಿಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆಪಕ್ಷಕಾರರಿಗೆನಿರ್ದೇಶಿಸಲು;

(ಸಿ)

ಯಾವುದೇರೂಢಿ,

ನಿರ್ದೇಶನಅಥವಾನ್ಯಾಯಾಲಯದಆದೇಶವನ್ನುಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಅವಧಿಯನ್ನುವಿಸ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆಅಥವಾಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆಸಾಕಷ್ಟುಕಾರಣಗಳಿವೆಎಂದುಅದಕ್ಕೆಕಂಡುಬಂದರೆ, ಹಾಗೆವಿಸ್ತರಿಸಲುಅಥವಾಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು;

(ಡಿ)

ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನುಮುಂದೂಡುವುದಕ್ಕೆಅಥವಾಅದರಮುಂದೆತರುವುದಕ್ಕೆಸಾಕಷ್ಟುಕಾರಣಗಳಿವೆಎಂದುಕಂಡುಬಂದರೆ, ಹಾಗೆಮುಂದೂಡಲುಅಥವಾಅದರಮುಂದೆತರಲು;

(ಇ)

ಕ್ರಮಾದೇಶ XXರನಿಯಮ 2ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆಹಾಜರಾಗಬೇಕೆಂದುಪಕ್ಷಕಾರರಿಗೆನಿರ್ದೇಶಿಸಲು;

(ಎಫ್) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನುಕ್ಷೋಡೀಕರಿಸಲು;

(ಜಿ)

ರೂಪಿಸಲಾದವಿವಾದಾಂಶಗಳಿಗೆಸುಸಂಗತವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದುಅದುಭಾವಿಸಿದರೆಯಾರೇಸಾಕ್ಷಿದಾರನಹೆಸರನ್ನುಅಥವಾಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುತೆಗೆದುಹಾಕಲು;

(ಹೆಚ್) ಯಾವುದೇವಿವಾದಾಂಶದಪ್ರತ್ಯೇಕವಿಚಾರಣೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆನಿರ್ದೇಶಿಸಲು;

(ಐ) ಅಧಿವಿಚಾರಣೆಮಾಡಬೇಕಾದವಿವಾದಾಂಶಗಳಕ್ರಮವನ್ನುನಿರ್ಧರಿಸಲು;

(ಜೆ) ವಿವಾದಾಂಶವನ್ನುಪರಿಗಣನೆಯಿಂದಹೊರತುಪಡಿಸಲು;

(ಕೆ)

ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಿವಾದಾಂಶಗಳಮೇಲೆತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೈಗೊಂಡತರುವಾಯಕ್ಷೇಮವನ್ನುವಜಾಮಾಡಲುಅಥವಾತೀರ್ಪನ್ನುಕೊಡಲು;

(ಎಲ್)

ಕ್ರಮಾದೇಶ XXVIರ ಅನುಸಾರವಾಗಿ,

ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ,

ಆಯೋಗವುಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುದಾಖಲಿಸಬೇಕೆಂದುನಿರ್ದೇಶಿಸಲು;

(ಎಮ್)

ಅಸಂಗತವಾದ, ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲದಅಥವಾವಾದಾತ್ಮಕವಿಷಯಗಳನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಕ್ಷಕಾರರುಸಲ್ಲಿಸಿದಸಾಕ್ಷ್ಯದಯಾವುದೇಅಫಿಡಾವಿಟ್ಅನ್ನುತಿರಸ್ಕರಿಸಲು;

(ಎನ್)

ಪಕ್ಷಕಾರರುಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಅಸಂಗತವಾದ,

ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲದಅಥವಾವಿವಾದಾತ್ಮಕವಿಷಯಗಳನ್ನುಒಳಗೊಂಡ,

ಸಾಕ್ಷ್ಯದಅಫಿಡಾವಿಟ್ನಯಾವುದೇಭಾಗಗಳನ್ನುತೆಗೆದುಹಾಕಲು;

(ಒ)

ಈಲ್ಲದೇಶಕ್ಕಾಗಿನ್ಯಾಯಾಲಯವುನೇಮಕಮಾಡಿದಂಥಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗೆಸಾಕ್ಷ್ಯದಾಖಲಿಸುವುದನ್ನುಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಲು;

(ಪಿ)

ಆಯೋಗವುಅಥವಾಯಾವುದೇಇತರಪ್ರಾಧಿಕಾರವು,

ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುದಾಖಲಿಸುವುದರಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಯಾವುದೇಆದೇಶವನ್ನುಹೊರಡಿಸಲು;

(ಕ್ಯೂ)

ಖರ್ಚಿನ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೇ ಪಕ್ಷಕಾರರಿಗೇ ಆದೇಶ ಮಾಡಲು;

(ಆರ್)

ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ದಾವೆಯನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖರ್ಚಿನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಹೀಗೆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಲು

- ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಈ ಕ್ರಮದೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವಾಗ,-

(ಎ)

ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹಣದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೊಂಡಂತೆ, ಅದನ್ನು ಇತರ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಮಾಡಬಹುದು; ಮತ್ತು

(ಬಿ)

ಆದೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ಷರತ್ತುನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ತಪ್ಪಿದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

(3)

ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡುವಾಗ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಪಕ್ಷಕಾರರ ನಡುವೆ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಪಕ್ಷಕಾರರು ಅಂಥ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು.

7.

ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡುವುದು.-

(1)

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,

ಪಕ್ಷಕಾರರ ಪರವಾಗಿ ಹಾಜರಾಗುವ ನ್ಯಾಯವಾದಿಯು,

ಉಪಸ್ಥಿತನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

ಪರಂತು, ವಿಚಾರಣೆಯ ಮುಂದೂಡಿಕೆಗಾಗಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂಥ ಖರ್ಚನ್ನು ಅಂಥ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪಕ್ಷಕಾರನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡಬಹುದು.

(2)

ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂದಲವಿದ್ದಾಗ,

ನ್ಯಾಯವಾದಿಯು ಗೃಹಾಜರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ ಸಬಹುದಾದ ಕಾರಣವಿದೆ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನವಿ ದಾಖಲಾದರೆ,

ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ,

ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮುಂದೂಡಬಹುದು.

8.

ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು.-

ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಯಾರೇ ಪಕ್ಷಕಾರನು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,-

(ಎ)

ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಪಾಲಿಸದಿರುವುದನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ;

(ಬಿ)

ಪಾಲಿಸದಿರುವುದರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಪರಾಧವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಸಾಕ್ಷಿದಾರರ ಪಾಟೀಸವಾಲನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ, ಲಿಖಿತ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು, ಮೌಖಿಕವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಕಾರರ ಹಕ್ಕನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ಅಂಥಪಾಲಿಸದಿರುವಿಕೆಯು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ,
ಪುನರುಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದು ಪಾಲಿಸದಿರುವುದರ ಖಚಿತತೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ,
ವಾದಪತ್ರವನ್ನು ವಜಾಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅನುಮತಿಸುವುದಕ್ಕೆ
- ಅಧಿಕಾರಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು."

8. ಕ್ರಮಾದೇಶ XVIII ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಕ್ರಮಾದೇಶ XVIII ರಲ್ಲಿ, 2ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ, (3ಎ), (3ಬಿ), (3ಸಿ), (3ಡಿ), (3ಇ) ಮತ್ತು (3ಎಫ್)ನೇ ಉಪನಿಯಮಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"(3ಎ) ಯಾರೇ ಪಕ್ಷಕಾರನು, ಮೌಖಿಕವಾದಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ನಾಲ್ಕು ವಾರಗಳೊಳಗೆ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಲಿಖಿತವಾದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಲಿಖಿತವಾದ ಪ್ರತಿವಾದಗಳು ದಾಖಲೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3ಬಿ) ಲಿಖಿತವಾದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ, ವಾದಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಕಾರನು ಆಧಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಕಾರನು ಆಧಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಅಂಥ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(3ಸಿ) ಅಂಥ ವಾದಪ್ರತಿವಾದಗಳ ಪ್ರತಿಯನ್ನು, ಎದುರುಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3ಡಿ) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ವಾದಪ್ರತಿವಾದಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ದಿನಾಂಕದ ನಂತರ, ವಾದಪ್ರತಿವಾದಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಮೀರದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ, ಪರಿಷ್ಕೃತ ಲಿಖಿತವಾದ ಪ್ರತಿವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ಅನುಮತಿಯಿರಬಹುದು.

(3ಇ) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಅಂಥ ಮುಂದೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರಾಡಲು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ ಹೊರತು, ಲಿಖಿತವಾದ ಪ್ರತಿವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮುಂದೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3ಎಫ್) ವಿಷಯದ ಸ್ವರೂಪದ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮೌಖಿಕ ಮನವಿಗಳಿಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದು."

9. ಕ್ರಮಾದೇಶದ XVIIIರ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಂಹಿತೆಯ ಕ್ರಮಾದೇಶ XVIIIರಲ್ಲಿ, 4ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ, (1)ನೇ ಉಪನಿಯಮದ ತರುವಾಯ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಉಪನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"(1ಎ) ಯಾರ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನ್ನು, ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಥಮ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿನ ದೇರ್ಶಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆ ಪಕ್ಷಕಾರನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(1ಬಿ) ಒಬ್ಬ ಪಕ್ಷಕಾರನು, ಯಾರೇ ಸಾಕ್ಷಿದಾರನ (ಈಗಾಗಲೇ ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿದಾರನೊಳಗೊಂಡಂತೆ) ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನ ಲಿಖಿತ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಅಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನ್ನು ಅನುಮತಿಸಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(1ಸಿ) ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪಕ್ಷಕಾರನು, ಆಸಾಕ್ಷಿದಾರನಪಾಟೀ-ಸವಾಲನ್ನುಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆಮೊದಲಯಾವುದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಂಥಅಫಿಡಾವಿಟ್ವಿಳಿಯುವುದೇಪ್ರತಿಕೂಲತೀರ್ಮಾನಮಾಡದೇ, ಹಾಗೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯಾವುದೇಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟನ್ನುಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲುಅಧಿಕಾರಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು,

ಇತರೆಯಾರೇಪಕ್ಷಕಾರನುಹಾಗೆಹಿಂಪಡೆದಂಥಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿನೀಡಿದಯಾವುದೇಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನುಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿನೀಡಲುಮತ್ತುಅದರ ಮೇಲೆಅವಲಂಬಿಸಲುಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು."

10. ಕ್ರಮಾದೇಶ XIX ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಂಹಿತೆಯಕ್ರಮಾದೇಶ XIX ನಲ್ಲಿ 3ನೇ ನಿಯಮದ ತರುವಾಯ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"4. ನ್ಯಾಯಾಲಯವುಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.- (1) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ನಿರ್ದೇಶನಗಳಮೂಲಕ, ಯಾವವಿದಾದಾಂಶಗಳಮೇಲೆಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುಅಗತ್ಯಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೋಅವಿದಾದಾಂಶಗಳಮೇಲಿನಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುಮತ್ತುಯಾವವಿಧಾನದ ಲ್ಲಿಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುನ್ಯಾಯಾಲಯದಮುಂದಿಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೋಅವಿಧಾನವನ್ನುಮೂಲಕನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು.

(2) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ತನ್ನವಿವೇಚನಾನುಸಾರಮತ್ತುಕಾರಣಗಳನ್ನುಲಿಖಿತದಲ್ಲಿದಾಖಲಿಸಿ, ಪಕ್ಷಕಾರರುಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುಹೊರತುಪಡಿಸಬಹುದು.

5. ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನುಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದುಅಥವಾನಿರಾಕರಿಸುವುದು.-ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ತನ್ನವಿವೇಚನೆಯಂತೆ, ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿಕಾರಣಗಳನ್ನುದಾಖಲಿಸಿ,-

(i) ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನಯಾವಭಾಗವು, ಸಾಕ್ಷ್ಯಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದುನ್ಯಾಯಾಲಯವುಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತದೆಯೋಅಂಥಭಾಗವನ್ನುಪರಿಷ್ಕರಿಸಬಹುದುಅಥವಾಪರಿಷ್ಕ ರಿಸಲುಆದೇಶಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ

(ii) ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆಅದನ್ನುಹಿಂದಿರುಗಿಸಬಹುದುಅಥವಾನಿರಾಕರಿಸಬ ಹುದು.

6. ಸಾಕ್ಷ್ಯದಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನನಮೂನೆಮತ್ತುಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು.-ಅಫಿಡಾವಿಟ್, ಈಕೆಳಗೆವಿವರಿಸಿದನಮೂನೆಯನ್ನುಮತ್ತುಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನುಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಅಂಥಅಫಿಡಾವಿಟ್, ಯಾವುದೇಸಂಗತಿಯನ್ನುಅಥವಾವ್ಯವಹರಿಸಿರುವಇತರವಿಷಯವನ್ನುರುಜುವಾತುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆಸುಸಂಗತವಾದದಿನಾಂಕ ಗಳಿಗೆಮತ್ತುಘಟನೆಗಳಿಗೀಗೀಮಿತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದುಮತ್ತುಕಾಲಾನುಕ್ರಮಘಟನಾವಳಿಗಳಅನುಸಾರವಾಗಿಇರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನಲ್ಲಿವಾದಪ್ರತಿವಾದಗಳನ್ನಷ್ಟೇಮನಃಹೇಳಲಾಗಿದೆಎಂದುಅಥವಾಯಾವುದೇಪಕ್ಷದಮೊಕದ್ದಮೆಯುಕಾನೂನು ಆಧಾರಗಳನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿದೆಎಂದುನ್ಯಾಯಾಲಯವುಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಅದುಸೂಕ್ತವೆಂದುಅದುಭಾವಿಸುವಂತೆ, ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ಅನ್ನುಅಥವಾಅದರಯಾವುದೇಭಾಗವನ್ನುಹೊಡೆದುಹಾಕಬಹುದು;

(ಸಿ) ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನಪ್ರತಿಯೊಂದುಪ್ಯಾರಾವುಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆವಿಷಯದವಿಶಿಷ್ಟಭಾಗಕ್ಕೆಸೀಮಿತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನಲ್ಲಿ,-

(i)

ಅದರಲ್ಲಿಯಾವಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನುಪ್ರತಿವಾದಿಯುತನ್ನಸ್ವಂತತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿಹೇಳಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನುಮತ್ತುಯಾವಹೇಳಿಕೆಗಳುಮಾಹಿತಿಯಅಥವಾನಂಬಿಕೆಯಹೇಳಿಕೆಗಳಾಗಿವೆಯೇಎಂಬುದನ್ನು; ಮತ್ತು

(ii) ಮಾಹಿತಿಯಅಥವಾನಂಬಿಕೆಯಯಾವುದೇವಿಷಯಗಳಮೂಲವನ್ನು

- ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಇ) ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ಗೆ,-

(i)

ಅದುಪ್ರತ್ಯೇಕದಾಖಲೆಎಂಬಂತೆ

(ಅಥವಾಬಂದಕಡತದಲ್ಲಿಒಳಗೊಂಡದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಲ್ಲಿಒಂದುದಸ್ತಾವೇಜುಎಂಬಂತೆ)

ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನುಹಾಕಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ಅದನ್ನುಸಂಖ್ಯೆಕೊಡಲಾದಪ್ಯಾರಾಗಳಾಗಿವಿಭಾಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(iii) ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿತಿಳಿಸಿದದಿನಾಂಕಗಳೂಸೇರಿದಂತೆ, ಎಲ್ಲವುಗಳಿಗೂಸಂಖ್ಯೆಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(iv) ಅಫಿಡಾವಿಟ್‌ನಒಡಲಿನಲ್ಲಿಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಪೈಕಿಯಾವುದೇದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನುಅಫಿಡಾ

ವಿಟ್‌ಗೆಅಥವಾಇತರವಾದಪತ್ರಗಳಿಗೆಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ,

ಆಧಾರವಾಗಿತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾದಅಂಥದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಅನುಬಂಧಗಳನ್ನುಕೊಡತಕ್ಕದ್ದುಮತ್ತುಅವುಗಳಿಗೆಪುಟಸಂ

ಖ್ಯೆಯನ್ನುಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು."

11. ಕ್ರಮಾದೇಶ XX ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಂಹಿತೆಯ ಕ್ರಮಾದೇಶ XX ರಲ್ಲಿ 1ನೇ ನಿಯಮದ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿಯಮವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"(1)

ವಾಣಿಜ್ಯನ್ಯಾಯಾಲಯ,

ವಾಣಿಜ್ಯಅಪೀಲುನ್ಯಾಯಾಲಯ,

ವಾಣಿಜ್ಯವಿಭಾಗಅಥವಾಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಣಿಜ್ಯಅಪೀಲುವಿಚಾರಣಾವಿಭಾಗವು,

ವಾದಗಳುಮುಕ್ತಾಯವಾದತೊಂಬತ್ತದಿನಗಳೊಳಗೆತೀರ್ಪನ್ನುಉದ್ಘೋಷಿಸತಕ್ಕದ್ದುಮತ್ತುಅದರಪ್ರತಿಗಳನ್ನು,

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನಅಂಚೆಯಮೂಲಕಅಥವಾಇತರರೀತಿಯಲ್ಲಿವಿವಾದದಎಲ್ಲಾಪಕ್ಷಕಾರರಿಗೆನೀಡತಕ್ಕದ್ದು."

12. ಅನುಬಂಧ-ಹೆಚ್‌ನ ತರುವಾಯ, ಈ ಮುಂದಿನ ಅನುಬಂಧವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಸತ್ಯಹೇಳಿಕೆ

(ಮೊದಲನೇಅನುಸೂಚಿಯ VIನೇಕ್ರಮಾದೇಶದ15ಎನಿಯಮಮತ್ತುXIನೇಕ್ರಮಾದೇಶದ3ನೇನಿಯಮದಮೇರೆಗೆ)

ಹೇಳಿಕೆದಾರನಾದನಾನು

ಈಮೂಲಕಕೆಳಗಿನಂತೆಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿದ್ದುಧೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆಮತ್ತುಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

1. ಮೇಲಿನದಾವೆಯಲ್ಲಿನಾನುಪಕ್ಷಕಾರನಾಗಿದ್ದೇನೆಮತ್ತುಈಅಫಿಡಾವಿಟ್ಟನ್ನುಪ್ರಮಾಣಮಾಡಲುಸಕ್ಷಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

2. ನಾನು,

ಮೊಕದ್ದಮೆಯಸಂಗತಿಗಳನ್ನುಸಾಕಷ್ಟುತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆಮತ್ತುಅದಕ್ಕೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಎಲ್ಲಸುಸಂಗತದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನುಮತ್ತುದಾಖಲೆಗಳನ್ನುಸಹಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇನೆ.

3.

.....ಪ್ಯಾರಾಗಳಲ್ಲಿಹೇಳಿದಹೇಳಿಕೆಗಳುನಾನುತಿಳಿದಿರುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆನಿಜವಾದವುಗಳೆಂದುಮತ್ತು.....ಪ್ಯಾರಾಗಳಲ್ಲಿಹೇಳಿದಹೇಳಿಕೆಗಳು,
ನನಗೆತಿಳಿದುಬಂದಮಾಹಿತಿಯಆಧಾರದಮೇಲೆಸರಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದೂನಾನುನಂಬಿದ್ದೇನೆಮತ್ತು.....ಪ್ಯಾರಾಗಳಲ್ಲಿಹೇಳಿದಹೇಳಿಕೆಗಳುಕಾನೂನುಸಲಹೆಮೇಲೆಆಧಾರಿತವಾಗಿವೆಯೆಂದೂನಾನುಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

4. ಯಾವುದೇಮುಖ್ಯಸಂಗತಿ,

ದಸ್ತಾವೇಜುಅಥವಾದಾಖಲೆಯಸುಳ್ಳುಹೇಳಿಕೆಅಥವಾಬಚ್ಚಿಡುವುದುಯಾವುದೂಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂನಾನುಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಮತ್ತುನನ್ನಪ್ರಕಾರಪ್ರಸಕ್ತದಾವೆಗೆಸುಸಂಗತಮಾಹಿತಿಯನ್ನುನಾನುಸೇರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

5. ನಾನುಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದವ್ಯವಹಾರಗಳಸಂಗತಿಗಳಿಗೆಮತ್ತುಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆನನ್ನಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನಿಲ್ಲದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನುಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆಂದುಮತ್ತುಅದರಪ್ರತಿಗಳನ್ನುವಾದಪತ್ರದೊಂದಿಗಲಗತ್ತಿಸಿದ್ದೇನೆಂದುಮತ್ತುನನ್ನಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಅಥವಾಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನಿಲ್ಲದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳೂನನ್ನಬಳಿಗಿಲ್ಲವೆಂದೂನಾನುಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

6. ಮೇಲೆಹೇಳಿದವಾದ-ಪ್ರತಿವಾದಪತ್ರವು,

ಬಟ್ಟು.....ಪುಟಗಳನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿರುವುದುಹಾಗೂಅವುಗಳಪ್ರತಿಯೊಂದುಪುಟಕ್ಕಿನಾನುಸಹಿಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದುನಾನುಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

7. ಇದಕ್ಕೆಅನುಬಂಧಿಸಿದಂತೆನಾನುಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಮತ್ತುಅವಲಂಬಿಸಿದದಸ್ತಾವೇಜುಗಳುಯಥಾಪ್ರತಿಗಳೆಂದುನಾನುಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

8. ಯಾವುದೇಸುಳ್ಳುಹೇಳಿಕೆಗಾಗಿಅಥವಾಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ,

ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವಕಾನೂನಿನಮೇರೆಗೆನನ್ನವಿರುದ್ಧಕ್ರಮವನ್ನುತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕನುಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂಬುದುನನಗೆತಿಳಿದಿದೆಎಂದೂನಾನುಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ:

ದಿನಾಂಕ:

ಹೇಳಿಕೆದಾರ

ಸತ್ಯಾಪನೆ

.....ನಾನುಮೇಲೆಹೇಳಿದಹೇಳಿಕೆಗಳುನನಗೆತಿಳಿದಿರುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆಸತ್ಯವಾಗಿವೆಎಂದುಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

.....[ದಿನ] ದಂದು.....ರಲ್ಲಿ [ಸ್ಥಳ] ಸತ್ಯಾಪನೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೇಳಿಕೆದಾರ."

ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021

(2021ರ ಸಂಖ್ಯೆ 33)

[13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್, 2021.]

ಚಲನಚಿತ್ರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952, ಸೀಮಾಸುಂಕ ಅಧಿನಿಯಮ, 1962, ಭಾರತ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1994, ವ್ಯಾಪಾರ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1999 ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2001 ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಇತರ ಅಧಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು, 2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 4ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) "ಅಧ್ಯಕ್ಷ" ಎಂಬುದು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಚೀಫ್‌ಪರ್ಸನ್, ಚೀಫ್‌ಮನ್, ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಬಿ) "ಸದಸ್ಯ" ಎಂಬುದು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ವೈಸ್‌ಚೀಫ್‌ಮನ್, ವೈಸ್‌ಚೀಫ್‌ಪರ್ಸನ್, ವೈಸ್‌ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್, ಲೆಕ್ಕ ಸದಸ್ಯ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸದಸ್ಯ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಸದಸ್ಯ, ತಜ್ಞ ಸದಸ್ಯ, ಕಾನೂನು ಸದಸ್ಯ, ರಾಜಸ್ವ ಸದಸ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಸಿ) "ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕ" ಎಂದರೆ, 4ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್, 2021;

(ಡಿ) "ಅನುಸೂಚಿ" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧಿಸಲಾದ ಅನುಸೂಚಿ;

(ಇ) "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂದರೆ, ಮೊದಲನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ (2)ನೇ ಅಂಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ, ಮೇಲ್ಮನವಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು

3. ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು, ನೇಮಕಾತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.- (1) ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ತೀರ್ಪು, ಆದೇಶ ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅನುಭವ, ವಿಶೇಷ ತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವರ ಅರ್ಹತೆಗಳು, ನೇಮಕಾತಿ, ಸಂಬಳಗಳು ಮತ್ತು ಭತ್ಯೆಗಳು, ರಾಜೀನಾಮೆ, ತೆಗೆದುಹಾಕುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪೂರೈಸಿರದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರತು, ಈ ಮುಂದಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು,-

(ಎ) ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಅವನು ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ಅವನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡುವ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತರಾಗಿರಬೇಕು;

(ಸಿ) ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ,-

(i) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ನೇಮಕಾತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ನಿರ್ಗಮಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು; ಅಥವಾ

(ii) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಸದಸ್ಯನ ನೇಮಕಾತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಹಾಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು; ಅಥವಾ

(iii) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಪುನರ್ ನೇಮಕಾತಿ ಕೋರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತನಾಗುವ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಮುಂದಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತನಾಗುವ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(i) ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1947 (1947 ರ 14) ರ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ;

(ii) ಸಾಲಗಳ ವಸೂಲಾತಿ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993 (1993ರ 51) ರ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಮೇಲ್ಮನವಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ;

(iii) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ನಿರ್ಗಮಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ; ಮತ್ತು

(iv) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ; ಮತ್ತು

(ಡಿ) ಯಾವ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿನ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ:

ಪರಂತು, ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಮುಂದಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು,-

- (ಎ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ - ಅಧ್ಯಕ್ಷ;
- (ಬಿ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ - ಸದಸ್ಯ;
- (ಸಿ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ಲೋಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ-ಸದಸ್ಯ;
- (ಡಿ) ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ,-

(i) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ನೇಮಕಾತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ನಿರ್ಗಮಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು; ಅಥವಾ

(ii) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಸದಸ್ಯನ ನೇಮಕಾತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಹಾಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು; ಅಥವಾ

(iii) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಪುನರ್ ನೇಮಕಾತಿ ಕೋರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತನಾದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ನಿರ್ಗಮಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿದ್ದರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತನಾದ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ - ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

(4) ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಯಾವುದೇ ಮತ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(6) ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(7) ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ತೀರ್ಪು, ಆದೇಶ ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಆ ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ, ಆದ್ಯತೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂಥ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(8) ಶೋಧನೆ-ಹಾಗೂ-ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನ ಗೈರುಹಾಜರಾತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಯಾವುದೇ ನೇಮಕಾತಿಯು ಅಸಿಂಧುವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

4. ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ, ಯಾರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನನ್ನು, ಅವನು,-

(ಎ) ದಿವಾಳಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನಿರ್ಣೀತನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ನೈತಿಕ ಅಧಃಪತನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅಪರಾಧದ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ನಿರ್ಣೀತನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ಅಂಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ

(ಡಿ) ಅಂಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವಂಥ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ

(ಇ) ಅವನು ಪದದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಪದವನ್ನು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ

- ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನನ್ನು ಪದದಿಂದ, ತೆಗೆದುಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನನ್ನು (ಸಿ) ಯಿಂದ (ಇ) ವರೆಗಿನ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ಅವನ ವಿರುದ್ಧದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಆರೋಪಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

5. ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನ ಪದಾವಧಿ.-ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ತೀರ್ಪು, ಆದೇಶ ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ,-

(i) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ಆಗುವವರೆಗೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಸದಸ್ಯನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಅರವತ್ತೇಳು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ಆಗುವವರೆಗೆ, ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನು 26ನೇ ಮೇ, 2017 ಮತ್ತು ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕದ ನಡುವೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ನೇಮಕಾತಿ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಆತನ ಪದಾವಧಿ ಅಥವಾ ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಪದಾವಧಿ ಅಥವಾ ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆಗ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನ ಪದಾವಧಿ ಅಥವಾ ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸು ಅಥವಾ ಎರಡೂ, ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಪದಾವಧಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅವನ ನೇಮಕಾತಿ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

6. ಪುನರ್ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಅರ್ಹತೆ.- (1) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪುನರ್ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಪುನರ್ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಎಲ್ಲಾ ಮರು ನೇಮಕಾತಿಗಳನ್ನು 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

7. ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಭತ್ಯೆಗಳು.- (1) ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ತೀರ್ಪು, ಆದೇಶ ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಉಪಬಂಧ

ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅದೇ ವೇತನದ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಬಹುದಾದಷ್ಟೇ ಭತ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅದೇ ವೇತನದ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಬಹುದಾದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು, ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಮರು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

(2) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಭತ್ಯೆಗಳಾಗಲೀ ಇಲ್ಲವೇ ಇತರ ಸೇವಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಾಗಲೀ ಆತನ ನೇಮಕಾತಿಯ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಅನನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1947ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

8. 1947ರ 14ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1947ರ 7ಡಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಚಲನಚಿತ್ರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

9. 1952ರ 37ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಚಲನಚಿತ್ರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಹೆಚ್) ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 5ಸಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) |ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ| ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ |ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ| ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) 5ಡಿ ಮತ್ತು 5ಡಿಡಿ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 6ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ (ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಮುಂದೆ ಬಾಕಿಯಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ)" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) 7ಎ ಮತ್ತು 7ಸಿ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 7ಡಿ, 7ಇ ಮತ್ತು 7ಎಫ್ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಹೆಚ್), (ಐ), (ಜೆ) ಮತ್ತು (ಕೆ) ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 1957ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

10. 1957ರ 14ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 1957ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) ಖಂಡ (ಎಎ)ನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ಖಂಡ (ಎಫ್‌ಎ)ನ್ನು ಖಂಡ (ಎಫ್‌ಎಎ) ವೆಂಬುದಾಗಿ ಮರು ಅಕ್ಷರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮರು ಅಕ್ಷರಿಸಲಾದ (ಎಫ್‌ಎಎ) ಖಂಡಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಈ ಮುಂದಿನ ಖಂಡವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“(ಎಫ್‌ಎ) ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ “ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ” ಎಂದರೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2015 (2016ರ 4)ರ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ;”

(iii) ಖಂಡ (ಯು)ನ ಬದಲಿಗೆ, ಈ ಮುಂದಿನ ಖಂಡವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“(ಯು) “ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು” ಎಂದರೆ:-

(i) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದಿರುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮಾಡಿದ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು; ಮತ್ತು

(ii) ಇತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;”

(ಬಿ) 6ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) |ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ| ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ, |ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ| ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) |ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯವು ಅಂತಿಮವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿತವಾದ| ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ಅಧ್ಯಾಯ IIರಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಯದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ, “ಮತ್ತು ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 11ನೇ ಮತ್ತು 12ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) 19ಎ, 23, 31, 31ಎ, 31ಬಿ, 31ಸಿ, 31ಡಿ, 32, 32ಎ ಮತ್ತು 33ಎ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿನ, “ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ” ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ “ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 50ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, “ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ” ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ “ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 53ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) |ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ| ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ |ವಾಣಿಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ| ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿಯ ತೀರ್ಮಾನ ಅಂತಿಮವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) 54ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಐ) 72ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"72. ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರನ ಆದೇಶಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅಪೀಲುಗಳು.- (1) ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರನ ಯಾವುದೇ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಮಾನ ಅಥವಾ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಆ ಆದೇಶ ಅಥವಾ ತೀರ್ಮಾನದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಅಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಪೀಲನ್ನು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಒಬ್ಬನೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು: ಪರಂತು, ಅಂಥ ಯಾರೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು, ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ವ್ಯವಹರಣೆಯ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಪೀಲನ್ನು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪೀಠಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಒಬ್ಬನೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ಅಪೀಲನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬನೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನ ತೀರ್ಮಾನ ಅಥವಾ ಆದೇಶದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಅಪೀಲನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪೀಲಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕುವಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಆದೇಶ ಅಥವಾ ತೀರ್ಮಾನದ ವಿರುದ್ಧ ಅಪೀಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಆದೇಶದ ಅಥವಾ ತೀರ್ಮಾನದ ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಪ್ರತಿ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾದ ಸಮಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು,";

(ಜೆ) 74ನೇ ಮತ್ತು 75ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, "ಮತ್ತು ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಕಂಡುಬರುವ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ, ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಕೆ) 77ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಮತ್ತು ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಲ್) 78ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) ಖಂಡ (ಸಿಎ) ಮತ್ತು (ಸಿಸಿಬಿ) ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ಖಂಡ (ಎಫ್) ನಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1961ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

11. 1961ರ 43ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1961ರ 252ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ-IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ಸೀಮಾಸಂಕ ಅಧಿನಿಯಮ, 1962ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

12. 1962ರ 52ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸೀಮಾಸಂಕ ಅಧಿನಿಯಮ, 1962ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 28ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ, ಖಂಡ (ಬಿಎ), (ಎಫ್) ಮತ್ತು (ಜಿ)ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 28ನೇ ಪ್ರಕರಣದ, ಪರಂತುಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) 28ಎಫ್ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 28ಕೆಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಪೀಲು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) 28ಎಲ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ಅಪೀಲು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 28ಎಂ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) ಅಂಚಿನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಅಪೀಲು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 129ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (7)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017ರ (2017ರ 7) VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XVIನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VIII

ಪೇಟೆಂಟ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1970ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

13. 1970ರ 39ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಪೇಟೆಂಟ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1970ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) (ಎ) ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (ಯು) ಖಂಡದಲ್ಲಿನ, (ಬಿ) ಉಪಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 52ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) 58ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 59ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) 64ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿಯಿಂದ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 71ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಮತ್ತು "ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವೆಲ್ಲ "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 76ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) 113ನೇ ಪ್ರಕರಣದ,-

(i) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(ಎ) "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) "ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಐ) XIXನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ, "ಅಪೀಲುಗಳು" ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜೆ) 116ನೇ ಮತ್ತು 117ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಕೆ) 117ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಲ್) 117ಬಿ, 117ಸಿ, 117ಡಿ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಂ) 117ಇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎನ್) 117ಎಫ್, 117ಜಿ, 117ಹೆಚ್ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 151ನೇ ಪ್ರಕರಣದ,-

(i) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು" ಎಂಬ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಪಿ) 159ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ, (xiiಎ), (xiiಬಿ) ಮತ್ತು (xiiಸಿ) ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

ಅಧ್ಯಾಯ IX

ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆದಾರರ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃಚಳಕ ತೋರಿಸುವವರ (ಸ್ವತ್ತಿನ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು) ಅಧಿನಿಯಮ, 1976ಕ್ಕೆ

ತಿದ್ದುಪಡಿ

14. 1976ರ 13ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆದಾರರ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃಚಳಕ ತೋರಿಸುವವರ (ಸ್ವತ್ತಿನ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು) ಅಧಿನಿಯಮ, 1976ರ 12ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ X

ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1985ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

15. 1985ರ 13ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1985ರ 10ಬಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XI

ರೈಲ್ವೇ ಕ್ಷೇಮಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 1987ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

16. 1987ರ 54ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ರೈಲ್ವೇ ಕ್ಷೇಮಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 1987ರ 9ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XII

ಭಾರತೀಯ ಭದ್ರತೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯಮಂಡಲಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 1992ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

17. 1992ರ 15ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಭಾರತೀಯ ಭದ್ರತೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯ ಮಂಡಲಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 1992ರ 15ಕ್ಯುಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XIII

ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

18. 1993ರ 51ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 6ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಬಿ) 15ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XIV

ಭಾರತ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1994ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

19. 1994ರ 55ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಭಾರತ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1994ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 28ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (ಇ) ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 28ಇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ "ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) 28ಐ, 28ಜೆ ಮತ್ತು 28ಜೆಎ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 28ಕೆ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(ಎ) "ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು" ಎಂಬ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಪರಂತುಕದಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (2), (3), (4) ಮತ್ತು (5) ಉಪಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) 28ಎಲ್ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 28ಎಂ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 28ಎನ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) 33ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಐ) 41ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (ಜಿ vi), (ಜಿ vii), (ಜಿ viii) ಮತ್ತು (ಜಿ ix) ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XV

ಭಾರತ ಟೆಲಿಕಾಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, 1997ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

20. 1997ರ 24ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಭಾರತ ಟೆಲಿಕಾಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, 1997ರ 14ಜಿಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017ರ (2017ರ 7) VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XVI

ವ್ಯಾಪಾರ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1999ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

21. 1999ರ 47ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ವ್ಯಾಪಾರ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1999 ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) (ಎ), (ಡಿ), (ಎಫ್), (ಕೆ), (ಎನ್), (ಝಡ್‌ಇ) ಮತ್ತು (ಝಡ್‌ಎಫ್) ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (ಎಸ್) ಖಂಡದ ಬದಲಿಗೆ, ಈ ಮುಂದಿನ ಖಂಡವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

‘(ಎಸ್) “ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು” ಎಂದರೆ:-

(i) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದಿರುವ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು; ಮತ್ತು

(ii) ಇತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;’

(ಬಿ) 10ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, “ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು” ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, “ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, “ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು” ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, “ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 46ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, “ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು” ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, “ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) 47ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) “ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ” ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ “ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) “ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ” ಎಂಬ ಪದ ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ “ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 55ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, “ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ” ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, “ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ,” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 57ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) [ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ] ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ [ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ] ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) [ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ] ಎಂಬ ಪದ ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ [ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು] ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) 71ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, “ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ” ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, “ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಐ) XIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಯದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ, “ಅಪೀಲುಗಳು” ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜೆ) 83, 85, 86, 87, 88, 89, 89ಎ ಮತ್ತು 90ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಕೆ) 91ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಲ್) 92 ಮತ್ತು 93ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಂ) 94ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಬದಲಿಗೆ, ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

'94. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಷೇಧ.- ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ನಿಂತುಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವರು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ."

(ಎನ್) 95 ಮತ್ತು 96ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 97ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಪಿ) 98ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಅಥವಾ "ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಕ್ಯೂ) 99 ಮತ್ತು 100ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಆರ್) 113ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಸ್) 123ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಮತ್ತು ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಟಿ) 124 ಮತ್ತು 125ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಯು) 130ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಏ) 141ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಬ್ಲ್ಯೂ) 144ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, "ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಕ್ಸ್) 157ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) (xxxix) ಮತ್ತು (xxxix)ನೇ ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (xxxix)ನೇ ಖಂಡದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

ಅಧ್ಯಾಯ XVII

ಸರಕುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಕೇತಗಳ (ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1999ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

22. 1999ರ 48ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸರಕುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚನೆಗಳ (ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1999ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (ಎ) ಮತ್ತು (ಪಿ)ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 19ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, "ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ," ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) 23ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಮತ್ತು ಯಾವ ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿಯ ಮುಂದೆ" ಎಂಬ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಯಾರ ಮುಂದೆ" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 27ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) VIIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ, "ಅಪೀಲುಗಳು" ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 31ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 32ನೇ ಮತ್ತು 33ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಐ) 36ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜೆ) 48ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, "ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ," ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಕೆ) 57 ಮತ್ತು 58ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಲ್) 63ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಂ) 72ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎನ್) 75ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ, "ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಒ) 87ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (ಎನ್) ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XVIII

ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2001ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

23. 2001ರ ಅಧಿನಿಯಮ 53ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2001ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) (ಡಿ), (ಎನ್) ಮತ್ತು (ಒ) ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (ಕ್ಯೂ) ಖಂಡದ ಬದಲಿಗೆ, ಈ ಮುಂದಿನ ಖಂಡವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

'(ಕ್ಯೂ) "ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು" ಎಂದರೆ,-

(i) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದಿರುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು; ಮತ್ತು

(ii) ಇತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;'

(iii) (ವೈ) ಮತ್ತು (ಝಡ್) ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) 44ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) VIIIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ, "ಅಪೀಲುಗಳು" ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 54 ಮತ್ತು 55ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಇ) 56ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 57ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದವು ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, "ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (5)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 58 ಮತ್ತು 59ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) 89ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

ಅಧ್ಯಾಯ XIX

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ (ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2002ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

24. 2003ರ 13ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ (ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2002ರಲ್ಲಿ,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) (ಎ) ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) (ಡಿ) ಖಂಡದ ನಂತರ, ಈ ಮುಂದಿನ ಖಂಡವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"(ಡಿಎ) "ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲ ಸಿವಿಲ್ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;"

(iii) (ಎಲ್) ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ, "ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) (5)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಡಿ) 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಬದಲಿಗೆ, ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

"14. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಹೆದ್ದಾರಿ ಆಡಳಿತವು ಅಥವಾ ಅದರ ಪರವಾಗಿ ಅಧಿಕೃತನಾದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು, 26, 27, 28, 36, 37 ಮತ್ತು 38ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೋಟೀಸುಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಹೊರಡಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮದ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪೀಲನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೂಡತಕ್ಕದ್ದು;"

(ಇ) 15 ಮತ್ತು 16ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದವು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) 18ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಹೆಚ್) 19ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದವು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಐ) 40ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜೆ) 41ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ,-

(i) "ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಮನವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿ ಆದೇಶ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರತಿ ತೀರ್ಮಾನ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ii) "ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಕೆ) 50ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, (ಎಫ್) ಖಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XX

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

25. 2003ರ 36ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003ರ 117ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017 (2017ರ 7)ರ VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XXI

ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2007ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

26. 2007ರ 55ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2007ರ 9ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017ರ (2017ರ 7) VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021, ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XXII

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

27. 2010ರ 19ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010ರ 10ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017ರ (2017ರ 7) VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XXIII

ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

28. 2013ರ 18ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010ರ 417ಎ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017ರ (2017ರ 7) VIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ XIVನೇ ಭಾಗವು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ 184ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ, "ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 ಇದು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XXIV

ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

29. 2017ರ 7ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2017ರ 183 ಮತ್ತು 184ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಎಂಟನೇ ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XXV

ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2019ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ

30. 2019ರ 35ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ತಿದ್ದುಪಡಿ.- ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2019ರ 55ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ನಂತರ, ಈ ಮುಂದಿನ ಉಪಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

“(1ಎ) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಸುಧಾರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 ಜಾರಿಯಾದ ನಂತರ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು, ನೇಮಕಾತಿ, ಪದಾವಧಿ, ಸಂಬಳಗಳು ಮತ್ತು ಭತ್ಯೆಗಳು, ರಾಜೀನಾಮೆ, ತೆಗೆದುಹಾಕುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು, ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು.”.

ಅಧ್ಯಾಯ XXVI

ಸಂಕೀರ್ಣ

31. ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಅಥವಾ ವಿಹಿತ ಎಂದು ಮನಗಂಡರೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಸದರಿ ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು, ಅದನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

32. ಸಂಸತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಇಡುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೇ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನವು ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರ ಅಧಿವೇಶನವು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮವು ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ರದ್ದತಿಯೂ ಆ ನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

33. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಉಪಬಂಧಗಳು.- (1)ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ, ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ, ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಇತರ

ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಚೀಫ್‌ಮನ್ ಅಥವಾ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಅಥವಾ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ವೈಸ್ ಚೀಫ್‌ಮನ್ ಅಥವಾ ವೈಸ್‌ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕಕ್ಕಿಂತ ನಿಕಟಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಪದದಲ್ಲಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕದಿಂದ, ಆ ಪದದಲ್ಲಿರುವುದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಅವನ ಪದಾವಧಿಯ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸೇವಾ ಕರಾರಿನ ಅವಧಿ ಪೂರ್ವಸಮಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೀರದ ವೇತನ ಮತ್ತು ಭತ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕ್ಷೇಮು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು, ನಿಯೋಜನೆ ಮೇಲೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ, ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳು, ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರು, ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕದಿಂದ, ಅವರ ಮಾತೃ ವೃಂದಕ್ಕೆ, ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೂಡಲೇ ಹಿಂದಿರುಗತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು, ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ, ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಬಾಕಿಯಿರುವ ಯಾವುದೇ ಅಪೀಲು, ಅರ್ಜಿ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆಯು, ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1961 (1961ರ 43) ರ ಮೇರೆಗೆ ಮುಂಚಿತ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಬಾಕಿಯಿರುವಂಥವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಅಂಥ ಅಪೀಲು ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ ಆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಂಥ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಂಥ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಂತದಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಮುಂಚಿನ ಹಂತದಿಂದ ಅಥವಾ ಪುನಃ ಹೊಸದಾಗಿ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು.

(4) ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ, ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮುಂಗಡವಾಗಿ ನೀಡಲಾದ ಮತ್ತು ಖರ್ಚು ಮಾಡದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದ ಮೊಬಲಗುಗಳ ಶಿಲ್ಕನ್ನು, ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ, ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಒಡತನದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವತ್ತನ್ನು, ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

34.ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಅಂಥ ತೊಂದರೆ ನಿವಾರಿಸಲು ತನಗೆ ಅವಶ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಹಿತ ಎಂದು ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದಂಥ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರದಂಥ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಅಧಿಸೂಚಿತ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

35. ನಿರಸನ ಮತ್ತು ಉಳಿಸುವಿಕೆಗಳು.- (1) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸುಧಾರಣಾ (ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿಕರಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು) ಅಧ್ಯಾದೇಶ, 2021ನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

(2) ಅಂಥ ನಿರಸನ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ, ಸದರಿ ಅಧ್ಯಾದೇಶದ ಮೂಲಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾದಂತೆ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952 (1952ರ 37), ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 1957 (1957ರ 14), ಸೀಮಾಸುಂಕ ಅಧಿನಿಯಮ, 1962 (1962ರ 52), ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1970 (1970ರ 39), ಭಾರತ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1994 (1994ರ 55), ವ್ಯಾಪಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1999 (1999ರ 47), ಸರಕುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಕೇತಗಳ (ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1999 (1999ರ 48), ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2001 (2001ರ 53), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ (ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2002 (2002ರ 13), ಈ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಕೈಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಸಲಾದಂತೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಸಂವಾದಿ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಮೊದಲನೇ ಅನುಸೂಚಿ

[ಪ್ರಕರಣ 2(ಇ)ನ್ನು ನೋಡಿ]

ಕ್ರ.ಸಂ.	ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ/ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ/ಮಂಡಳಿ/ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	ಅಧಿನಿಯಮಗಳು
(1)	(2)	(3)
1.	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1947 (1947ರ 14)
2.	ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1961 (1961ರ 43)
3.	ಸೀಮಾಸುಂಕ, ಅಬಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಸೀಮಾಸುಂಕ ಅಧಿನಿಯಮ, 1962 (1962ರ 52)
4.	ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆದಾರರ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಕೃತ್ರಿಮದಾರರ (ಸ್ವತ್ತಿನ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು) ಅಧಿನಿಯಮ, 1976 (1976ರ 13)
5.	ಕೇಂದ್ರ ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1985 (1985ರ 13)
6.	ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಆಡಳಿತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1985 (1985ರ 13)
7.	ರೈಲ್ವೇ ಕ್ಲೇಮುಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ರೈಲ್ವೇ ಕ್ಲೇಮುಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 1987 (1987ರ 54)
8.	ಭದ್ರತೆಗಳ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಭಾರತೀಯ ಭದ್ರತೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯ ಮಂಡಲಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 1992 (1992ರ 15)

9.	ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993 (1993ರ 51)
10.	ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993 (1993ರ 51)
11.	ಟೆಲಿಕಾಂ ವಿವಾದಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮತ್ತು ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಭಾರತ ಟೆಲಿಕಾಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1997 (1997ರ 24)
12.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನು ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2013 (2013ರ 18)
13.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಹಕ ವಿವಾದಗಳ ಪರಿಹಾರ ಆಯೋಗ	ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2019 (2019ರ 35)
14.	ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003 (2003ರ 36)
15.	ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2007 (2007ರ 55)
16.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010 (2010ರ 19)

ಎರಡನೇ ಅನುಸೂಚಿ

[33ನೇಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನೋಡಿ]

1. ಚಲನಚಿತ್ರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952 (1952ರ 37)ರ ಮೇರೆಗೆ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ.
2. ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1961 (1961ರ 43)ರ ಮೇರೆಗೆ ಮುಂಚಿತ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
3. ಭಾರತ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1994 (1994ರ 55)ರ ಮೇರೆಗೆ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ.
4. ವ್ಯಾಪಾರ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1999 (1999ರ 47)ರ ಮೇರೆಗೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಅಪೀಲು ಮಂಡಳಿ.
5. ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2001 (2001ರ 53)ರ ಮೇರೆಗೆ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ.

ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ (ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2021

(2021ರ ಸಂಖ್ಯೆ 47)

[25ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್, 2021.]

ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಒಂದು ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು, ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ (ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2021 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) "ಪರಿತ್ಯಕ್ತ ಮಗು" ಎಂದರೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಿಂದ ಜನಿಸಿರುವ, ಮಗು ಬಯಸುವಪಾಲಕರು ಅಥವಾ ಪೋಷಕರಿಂದ ತೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಪರಿತ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ, ಯುಕ್ತ ವಿಚಾರಣೆಯ ತರುವಾಯ ಘೋಷಿತವಾಗಿರುವ ಮಗು;

(ಬಿ) "ಸದಾಶಯದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ" ಎಂದರೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ವಹಿಸಿದ/ತಗಲುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಿಸಿದಂಥ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಿಗಾಗಿನ ವಿಮೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಅವಳ ಅವಲಂಬಿತರು ಅಥವಾ ಅವಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಇತರ ಯಾವುದೇ ಚಾರ್ಜ್‌ಗಳು, ವೆಚ್ಚಗಳು, ಶುಲ್ಕಗಳು, ಸಂಭಾವನೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ವರೂಪದ ಹಣಕಾಸು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ;

(ಸಿ) "ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂದರೆ, 35ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(ಡಿ) "ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮ" ಎಂದರೆ, ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2021;

(ಇ) "ಮಂಡಲಿ" ಎಂದರೆ, 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ;

(ಎಫ್) "ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ" ಎಂಬುದು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗಳ (ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2010 (2010ರ 23)ರಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಜಿ) "ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ" ಎಂದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ, ಮಾನವ ಗರ್ಭವನ್ನು ಮಾರುವುದು ಅಥವಾ ಖರೀದಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮಾನವ ಗರ್ಭ ಅಥವಾ ಕೂಟಜೀವಕಣವನ್ನು (ಗಮೀಟು) ಮಾರುವ ಅಥವಾ ಖರೀದಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ತಗಲುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದಂಥ ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು

ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗಾಗಿನ ವಿಮೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವಳ ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ಪಾವತಿ, ಬಹುಮಾನ, ಪ್ರಯೋಜನ, ಶುಲ್ಕ, ಸಂಭಾವನೆ ಅಥವಾ ನಗದು ಅಥವಾ ವಸ್ತುರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾರುವುದು ಅಥವಾ ಖರೀದಿಸುವುದು ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಸೇವೆಗಳು ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಘಟಕಾಂಶ ಸೇವೆಗಳು ಅಥವಾ ಘಟಕಾಂಶ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಿಸುವುದು.

(ಹೆಚ್) "ದಂಪತಿ" ಎಂದರೆ, ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಮತ್ತು ಹದಿನೆಂಟು ವಯಸ್ಸು ದಾಟಿದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ವಿವಾಹವಾದ ಭಾರತೀಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು;

(ಐ) "ಅಂಡ" ಎಂಬುದು ಸ್ತ್ರೀ ಕೂಟಜೀವಕಣವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಜಿ) "ಗರ್ಭ" ಎಂದರೆ, ಗರ್ಭಾಂಕುರದ ನಂತರ ಐವತ್ತಾರು ದಿನಗಳ ಕೊನೆವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಬೆಳೆದಿರುವ ಮಾನವ ಜೀವಾಣು;

(ಕೆ) "ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ" ಎಂದರೆ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದಷ್ಟು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವ, ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಭ್ರೂಣ ವಿಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಭ್ರೂಣ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅರ್ಹತೆ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದವಿ ಹೊಂದಿರುವಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಎಲ್) "ಫಲವತ್ತೀಕರಣ" ಎಂದರೆ, ರೇತಸ್ಸು ಅಂಡಾಣುವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಯುಗ್ಮಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂಥ ಆನುವಂಶಿಕ ದ್ರವ್ಯದ ಸಮ್ಮಿಳನ;

(ಎಂ) "ಭ್ರೂಣ" ಎಂದರೆ, ಗರ್ಭಾಂಕುರದ ಅಥವಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ನಂತರದ ಐವತ್ತೇಳನೇ ದಿನದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ (ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಆ ಸಮಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಜನನದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಗುವ ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಜೀವಾಣು;

(ಎನ್) "ಕೂಟಜೀವಕಣ" ಎಂದರೆ, ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಫಲಿತವಾಗದ ಅಂಡಾಶಯಕಣ (ಓಅಸೈಟು);

(ಒ) "ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ" ಎಂದರೆ, ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಪತ್ತೆ ತಂತ್ರವಿಧಾನಗಳ (ಲಿಂಗ ಆಯ್ಕೆಯ ನಿಷೇಧ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1994 (1994ರ 57)ರಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದ ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಪಿ) "ಅಂತರ್ನಿವೇಶನ" ಎಂದರೆ, ಫಲವತ್ತೀಕರಣದ ನಂತರದ ಐದರಿಂದ ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವಂಥ ರೋನಾ-ಫ್ರೀ ಬ್ಲಾಸ್ತೋಸಿಸ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಿಕೆ;

(ಕ್ಯೂ) "ವಿಮೆ" ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಕಂಪನಿ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿಯು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಷ್ಟ, ಹಾನಿ, ಅನಾರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾವಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ತಗಲುವ ಇನ್ನಿತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಹಾರದ ಖಾತರಿ ಒದಗಿಸಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ;

(ಆರ್) "ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ" ಎಂದರೆ, ಗರ್ಭಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಅವಶ್ಯವಿರುವುದಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೂಚನೆಯಿರುವಂಥ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಮೂಲಕ ಪಾಲಕರಾಗಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವಂಥ ದಂಪತಿ;

(ಎಸ್) "ಮಗು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆ" ಎಂದರೆ, 35 ರಿಂದ 45 ವಯೋಮಾನದ ನಡುವಿನಲ್ಲಿರುವಂಥ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವಂಥ ವಿಧವೆ ಅಥವಾ ವಿಚ್ಛೇದಿತ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆ;

(ಟಿ) "ಸದಸ್ಯ" ಎಂದರೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯ;

(ಯು) "ಅಧಿಸೂಚನೆ" ಎಂದರೆ, ಅಧಿಕೃತ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಅಧಿಸೂಚನೆ;

(ಎ) "ಅಂಡಾಶಯಕಣ (ಓಅಸೈಟು)" ಎಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಜನನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅಂಡೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಅಂಡಾಶಯಕಣ (ಓಅಸೈಟು);

(ಡಬ್ಲ್ಯು) "ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯಕೀಯ" ಎಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಷತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮ, 1956 (1956ರ 102)ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯವಾದ ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿರುವಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಎಕ್ಸ್) "ನಿಯಮಿಸಲಾದ" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;

(ವೈ) "ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ" ಎಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಷತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮ, 1956 (1956ರ 102)ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಹೆಚ್)ನಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಲಾದಂತೆ ಯಾವುದೇ ನೋಂದಾಯಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ನೋಂದಾಯಿತವಾದ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ;

(ರೈಡ್) "ವಿನಿಯಮ" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿ ರಚಿಸಿದ ವಿನಿಯಮಗಳು;

(ರೈಡ್‌ಎ) "ಲಿಂಗ ಆಯ್ಕೆ"ಯು ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಪತ್ತೆ ತಂತ್ರವಿಧಾನಗಳ (ಲಿಂಗ ಆಯ್ಕೆಯ ನಿಷೇಧ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1994 (1994ರ 57)ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಒ) ನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದಂಥದೇ ಅರ್ಥ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ರೈಡ್‌ಬಿ) "ರಾಜ್ಯಮಂಡಲಿ" ಎಂದರೆ, 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ;

(ರೈಡ್‌ಸಿ) ವಿಧಾನಮಂಡಲವುಳ್ಳ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ "ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ" ಎಂದರೆ, ಸಂವಿಧಾನದ 239ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತಗಾರ;

(ರೈಡ್‌ಡಿ) "ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ" ಎಂದರೆ, ಮಗುವಿನ ಜನನದ ನಂತರ ಮಗುವನ್ನು ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯು ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿಗಾಗಿ ಗರ್ಭಧರಿಸಿ, ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ.

(ರೈಡ್‌ಇ) "ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ" ಎಂದರೆ, ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೇವೆಗಳು, ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ (ಇನ್‌ವಿಟ್ರೋ ಫರ್ಟಿಲೈಸೇಷನ್- ಐವಿಎಫ್) ಸೇವೆಗಳು, ಅನುವಂಶಿಕ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಅನುವಂಶಿಕ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ನಡೆಸುವಂಥ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಂಥ, ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವಂಥ ಯಾವುದೇ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ;

(ರೈಡ್‌ಎಫ್) "ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು" ಎಂದರೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಕೂಟಜೀವಕಣಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಗರ್ಭವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪ್ರಸೂತಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು, ತಂತ್ರಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಪರೀಕ್ಷೆಗಳು, ಪದ್ಧತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳು.

(ರೈಡ್‌ಜಿ) "ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿ" ಎಂದರೆ, 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (iii)ನೇ ಖಂಡದ (ಬಿ) ಉಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದಂತೆ, ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಅಂತರ್ನಿವೇಶಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಮೂಲಕ ಮಗುವನ್ನು

ಹೆತ್ತುಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ (ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಹಿಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನುವಂಶಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವಂಥ) ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂಥ ಮಹಿಳೆ;

(ಝೆಡ್‌ಎಚ್) "ಯುಗ್ಜ" ಎಂದರೆ, ಮೊದಲನೇ ಕೋಶ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಫಲವತ್ತಾದ ಅಂಡಾಶಯಕಣ (ಓಅಸೈಟು).

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಮತ್ತು ಪರಿಭಾಷಿಸಿರದ, ಆದರೆ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿರುವ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಪದಾವಳಿಗಳು, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ವಿನಿಯಮನ

3. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕದಿಂದ,-

(i) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ನೋಂದಾಯಿತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಡೆಸಲು ಜೊತೆಗೂಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ii) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ, ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಾಗಲೀ, ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಾಗಲೀ, ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಲೀ, ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಜೊತೆಗೂಡುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಹೊಂದುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(iii) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದಂಥ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪಾವತಿಯಾಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಆತನ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(iv) ಯಾರೇ ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ತಾನಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿಯಾಗಲೀ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ನೋಂದಾಯಿತವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(v) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು,-

(ಎ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಯಾರೇ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವ;

(ಬಿ) ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ;

(ಸಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕೋರುವ ಅಥವಾ ಕೋರುವ ಗುರಿಯಿರುವ;

(ಡಿ) ಮಹಿಳೆಯು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗಲು ಇಚ್ಛೆ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ; ಅಥವಾ

(ಇ) ಮುದ್ರಣ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನಕ್ಕೆ ಜಾಹೀರಾತು ಕೊಡುವ

- ಯಾವುದನ್ನೂ ಉತ್ತೇಜಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಜಾಹೀರಾತು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಉತ್ತೇಜಿಸುವಂತೆ, ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವಂತೆ, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಅಥವಾ ಜಾಹೀರಾತು ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(vi) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ, ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ಲಿಖಿತ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತತೆ ಪಡೆಯದೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಪಾತ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಗರ್ಭಪಾತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ:

ಪರಂತು, ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕೃತತೆಯು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಗರ್ಭಸಮಾಪನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1971 (1971ರ 34)ರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(vii) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ, ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಗರ್ಭ ಅಥವಾ ಕೂಟಜೀವಕಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ:

ಪರಂತು, ಈ ಖಂಡದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಐವಿಎಫ್ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಂಥ ಇತರ ಕಾನೂನು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂಥ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಬಾಧಕವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(viii) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ, ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನಕ್ಕಾಗಿ ಲಿಂಗ ಆಯ್ಕೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ವಿನಿಯಮನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು

4. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ವಿನಿಯಮನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕದಿಂದ,-

(i) ಖಂಡ (ii)ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಖಂಡ (iii)ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ನಂತರ, ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನವನ್ನು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬಳಸಲು ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ii) ಮುಂದಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ನೆರವೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿಗೆ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವು ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೂಚನೆಯಿರುವುದು:

ಪರಂತು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬಯಸುವಂಥ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆಯು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಲಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಮಂಡಲಿಯಿಂದ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ:- ಈ ಉಪಖಂಡದ ಮತ್ತು (iii)ನೇ ಖಂಡದ (ಎ) ಉಪಖಂಡದ ಬಾಬು (I)ರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, "ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ" ಎಂದರೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯು ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಅಂತರ್ನಿವೇಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಖಾಂತರ ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತು ಕೊಡುವಂಥ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಗುವು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಆನುವಂಶಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

(ಬಿ) ಇದು, ಸದಾಶಯದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಿರುವುದು;

(ಸಿ) ಇದು, ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿರುವುದು;

(ಡಿ) ಇದು, ಮಾರಾಟ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿರುವುದು;

(ಇ) ಮಂಡಲಿಯು ರಚಿಸಿದ ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ಕಾಯಿಲೆ;

(iii) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕ ಅಥವಾ ಪ್ರಭಾರಿ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಲಿಖಿತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಹೊರತು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ನೆರವೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪ್ರಾರಂಭಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಲಿಖಿತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ನಂತರ ನೀಡಿದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಹೊಂದಿರುವುದು, ಎಂದರೆ:-

(I) ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಅವರಿಬ್ಬರ ಪರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆಗೆ, ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವು ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಲಿಯಿಂದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೂಚನಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ.

ವಿವರಣೆ:- ಈ ಬಾಬಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, "ಜಿಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಲಿ" ಎಂದರೆ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ಸಿವಿಲ್ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಕ ಅಥವಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವ, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಇಬ್ಬರು ಇತರ ತಜ್ಞರನ್ನು ಎಂದರೆ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ ಅಥವಾ ಪ್ರಸೂತಿವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಲಿ;

(II) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಮೂಲಕ ಜನಿಸುವ ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿರಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೊರಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಮಗು ಜನಿಸಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಜನನ ಶಪಥಪತ್ರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಆದೇಶ; ಮತ್ತು

(III) ವಿಮಾ ವಿನಿಯಾಮಕ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1999 (1999ರ 41)ರ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ವಿಮಾ ವಿನಿಯಾಮಕ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದ ವಿಮಾ ಕಂಪನಿ ಅಥವಾ ಏಜೆಂಟ್‌ರಿಂದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ಪ್ರಸವೋತ್ತರದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸವ-ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮೂವತ್ತಾರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ವಿಮೆ;

(ಬಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯು ಈ ಮುಂದಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ತರುವಾಯ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನೀಡಿರುವ ಅರ್ಹತಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು, ಎಂದರೆ:-

(I) ಈ ಈಗಾಗಲೇ ವಿವಾಹವಾಗಿ, ಸ್ವಂತ ಮಗುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ನಿವೇಶನದ ದಿನದಂದು 25 ರಿಂದ 35ರ ನಡುವಿನ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯಾರೇ ಮಹಿಳೆಯು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಅಂಡ ಅಥವಾ ಅಂಡಾಣು (ಓಅಸೈಟು)ವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(II) ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆಯು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಲು ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆಯು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಿರುವ, ಇಚ್ಛೆ ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(III) ಯಾರೇ ಮಹಿಳೆಯು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೂಟಜೀವಕಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(IV) ಯಾರೇ ಮಹಿಳೆಯು ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

ಪರಂತು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ಕುರಿತು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗಾಗಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(V) ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯನಿಂದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ;

(ಸಿ) ಈ ಮುಂದಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮಗು ಬಯಸುವದಂಪತಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಅರ್ಹತಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:-

(I) ಮಗುಬಯಸುವದಂಪತಿಗಳು ವಿವಾಹಿತರಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ದಿನದಂದು ಮಹಿಳೆಯು 23 ರಿಂದ 50ರ ನಡುವಿನ ಮತ್ತು ಪುರುಷನು 26 ರಿಂದ 55ರ ನಡುವಿನ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕು;

(II) ಮಗುಬಯಸುವದಂಪತಿಯು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ದತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಈ ಮುಂಚೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಮೂಲಕ ಯಾವುದೇ ಜೀವಂತ ಮಗುವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಾರದು:

ಪರಂತು, ಈ ಬಾಬುನಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಮಾನಸಿಕ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ವಿಕಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯಕಾರಿ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಗುಣವಾಗದ ಮಾರಕ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವಂಥ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಲಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಿರುವಂಥ ಮಗುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿಯನ್ನು ಬಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಮತ್ತು

(III) ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಷರತ್ತುಗಳು.

5. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರ ನಿಷೇಧ.- ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ಸಂಬಂಧಿ ಅಥವಾ ಗಂಡ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗುಬಯಸುವಮಹಿಳೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ii)ನೇ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಕೋರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

6. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ಲಿಖಿತ ಸೂಚಿತ ಸಮ್ಮತಿ.- (1) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು,-

(i) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯಂತ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಆನಂತರದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಹೊರತು; ಮತ್ತು

(ii) ಅಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಲು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯಿಂದ ಲಿಖಿತ ಸೂಚಿತ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಹೊರತು

- ಅಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕೋರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯು ತನಗೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಗರ್ಭವನ್ನು ಅಂತರ್ನಿವೇಶಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ನೀಡಿರುವ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

7. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಮೂಲಕ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧ.- ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆಯು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಹೊರದೇಶದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಅನುವಂಶಿಕ ನ್ಯೂನತೆ, ಜನನ ನ್ಯೂನತೆ, ಇತರ ಯಾವುದೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿ, ಆನಂತರ ಬೆಳೆಯುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳು, ಮಗುವಿನ ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗರ್ಭಧರಿಸಿರುವಿಕೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕಾರಣಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಆದರೆ ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

8. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು.- ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವು, ಮಗು ಬಯಸುವದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವಮಹಿಳೆಯ ಜೈವಿಕ ಮಗುವಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸದರಿ ಮಗುವು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮಗುವಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

9. ಅಂತರ್ನಿವೇಶಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಡಾಶಯಕಣಗಳ ಅಥವಾ ಮಾನವ ಭ್ರೂಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.- ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ನಿವೇಶಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಡಾಶಯಕಣ (ಒಂಪೈಟು)ಗಳು ಅಥವಾ ಮಾನವ ಭ್ರೂಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

10. ಗರ್ಭಪಾತದ ನಿಷೇಧ.- ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಸ್ಥೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಪಾತ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ನೋಂದಣಿ

11. ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ನೋಂದಣಿ.- (1) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೂಪದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೋಂದಣಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಶುಲ್ಕದೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ii)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದಂತೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಸುವಂಥ ಪ್ರತಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವು, ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ, ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವು ನೋಂದಣಿ ಕೋರಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಾಗೆ ನೋಂದಾಯಿತವಾಗಿರುವ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಅರ್ಜಿಯು ವಿಲೇವಾರಿಗೊಳಿಸಿದಾಗ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಜಾರಿಯಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆರು ತಿಂಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ನಿಂತುಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ತಜ್ಞ ಮಾನವಬಲ, ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ರೋಗಪತ್ತೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಂಥ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವು ಶಕ್ತವಿರುವುದಾಗಿ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಹೊರತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

12. ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ.- (1) ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ನಂತರ ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿದಾರನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ತನಗೆ ಮನದಟ್ಟಾದ ನಂತರ, ತಾನು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ತೊಂಬತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಶುಲ್ಕ ಸಂದಾಯದ ನಂತರ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಕ್ಕೆ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿದಾರನಿಗೆ ಅಹವಾಲವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ ನಂತರ, ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ಅರ್ಜಿದಾರನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ

ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾದಲ್ಲಿ, ಅದು, ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಉರ್ಜಿತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಶುಲ್ಕ ಸಂದಾಯದ ನಂತರ ನವೀಕರಣಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವು ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

13. ನೋಂದಣಿಯ ರದ್ದಿಯಾತಿ ಅಥವಾ ಅಮಾನತು.- (1) ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಅಥವಾ ದೂರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ, ನೋಟೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಯಾಕೆ ರದ್ದುಮಾಡಬಾರದು ಅಥವಾ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಕಾರಣ ಕೇಳಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಕ್ಕೆ ನೋಟೀಸನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

(2) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಹವಾಲವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಯುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ ನಂತರ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟಾದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ವಿರುದ್ಧ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧಿಕ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಅದು ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಅದರ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಅಮಾನತು ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1) ಮತ್ತು (2)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಲ್ಲಿ, ತಾನು ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ನೋಟೀಸನ್ನು ನೀಡದೆಯೇ ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಬಹುದು.

14. ಅಪೀಲು.- ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವವಹಿಳೆಯು, 13ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಅಥವಾ ತಾನು ಮಾಡಿದ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಿ ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂಚನಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಚನಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ, ಅಂಥ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ,-

(ಎ) ರಾಜ್ಯ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪೀಲು ಆಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ;

(ಬಿ) ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪೀಲು ಆಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ

- ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪೀಲನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

15. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ನೋಂದಣಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ನ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

16. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಅನ್ವಯ.- 15ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮದ 9ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ

ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಯು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಸದರಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಯು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಥೋಚಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿಗಳು

17. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿಯ ರಚನೆ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿಗೆ ಪ್ರದತ್ತವಾಗುವ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಒಂದು ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಮಂಡಲಿಯು, ಈ ಕೆಳಕಂಡವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಮಂತ್ರಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಬಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಸಿ) ಮೂವರು ಮಹಿಳಾ ಸಂಸದರು, ಈ ಪೈಕಿ ಇಬ್ಬರು ಲೋಕಸಭೆಯಿಂದ, ಒಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಡಿ) ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿನ ವಿಧಾಯೀ ವಿಭಾಗದ ಮತ್ತು ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದಂಥ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳ ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಇ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕ, ಸದಸ್ಯ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಎಫ್) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸಬೇಕಾದ ಹತ್ತು ತಜ್ಞ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಆ ಪೈಕಿ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ತಲಾ ಇಬ್ಬರು,-

(i) ಖ್ಯಾತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಳಿವಿಜ್ಞಾನಿ ಅಥವಾ ಭ್ರೂಣತಜ್ಞರು;

(ii) ಖ್ಯಾತ ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಪ್ರಸೂತಿತಜ್ಞರು;

(iii) ಖ್ಯಾತ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು;

(iv) ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು; ಮತ್ತು

(v) ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು;

(ಜಿ) ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಮತ್ತು ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಸರದಿಯ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಗಳ ನಾಲ್ವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ; ಮತ್ತು

(ಹೆಚ್) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ, ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಪದನಿಮಿತ್ತ.

18. ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ.- (1) ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಸದಸ್ಯನ ಪದಾವಧಿಯು,-

(ಎ) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಸಿ)ನ ಮೇರೆಗೆ ಮತದಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನು, ಮಂತ್ರಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಅಥವಾ ಉಪಮಂತ್ರಿ ಅಥವಾ ಲೋಕಸಭೆಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಉಪಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯ ಉಪಸಭಾಪತಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಅಥವಾ ಅವನು ಯಾವ ಸದನದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡನೋ ಆ ಸದನದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ರದ್ದುಗೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಪದಾವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(ಬಿ) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಎಫ್)ನ ಮೇರೆಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು ಈ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಯೋಮಾನದವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಆತನ ಮರಣ, ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ಇತರ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿನ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಪದದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಖಾಲಿ ಪದವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಂಥ ಪದವು ಖಾಲಿಯಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಭರ್ತಿಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸದಸ್ಯನು, ಅವನು ಯಾರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವನ ಉಳಿದ ಪದಾವಧಿವರೆಗೆ ಪದದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಆತನಿಗೆ ವಹಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

19. ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳು.- (1) ಮಂಡಲಿಯು, ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ (ಅಂಥ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಕೋರಂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಅಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಮಂಡಲಿಯು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಮಂಡಲಿಯ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಾಜರಿರುವ ಮತ್ತು ಮತದಾನ ಮಾಡುವ ಸದಸ್ಯರ ಬಹುಮತದ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಮತಗಳು ಸಮ-ಸಮವಾಗಿ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಅಥವಾ ಅವನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿರುವ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಎರಡನೆಯ ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು, ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

20. ಖಾಲಿಹುದ್ದೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ, ಮಂಡಲಿಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು ಅಸಿಂಧುವಾಗದಿರುವುದು.- ಮಂಡಲಿಯ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆಯು,-

- (ಎ) ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಖಾಲಿಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆ; ಅಥವಾ
- (ಬಿ) ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೇಮಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆ; ಅಥವಾ
- (ಸಿ) ಮಂಡಲಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿ, ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಗುಣಾರ್ಹತೆಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂಥ, ಯಾವುದೇ ಅಕ್ರಮತೆಯ

- ಕಾರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಸಿಂಧುವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

21. ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನರ್ಹತೆಗಳು.- (1) ವ್ಯಕ್ತಿಯು,-

- (ಎ) ದಿವಾಳಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನ್ಯಾಯನಿರ್ದೇಶನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
- (ಬಿ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ನೈತಿಕ ಅಧಃಪತನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅಪರಾಧದ ಅಪರಾಧಿ ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
- (ಸಿ) ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
- (ಡಿ) ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆತನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಂಭವವಿರುವಂಥ ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
- (ಇ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಪದದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ;
- (ಎಫ್) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂಥ ಯಾವುದೇ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಸದಸ್ಯ ಅಥವಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆತನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಂಭವವಿರುವಂಥ ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
- (ಜಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಅಥವಾ ಬಂಜೆತನ ಕುರಿತಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಪರ ನಿಕಾಯಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ
- ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಎಫ್) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅಂಥ ಸದಸ್ಯರ ದುರ್ವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸಾಬೀತಾದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂಥ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದ ಹೊರತು, ಅವರನ್ನು ಪದದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) ಯಾವ ಸದಸ್ಯನ ವಿರುದ್ಧ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬಾಕಿಯಿದೆಯೋ ಅಂಥ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಚಾರಣಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವವರೆಗೆ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಬಹುದು.

22. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಂಡಲಿಯು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.- (1) ಮಂಡಲಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೆರವು ಅಥವಾ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದೋ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿನಿಯಮನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಆದರೆ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

23. ಮಂಡಲಿಯ ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಲಿಖಿತಪತ್ರಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ.- ಮಂಡಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಸಹಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮಂಡಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಲಿಖಿತಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಸಹಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

24. ಮರು-ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಸದಸ್ಯನ ಅರ್ಹತೆ.- ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವುದು ನಿಂತುಹೋಗುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಸೇವಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಮರು-ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನು ನಿರಂತರ ಎರಡು ಅವಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಗೆ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

25. ಮಂಡಲಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- ಮಂಡಲಿಯು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ನೀತಿ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು;

(ಬಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;

(ಸಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಮತ್ತು ರೋಗಪತ್ತೆ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞ ಮಾನವ ಬಲದ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು;

(ಇ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚನೆಯಾದ ವಿವಿಧ ನಿಕಾಯಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯುಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;

(ಎಫ್) ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಜಿ) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.

26. ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿಯ ರಚನೆ.- ವಿಧಾನಮಂಡಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶವು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಮಂಡಲಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಒಂದು ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಇದು, ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(i) ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಮುಚಿತ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;

(ii) ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮಂಡಲಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು;

(iii) ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ವರದಿಗಳನ್ನು ಮಂಡಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು; ಮತ್ತು

(iv) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.

27. ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸಂರಚನೆ. - ಮಂಡಲಿಯು ಈ ಮುಂದಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು,-

(ಎ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಮಂತ್ರಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಬಿ) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಸಿ) ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪ್ರಭಾರ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಅಥವಾ ಆಯುಕ್ತರು ಅಥವಾ ಅವರ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತರು, ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣದ ಮಹಾ ನಿರ್ದೇಶಕ, ಸದಸ್ಯ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಇ) ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೂವರು ಮಹಿಳಾ ಶಾಸಕರು, ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಎಫ್) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸಬೇಕಾದ ಹತ್ತು ತಜ್ಞ ಸದಸ್ಯರು, ಆ ಪೈಕಿ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ತಲಾ ಇಬ್ಬರು,-

(i) ಖ್ಯಾತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಅಥವಾ ಭೂತಜ್ಞರು;

(ii) ಖ್ಯಾತ ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಪ್ರಸೂತಿತಜ್ಞರು;

(iii) ಖ್ಯಾತ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು;

(iv) ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು; ಮತ್ತು

(v) ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು;

(ಜಿ) ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದ, ಒಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿ, ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

28. ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ. - (i) ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಸದಸ್ಯನ ಪದಾವಧಿಯು,-

(ಎ) 27ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಇ)ನ ಮೇರೆಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನು, ಮಂತ್ರಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಅಥವಾ ಉಪಮಂತ್ರಿ ಅಥವಾ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಉಪಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಪಸಭಾಪತಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಅಥವಾ ಅವನು ಯಾವ ಸದನದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡನೋ ಆ ಸದನದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ರದ್ದುಗೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಪದಾವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು

(ಬಿ) 27ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಎಫ್)ನ ಮೇರೆಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು ಈ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಯೋಮಾನದವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಆತನ ಮರಣ, ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ಇತರ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿನ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಪದದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಖಾಲಿ ಪದವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಂಥ ಪದವು ಖಾಲಿಯಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಭರ್ತಿಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸದಸ್ಯನು, ಅವನು ಯಾರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವನ ಉಳಿದ ಪದಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಪದದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಆತನಿಗೆ ವಹಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

29. ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳು.- (1) ರಾಜ್ಯಮಂಡಲಿಯು, ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ (ಅಂಥ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಕೋರಂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಅಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಾಜರಿರುವ ಮತ್ತು ಮತದಾನ ಮಾಡುವ ಸದಸ್ಯರ ಬಹುಮತದ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಮತಗಳು ಸಮ-ಸಮವಾಗಿ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಅಥವಾ ಅವನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿರುವ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಎರಡನೆಯ ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು, ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

30. ಖಾಲಿಹುದ್ದೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ, ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು ಅಸಿಂಧುವಾಗದಿರುವುದು.- ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆಯು,-

(ಎ) ರಾಜ್ಯಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಖಾಲಿಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೇಮಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆ; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿ, ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಗುಣಾರ್ಹತೆಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂಥ, ಯಾವುದೇ ಅಕ್ರಮತೆಯ

- ಕಾರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಸಿಂಧುವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

31. ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನರ್ಹತೆಗಳು.- (1) ವ್ಯಕ್ತಿಯು,-

- (ಎ) ದಿವಾಳಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನ್ಯಾಯನಿರ್ದೇಶನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
  - (ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ನೈತಿಕ ಅಧಃಪತನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅಪರಾಧದ ಅಪರಾಧಿ ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
  - (ಸಿ) ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
  - (ಡಿ) ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆತನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಂಭವವಿರುವಂಥ ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
  - (ಇ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಪದದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ;
  - (ಎಫ್) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂಥ ಯಾವುದೇ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಸದಸ್ಯ ಅಥವಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆತನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಂಭವವಿರುವಂಥ ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ; ಅಥವಾ
  - (ಜಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಅಥವಾ ಬಂಜೆತನ ಕುರಿತಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಪರ ನಿಕಾಯಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ
- ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) 27ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಎಫ್) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅಂಥ ಸದಸ್ಯರ ದುರ್ವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸಾಬೀತಾದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂಥ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದ ಹೊರತು, ಅವರನ್ನು ಪದದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) ಯಾವ ಸದಸ್ಯನ ವಿರುದ್ಧ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬಾಕಿಯಿದೆಯೋ ಅಂಥ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಚಾರಣಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವವರೆಗೆ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಬಹುದು.

32. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.- (1) ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೆರವು ಅಥವಾ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದೋ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿನಿಯಮನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

33. ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಲಿಖಿತಪತ್ರಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ.- ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಸಹಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಲಿಖಿತಪತ್ರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಸಹಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

34. ಮರು-ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಸದಸ್ಯನ ಅರ್ಹತೆ.- ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವುದು ನಿಂತುಹೋಗುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಸೇವಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಮರು-ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನು ನಿರಂತರ ಎರಡು ಅವಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಗೆ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

35. ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನೇಮಕ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ತೊಂಬತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ತೊಂಬತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ,-

(ಎ) ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ ಅದು, ಈ ಮುಂದಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು,-

(i) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ದರ್ಜೆಯ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ದರ್ಜೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ - ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ii) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ದರ್ಜೆಯ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ದರ್ಜೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ - ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(iii) ಮಹಿಳಾ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂಥ ಒಬ್ಬರು ಖ್ಯಾತ ಮಹಿಳೆ - ಸದಸ್ಯ;

(iv) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆಯ ಉಪಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ - ಸದಸ್ಯ; ಮತ್ತು

(v) ನೋಂದಾಯಿತ ಖ್ಯಾತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ - ಸದಸ್ಯ;

ಪರಂತು, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಂಥ ಖಾಲಿಸ್ಥಾನ ಉಂಟಾದ ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಾಗ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ದರ್ಜೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

36. ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು,-

(ಎ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ನೋಂದಣಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡುವುದು, ಅಮಾನತು ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು;

(ಬಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಪೂರೈಸಬೇಕಾದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದು;

(ಸಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೂರುಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧದ ಪ್ರಕಾರ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;

(ಡಿ) ನಿಯಮಿಸದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಬಳಸುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;

(ಇ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಎಫ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿನ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಡಲಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;

(ಜಿ) ಅದು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂಥ ದೂರುಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ, ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು; ಮತ್ತು

(ಹೆಚ್) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (vi)ನೇ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗಿನ ಮತ್ತು 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (iii)ನೇ ಖಂಡದ (ಎ) ಮತ್ತು (ಸಿ) ಉಪಖಂಡಗಳ ಮೇರೆಗಿನ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತೊಂಬತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು.

37. ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳು.- (1) ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಈ ಮುಂದಿನ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮನು ಮಾಡುವುದು;

(ಬಿ) ಖಂಡ (ಎ)ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜು ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಶಂಕಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಗಳು.

(2) ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ನೋಂದಣಿ, ನೋಂದಣಿಯ ರದ್ದತಿ, ನೋಂದಣಿಯ ನವೀಕರಣ, ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪರವಾನಗಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಮಂಡಲಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡನೆಗಳು

38. ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ದೇಶಿತ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಂದಿರ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಮೂಲಕ ಜನಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆಯ ನಿಷೇಧ.- (1) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಸ್ಥೆ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯು,-

(ಎ) ಅಂಥ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ದೇಶಿತ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ದೇಶಿತ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನಕ್ಕಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಂಶಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಂದಿರ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸಂಘಟಿತ ಸಮೂಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಅಥವಾ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಬಿ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ದೇಶಿತ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದಾಗಲೀ, ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾಗಲೀ, ವಿತರಿಸುವುದಾಗಲೀ, ಸಂವಹನಗೊಳಿಸುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಹೊರಡಿಸಲು, ಪ್ರಕಟಿಸಲು, ವಿತರಿಸಲು ಅಥವಾ ಸಂವಹನಗೊಳಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಸಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಮೂಲಕ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವನ್ನು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದಾಗಲೀ, ದೂರಮಾಡುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಶೋಷಿಸುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲು, ದೂರಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಶೋಷಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಡಿ) ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಮೂಲಕ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಷಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಶೋಷಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಇ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಭ್ರೂಣ ಅಥವಾ ಕೂಟಜೀವಕಣಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಭ್ರೂಣಗಳು ಅಥವಾ ಕೂಟಜೀವಕಣಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು, ಖರೀದಿಸಲು ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏಜೆನ್ಸಿ, ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಎಫ್) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾನವ ಭ್ರೂಣಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಮಾನವ ಕೂಟಜೀವಕಣಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಮತ್ತು

(ಜಿ) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಲಿಂಗ ಆಯ್ಕೆಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ (1860ರ 45)ಯಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಎ) ಯಿಂದ (ಜಿ) ವರೆಗಿನ ಖಂಡಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದು, ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡನಿಯವಾದ ಅಪರಾಧವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, "ಜಾಹೀರಾತು" ಎಂಬ ಪದವು, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಥವಾ ಮುದ್ರಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುವ ಜಾಹೀರಾತು ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ನೋಟೀಸು, ಸುತ್ತೋಲೆ, ಲೇಬಲ್, ಸುತ್ತಾಳೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ದಸ್ತಾವೇಜು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜಾಹೀರಾತು ಫಲಕ, ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರ, ಸಂಕೇತ ದೀಪ, ಧ್ವನಿ, ಧೂಮ ಅಥವಾ ಅನಿಲ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಗೋಚರ ಪ್ರತಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

39. ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ದಂಡನೆ.- (1) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ಒಡೆತನ ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ಗೌರವಾರ್ಥ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಥವಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಯಾರೇ ನೋಂದಾಯಿತ ವೈದ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞರು, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞರು ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು (38ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ, ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಗೆ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ, ತರುವಾಯದ ಅಥವಾ ನಿರಂತರ ಅಪರಾಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು, ಅಂಥ ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯನ ಹೆಸರನ್ನು, ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಆತನ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

40. ಸದಾಶಯದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ.- ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಅಥವಾ ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವೈದ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀರೋಗತಜ್ಞ, ಮಕ್ಕಳವೈದ್ಯತಜ್ಞ, ಭ್ರೂಣತಜ್ಞ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೆರವನ್ನು ಕೋರುವ ಯಾರೇ ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಮಗು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸದಾಶಯದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು, ಮೊದಲ ಬಾರಿಯ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತರಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತರುವಾಯದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತರಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

41. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಂಡನೆಯನ್ನು ಉಪಬಂಧಿಸದಿರುವ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಅಥವಾ ನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ದಂಡನೆ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸದಿರುವ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು, ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯವಾದ ನಂತರ, ಅಂಥ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯು ಮುಂದುವರಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

42.ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವನೆ.- ಭಾರತ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 1872 (1872ರ 1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಯಾರೇ ಮಹಿಳೆ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಯನ್ನು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಆಕೆಯ ಪತಿ, ಮಗು ಬಯಸುವ ದಂಪತಿ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಇತರ ಸಂಬಂಧಿಯು 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ii)ನೇ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದಂಥವುಗಳಿಗೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯ್ತನ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಲು ಅಥವಾ ಕೂಟಜೀವಕಣಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಾಬೀತಾದ ಹೊರತು, ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಪೂರ್ವಭಾವನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು 40ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಂಥ ಅಪರಾಧದ ದುಷ್ಟೀಕರಣ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಥ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

43.ಸಂಜ್ಞೆಯ, ಜಾಮೀನು ರಹಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಅಪರಾಧ.- ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1973 (1974ರ 2)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಪರಾಧವು ಸಂಜ್ಞೆಯ, ಜಾಮೀನು ರಹಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಅಪರಾಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

44.ಅಪರಾಧಗಳ ಸಂಜ್ಞೆಯತೆ.- (1) ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡನೀಯವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು,-

(ಎ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಯು ಅಥವಾ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಆರೋಪಿತ ಅಪರಾಧ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸುವ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನೋಟೀಸು ನೀಡುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು

- ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹೊರತು ಸಂಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿಂತ ಅಥವಾ ಮೊದಲನೇ ದರ್ಜೆ ಜುಡೀಷಿಯಲ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡನೀಯವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧದ ಅಧಿವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

45.ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1973ರ ಕೆಲವೊಂದು ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯಿಸದಿರುವುದು.- ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1973 (1974ರ 2)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಕಡಿಮೆ ದಂಡನೆಗೆ ಕೋರಿಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ, ಸದರಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ XXI-ಎ ಯು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ಸಂಕೀರ್ಣ

46. ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.- (1) ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವು ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆಗಳು, ನಕ್ಷೆಗಳು, ನಮೂನೆಗಳು, ವರದಿಗಳು, ಸಮಿತಿ ಪತ್ರಗಳು, ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧಿಕ ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಹೂಡಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ದಾಖಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಅಂಥ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವಿಲೇವಾರಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಅಂಥ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಯುಕ್ತ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

47. ದಾಖಲೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಜಪ್ತಿ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಯಾವುದೇ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಪರಾಧವು ನಡೆದಿರುವುದಾಗಿ ಅಥವಾ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ನಂಬಲು ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅಧಿಕೃತನಾದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಅಂಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಾವು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವಂಥ ನೆರವು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅಂಥ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಯುಕ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಶೋಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆ, ವಹಿ, ದಸ್ತಾವೇಜು, ಪುಸ್ತಕ, ಕರಪತ್ರ, ಜಾಹೀರಾತು ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡನೀಯವಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಅದು ಒದಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಲು ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿ ಮೊಹರು ಮಾಡಬಹುದು.

(2) ಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಜಪ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1973 (1974ರ 2)ರ ಉಪಬಂಧಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಅದು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕೈಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

48. ಸದ್ಯಾವನೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ರಕ್ಷಣೆ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅಧಿಕೃತನಾದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಹೂಡಲು ಅವಕಾಶ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

49. ಇತರ ಕಾನೂನುಗಳ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಷೇಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಬಂಧಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

50. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ-ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದು,-

(ಎ) 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಬಿ), (ಎಫ್) ಮತ್ತು (ಕ್ಯೂ) ಖಂಡಗಳ ಮೇರೆಗೆ ನಿಯಮಿಸಲಾದ ವೆಚ್ಚಗಳು;

(ಬಿ) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (iii)ನೇ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ನೋಂದಾಯಿತವಾದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಕ್ಕೆ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ;

(ಸಿ) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (vii)ನೇ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾನವ ಭ್ರೂಣ ಅಥವಾ ಕೂಟಜೀವಕಣವನ್ನು ಶೇಖರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಡಿ) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ii)ನೇ ಖಂಡದ (ಎ) ಉಪಖಂಡದ ಪರಂತುಕದ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿಯಿಂದ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಅರ್ಜಿಯ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಇ) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (iii)ನೇ ಖಂಡದ (ಎ) ಉಪಖಂಡದ (III)ನೇ ಬಾಬಿನ ಮೇರೆಗೆ ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ದೊರಕುವ ವಿಮಾರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರಕ್ಷಣೆಯ ರೀತಿ;

(ಎಫ್) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (iii)ನೇ ಖಂಡದ (ಬಿ) ಉಪಖಂಡದ (III)ನೇ ಬಾಬಿನ ಪರಂತುಕದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಥವಾ ಕೂಟಜೀವಕಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಸಂಖ್ಯೆ;

(ಜಿ) 6ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ii)ನೇ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ನಮೂನೆ;

(ಹೆಚ್) 9ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಕೋಶಕ್ಕೆ ಅಂತರ್ನಿವೇಶಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಡಾಶಯಕಣ (ಓಅಸೈಟು)ಗಳು ಅಥವಾ ಭ್ರೂಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ;

(ಐ) 10ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸಬಹುದಾದ ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಜೆ) 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಅರ್ಜಿಯ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಶುಲ್ಕ;

(ಕೆ) 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಮಾಣಕಗಳು;

(ಎಲ್) 12ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಅವಧಿ, ರೀತಿ ಮತ್ತು ನಮೂನೆ;

(ಎಂ) 12ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನವೀಕರಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ನವೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಶುಲ್ಕ;

(ಎನ್) 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿ;

(ಒ) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಎಫ್) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಾದ ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳು;

(ಬಿ) 21ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸದಸ್ಯರ ವಿರುದ್ಧ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು;

(ಕ್ಯೂ) 24ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯನು ಮರು-ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಲು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತಾ ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಆರ್) 25ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಜಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿಯ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು;

(ಎಸ್) 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (iii)ನೇ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿತನ ಮಂಡಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ ಸಹಾಯಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿನ ಮಂಡಲಿಯು ತಮ್ಮ ವರದಿಗಳನ್ನು ಮಂಡಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿ;

(ಟಿ) 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (iv)ನೇ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು;

(ಯು) 27ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (ಎಫ್)ನ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಾದ ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳು;

(ವಿ) 28ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಬಿ) ಖಂಡದ ಪರಂತುಕದ ಮೇರೆಗೆ 27ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಎಫ್) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದಂತೆ, ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಯಸ್ಸು;

(ಡಬ್ಲ್ಯೂ) 31ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸದಸ್ಯರ ವಿರುದ್ಧ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು;

(ಎಕ್ಸ್) 34ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯನು ಮರು-ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಲು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತಾ ಷರತ್ತುಗಳು;

(ವೈ) 36ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಡಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗಿನ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವುದು;

(ಝೆಡ್) 37ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಡಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಗಳು;

(ಝೆಡ್‌ಎ) 37ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಿನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ನೋಂದಣಿ, ನೋಂದಣಿ ರದ್ದತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳು ಇರಬೇಕಾದ ನಮೂನೆ;

(ಝೆಡ್‌ಬಿ) 44ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಬಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನೋಟೀಸನ್ನು ನೀಡುವ ರೀತಿ;

(ಝೆಡ್‌ಸಿ) 46ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ದಾಖಲೆಗಳು, ನಕ್ಷೆಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡಬೇಕಾದ ಅವಧಿ;

(ಝೆಡ್‌ಡಿ) 47ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು, ದಾಖಲೆಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಜಪ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿ;

(ಝಡಞ) ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧಿಸಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದೋ ಅಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ.

51. ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.- ಮಂಡಲಿಯು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗದಂತೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು ವಿನಿಯಮನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು,-

(ಎ) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಖಂಡ (v)ರ ಉಪಖಂಡ (ಡಿ)ಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಯಾವ ಷರತ್ತುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹತಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಷರತ್ತನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು;

(ಬಿ) 19ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕೋರಂಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ;

(ಸಿ) 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಂಡಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ರೀತಿ;

(ಡಿ) 29ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಲಿಯ ಸಭೆಗಳ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕೋರಂಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ;

(ಇ) 32ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಂಡಲಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ರೀತಿ;

(ಎಫ್) ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕೋ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

52.ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಂಡಲಿ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನವು ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರ ಅಧಿವೇಶನವು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮವು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಅಂಥ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ರದ್ದತಿಯು ಆ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮ ಅಥವಾ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

53.ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಉಪಬಂಧ.- ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಾಡಿಗೆ-ತಾಯಂದಿರ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೧೪೩

54. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಕೃತ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಅಂಥ ತೊಂದರೆ ನಿವಾರಿಸಲು ಅವಶ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ತನಗೆ ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದಂತೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರದಂಥ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಡಾ. ರಾಜೀವ್ ಮಣಿ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ